

БОЛОВСРОЛЫН
ЯАМ

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2025-2026

Боловсролыг дэмжих жил

Улаанбаатар хот, 2026 он

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЭЛ 2025-2026

УЛААНБААТАР ХОТ
2026 он

Боловсролын яам 2026 онд хэвлэв.

© БЯ

Боловсруулсан:

Боловсролын яам, Цахим боловсрол, статистик мэдээллийн хэлтэс

Д.Анхзаяа, БЯ-ны Цахим Боловсрол, статистик мэдээллийн хэлтсийн ахлах шинжээч

Ц.Батбаяр, БЯ-ны Цахим Боловсрол, статистик мэдээллийн хэлтсийн шинжээч

Уг эмхэтгэлийн өгөгдлийг дижитал хэлбэрээр болон эксел хүснэгтээр ашиглахыг хүсвэл та дараах QR кодыг ашиглана уу.

Эмхэтгэлийн мэдээллийг ашигласан тохиолдолд "Боловсролын салбарын статистикийн мэдээлэл 2025-2026", Боловсролын яам хэмээн эх сурвалж хэсэгт тодотгоно уу. Санал хүсэлт болон агуулгатай холбоотой лавлах зүйл байвал ankhzaya@moe.gov.mn цахим шууданд ирүүлнэ үү.

Эксел файл татах:

АГУУЛГА

01

БОЛОВСРОЛЫН
САЛБАРЫН ТЭРГҮҮЛЭХ
ЧИГЛЭЛ

7

02

БОЛОВСРОЛЫН
ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

29

03

СУРГУУЛИЙН
ӨМНӨХ
БОЛОВСРОЛ

37

04

ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛ

53

05

МЭРГЭЖЛИЙН
БОЛОН ТЕХНИКИЙН
БОЛОВСРОЛ

89

06

ДЭЭД
БОЛОВСРОЛ

113

07

НАСАН ТУРШИЙН
БОЛОВСРОЛ

129

МЭНДЧИЛГЭЭ

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын “ЧӨЛӨӨЛБЭ” санаачилга, эрх чөлөөний дөрвөн зам, дөрвөн чөлөөлөлтийн бодлогын хүрээнд боловсролын салбарт “Монгол хүүхэд бүрийг мэдлэг, ур чадварын хоцрогдлоос чөлөөлье” бодлогын арга хэмжээг батлуулаад байна.

Энэхүү бодлогын арга хэмжээ нь 2023 онд батлагдсан Боловсролын ерөнхий болон дагалдах хуулийн 6 шинэчлэлийн үргэлжлэл бөгөөд дараах чиглэлүүдтэй. Үүнд:

Нэгдүгээрт, 2023 оноос эхлүүлсэн сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын сургалтын **хөтөлбөрийн шинэчлэлийг** эрчимжүүлж, 2026-2027 оны хичээлийн жилээс бага боловсролын, 2027-2028 оны хичээлийн жилээс суурь боловсролын сургалтын шинэчилсэн хөтөлбөрийг үндэсний хэмжээнд нэвтрүүлнэ.

Сургалтын хөтөлбөрийн шинэчлэл нь зөвхөн хөтөлбөр, сурах бичгийн бус системийн шинэчлэл байдаг тул хөтөлбөртэй нийцүүлэн сургалтын орчин, дэд бүтэц, багш боловсрол, үнэлгээ, цахим, санхүүжилт, сургууль, цэцэрлэгийн менежментийг цогцоор нь шинэчлэх ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлнэ.

Хоёрдугаарт, “**Багшийн гурван тулгуурт бодлого**” цогц арга хэмжээний хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, багшийн цалин хөлсийг нэмэгдүүлж, ажлын норм

нормативыг шинэчилж, хүүхдийн хөгжлийг хангах үйл ажиллагааны үнэлэмжтэй болгоно. Багшийг ачааллаас чөлөөлж, тэд дарамтгүй, академик эрх чөлөөгөө ханган ажиллах нөхцөл, боломжийг бүрдүүлнэ. Багшийн мэргэжлийн чадамжид суурилсан багш бэлтгэх, мэргэжил дээшлүүлэх, үнэлгээний тогтолцоог бий болгоно. Багшийн мэргэжлийн зэрэг, ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг бүрэн автоматжуулна.

Гуравдугаарт, “**Гэрт ойр сургууль хамгийн сайн сургууль**”-ийг бий болгоно. Хот, хөдөөгийн, улсын, хувийн сургуулийн чанарын ялгааг арилгаж, стандартын ижил орчинд, гарааны ижил түвшнээс хөгжих боломжийг олгоно. Хүүхэд бүр сурах бичигтэй, хэрэглэгдэхүүнтэй, интернэттэй, компьютертой, аюулгүй, эрүүл орчин бүхий сургуульд сурах боломжийг олгоно.

Хүүхэд бүр үе тэнгийн дээрэлхэлт, гэмт хэрэг зөрчлөөс ангид байх, түүнээс сэргийлэх чиглэлээр Аюулгүйн сүлжээ арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Сургууль, дотуур байрыг хүүхэд цэвэр ус уух болон ам зайлах зориулалттай Амин ус төхөөрөмжөөр хангана. Үдийн хоолны чанар, шим тэжээлийг нэмэгдүүлж, хүүхэд бүр эрүүл хооллох боломжийг бүрдүүлнэ. Эрт илрүүлгийг сургуульд суурилан зохион байгуулдаг болно.

Ерөнхий боловсролын сургуулиудын бүтцийг дахин төлөвлөж, нийслэл, аймгийн төвүүдийн ачаалал ихтэй сургуулиудын

бүтцийг өөрчилнө. Сумын бага, дунд сургуулийг бий болгож, сум дундын ахлах сургууль, олон улсын хөтөлбөртэй төрөлжсөн ахлах сургуулиудыг байгуулж, хүүхэд гэрийн ойр, хотхондоо бага боловсрол эзэмших боломжийг бүрдүүлнэ.

Дөрөвдүгээрт. **Цахим боловсролын** экосистемийг бий болгоно. Их өгөгдөл, хиймэл оюунд суурилсан суралцахуйн аналитик системийг ашиглан багш, эцэг эх, асран хамгаалагч нар хүүхдийнхээ ахиц, хөгжил, хоцрогдлыг мэдэж, цаг тухайд нь дэмжлэг үзүүлдэг болно. Багш бүрийг хиймэл оюуны туслахтай болгож, суралцагч бүрийг компьютерээр хангана. Нийслэл, аймгуудад Гүүглийн нэрэмжит сургуультай болно.

Тавдугаарт. **“Хуурамч үнэлгээний тогтолцоог халж”**, хүүхдийн мэдлэг, чадварыг оноогоор биш ахиц, дэвшлээр нь үнэлж, оношилдог болно. Үнэлгээг хичээлийн эцэст нэг удаа гэхээс илүүтэй явцад нь үнэлж, ахиц, хоцрогдлыг хиймэл оюуны тусламжтай илрүүлдэг, хугацаа алдалгүй нөхдөг үнэлгээг нэвтрүүлнэ.

Зургаадугаарт. Боловсролын сургалтын байгууллагын **засаглал, менежментийг** мэргэшсэн байх зарчмыг тууштай хэрэгжүүлнэ. Боловсролын сургалтын байгууллагын засаглалыг сайжруулж, бие даан хөгжих боломжийг нэмэгдүүлнэ. Удирдах ажилтан бэлтгэх тогтолцоог бүрдүүлж, хүний нөөцийг хөгжүүлнэ. Сургууль, багшийн санаачилгыг дэмжиж ажиллана.

Салбарын их өгөгдөлд суурилсан аналитик системийг бүх түвшинд хөгжүүлж, гүйцэтгэл, үр дүнгийн ил тод, цахим системтэй болно. Их өгөгдлийг бодлого төлөвлөлт, хэрэгжилтэд ашиглах замаар бодлогын болон төсвийн үр ашгийг нэмэгдүүлнэ. Сургууль, цэцэрлэгийн хөрөнгө оруулалтыг их өгөгдөл, хиймэл оюунд суурилан төлөвлөж, зохион байгуулдаг болно. Хөрөнгө оруулалтын хэрэгжилтэд төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг олон улсын донор байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулна.

Үүнээс гадна дээд, мэргэжлийн болон техникийн боловсролд **“Оюутан, залуусыг ур чадварын хоцрогдлоос чөлөөлөх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.**

Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын хөтөлбөрийг ажил олгогчтой хамтран шинэчилнэ. Залуучуудыг богино хугацаанд шинэ ур чадвар эзэмших, өөр мэргэжилд хөрвөх уян хатан боломжийг мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, дээд боловсролд нэвтрүүлнэ. Ажил олгогч, аж ахуйн нэгж, бизнесийн байгууллагуудтай хамтран ажиллангаа сурах, суралцангаа ажиллах ажлын байрны, хосмог сургалтын тогтолцоог бий болгоно. Политехник коллеж бүр “Үйлдвэрлэл-сургалтын” хосолсон төв болно. Мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийг хамтарсан санхүүжилтийн тогтолцоотой болгож, хөрөнгө оруулалт, үр дүнд суурилан санхүүжүүлнэ. Мэргэжлийн багш нарыг тасралтгүй хөгжүүлэх сургалт, үйл ажиллагааг нэвтрүүлж, ур чадварыг үйлдвэрлэлтэй холбодог багшийг хөгжүүлнэ.

Олон улсад өрсөлдөхүйц чанартай дээд боловсролыг хөгжүүлж, гүйцэтгэлийн үзүүлэлтэд суурилсан эрэмбэ, чансааг тогтоох үнэлгээг хийнэ. Дээд боловсролын судалгаа, хөгжүүлэлт, инновацийг дэмжиж, судалгааны их сургуулийн эрх зүйн орчныг бий болгоно.

Боловсролын салбарт хэрэгжүүлж буй бодлого, арга хэмжээний хэрэгжилт, үр дүнг 2022 оноос эхлэн энэхүү эмхэтгэлээр дамжуулан жил бүр олон нийт, судлаач, эрдэмтэд, иргэдэд нээлттэй хүргэж ирлээ. Та бүхэн тоон мэдээлэлтэй танилцаж, дүгнэлт гаргана гэдэгт итгэлтэй байна.

Гэрт ойрхон сайн цэцэрлэг, сургуультай болж, Монгол хүүхэд бүрийг Мэдлэгийн болон Ур чадварын хоцрогдлоос хамтдаа чөлөөлье.

**УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН, ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ГИШҮҮН, БОЛОВСРОЛЫН САЙД**

ЛУВСАНЦЭРЭНГИЙН ЭНХ-АМГАЛАН

01

БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ ЖИЛ

1.1

ЭРДЭМ БОЛОВСРОЛТОЙ МОНГОЛ ХҮН
БОДЛОГО

Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолоор "Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийг баталсан. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн тэргүүлэх чиглэлийн нэг нь "Боловсролын салбарын шинэчлэл" болсон ба үндсэн **4 зорилтын хүрээнд 40 үйл ажиллагаа** хэрэгжүүлэхээр тусгасан.

ЗОРИЛТУУД:

2026 ОНЫ БОДЛОГЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ

Дижитал шилжилт, технологийн өөрчлөлт, шинэчлэлийн сорилтыг даван туулах чадвартай, монголын түүх, хэл, соёл, үндэсний өв уламжлал, зан заншил, эх оронч хүмүүжлийг олгох боловсролын үндэсний хөтөлбөрийг хөгжүүлнэ.

Хот, суурин газрын сургууль, цэцэрлэгийн бүлэг дүүргэлтийг стандартын түвшинд хүргэх "Нэг ээлж, цөөн хүүхэдтэй анги", "Гэрт ойр сургууль/цэцэрлэг-хамгийн сайн сургууль/цэцэрлэг" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Ерөнхий боловсролын сургуулийн 3 дугаар ангиас эхлэн англи хэл, кодчилал, роботик болон хиймэл оюуны ур чадварыг хөгжүүлэх сургалтыг нэвтрүүлнэ. Бүх түвшинд англи хэлний сургалтын чанарыг сайжруулж, ахлах сургууль, мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, дээд боловсролын сургалтын байгууллагад зарим хичээлийг англи хэлээр заах боломжийг бүрдүүлнэ.

Төрийн өмчийн зарим их сургууль, политехник коллежийг түшиглэн техникийн болон дээд боловсролын шаталсан тогтолцоо бүхий сургалт, эрдэм шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн цогцолбор их сургууль, төрөлжсөн коллежийг бүсүүдэд хотхон хэлбэрээр хөгжүүлнэ.

Боловсрол, сургалтын үйл ажиллагаанд хиймэл оюун ухаан, дэвшилтэт технологи нэвтрүүлж, багш, суралцагч, эцэг эх, асран хамгаалагч нарт зориулсан контент, сургалтын сан, платформ, мэдээллийн технологийн хөтөлбөр, агуулгыг боловсруулж, хиймэл оюунд суурилсан цахим сурах бичгийг хөгжүүлж, хүүхэд бүрд цахим төхөөрөмж олгоно.

Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, орон нутгийн хөгжлийн зорилттой уялдуулан мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг ажил олгогчийн шаардлага болон хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцүүлэн, иргэдийг ажиллангаа суралцах, суралцангаа хөдөлмөр эрхлэх боломжийг бүрдүүлэн, хосмог ажлын байрны сургалтыг нэвтрүүлнэ.

Багшийн чанар, үнэлэмж, гүйцэтгэл, менежментийг сайжруулах "Сайн багшийг таны дэргэд" цогц арга хэмжээг Багшийн гурван тулгуурт бодлогын хүрээнд хэрэгжүүлнэ.

Багшийн хөдөлмөрийн бүтээмжийг бодитоор үнэлж, багш, ажилчдын цалин, хөдөлмөрийн хөлсний хэмжээг төсөв, мөнгөний бодлоготой уялдуулан үе шаттайгаар нэмэгдүүлж, улсын дундаж хэмжээнд хүргэж, нийгмийн баталгааг хангана.

Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх үндэсний тогтолцоог бэхжүүлэн, багшлах эрх олгох хялбаршуулсан сургалтын зохицуулалтыг бий болгож, багш бус мэргэжилтэй шилдэг боловсон хүчнийг багшаар бэлтгэх замаар хүний нөөцийн чадавхыг сайжруулж, багшийн хомсдолыг бууруулна.

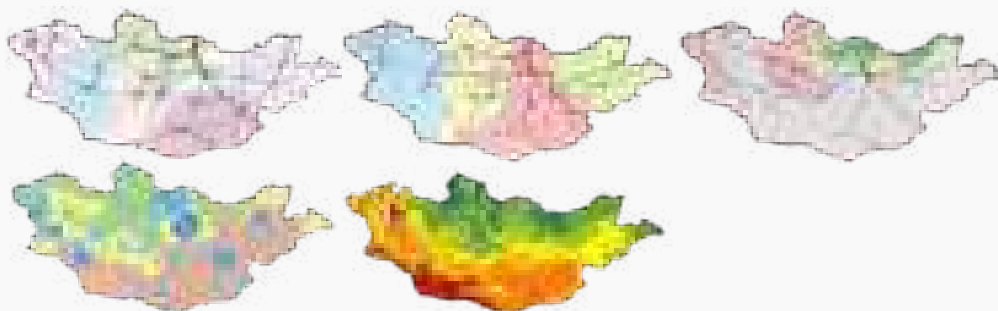
Иргэдэд насан туршдаа суралцах тэгш боломжийг бүрдүүлж, нээлттэй боловсролын тогтолцоог хөгжүүлж, хүн бүрд орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран суралцах, боловсрол эзэмших тэгш хүртээмжтэй сургалтын контент, мэдээллийн системийг нэвтрүүлж, ур чадвар, чадамжийг дэмжсэн сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлж, гэрчилгээ олгох, микро кредитийн сургалтыг холбогдох талуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.

ХАМГИЙН САЙН СУРГУУЛЬ ГЭРТ ОЙРХОН СУРГУУЛЬ

...хотхоны, багийн бага сургууль, сум дундын сургууль, ...төрөлжсөн ахлах сургууль

СУРГУУЛИЙН БҮТЭЦ, ХЭВ ШИНЖИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ

Ерөнхий боловсролын сургуулиудын бүтцийг дахин төлөвлөж, сум дундын ахлах сургууль, төрөлжсөн ахлах сургуулиудыг хөгжүүлнэ.

ОЛОН УЛСЫН ХӨТӨЛБӨРТЭЙ ТӨРИЙН ӨМЧИЙН АХЛАХ СУРГУУЛЬ

Бүс бүрд олон улсын хөтөлбөртэй сургуулиудыг байгуулж, хичээлийн байр, лаборатори, кабинет, дотуур байрыг иж бүрэн төлөвлөнө.

ХОТХОНЫ БОЛОН БАГИЙН БАГА СУРГУУЛИЙН ШИНЭ ЗАГВАР

Нийслэл, аймгийн төвүүдэд хотхоны бага сургууль, алслагдсан хязгаар нутгуудад багийн бага сургуулиудыг хямд төсрөөр шийднэ.

ЕБС-ийн 1 дүгээр ангийн суралцагчдын эрт илрүүлгийн үзлэгийн мэдээ

Шалгарсан огноо: 2025-04-26 15:03:47

Нийт хүүхэд

Хамрагтай: 80.7%

Нийт	80,762
Хамрагтай	36,053 (89.70%)
Мэргүүлсэн	31,836 (77.63%)
Хамруулсан	15,724 (43.02%)

Зүрх

Хамрагтай: 83.2%

Нийт	80,762
Хамрагтай	33,548 (83.2%)
Мэргүүлсэн	1,242 (2.35%)
Хамруулсан	6,228 (2.20%)

Шүд

Хамрагтай: 81.7%

Нийт	80,762
Хамрагтай	33,310 (81.7%)
Мэргүүлсэн	30,006 (90.09%)
Хамруулсан	12,447 (21.48%)

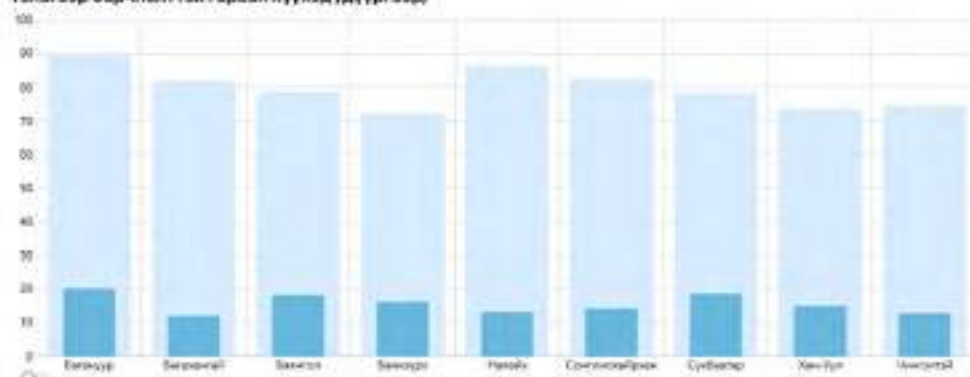
Нүд

Хамрагтай: 69.7%

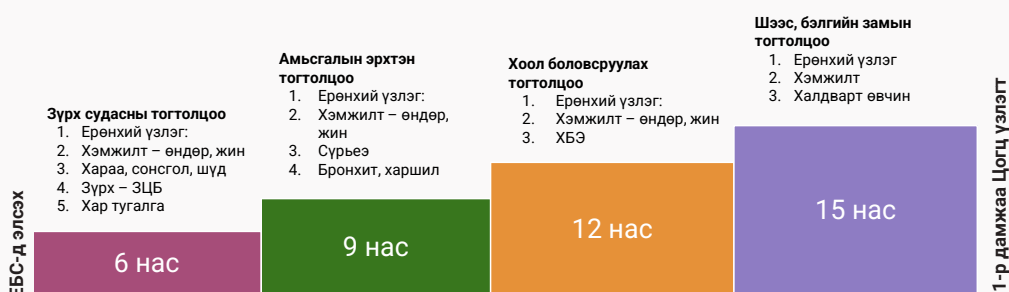
Нийт	80,762
Хамрагтай	20,398 (69.7%)
Мэргүүлсэн	8,796 (20.41%)
Хамруулсан	987 (17.03%)

Лугаа

Үзлэгээр өөрчлөлттэй гарсан хүүхэд (дүүргээр)

СУРГУУЛЬД СУУРИЛСАН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХЯНАЛТ, ТАНДАЛТЫН БҮРТГЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН ТОГТОЛЦОО

ЦАХИМЖУУЛЖ ЧӨЛӨӨЛЬЕ (BIG DATA AND AI)

...багш, суралцагчийн хөгжлийг дэмжих, хоцрогдлыг арилгах цогц шийдэл

EDTECH ИННОВАЦ БА AI ТУСЛАХ

- Багшийн AI туслах
- Сурагчийн AI туслах
- Интерактив болон дижитал сургалтын материал
- EdTech шийдлийн хөгжүүлэлт, нэвтрүүлэлт

ДИГИТАЛ ЗАСАГЛАЛ БА МЕНЕЖМЕНТИЙН ШИНЭЧЛЭЛ

- Сургуулийн дотоод удирдлагын системийг сайжруулах
- Их өгөгдөл суурилсан шийдвэр гаргалт
- Боловсролын цахим үйлчилгээг сайжруулах

ДЭД БҮТЭЦ БА ТЕХНИК ХАНГАМЖ

- ТХХТ-ийн хүрээнд тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл
- Дижитал хуваагдлыг арилгах
- Үүлэн технологи

2026 онд хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр нийт 1.6 их наяд төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 506.8 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт бүхий 238 төсөл арга хэмжээ батлагдсанаас бөгөөд өмнөх оноос шилжин хэрэгжиж буй боловсролын салбарын сургалтын барилга, байгууламжийн 175 төсөл, арга хэмжээнд 345.0 тэрбум төгрөг, 2026 онд шинээр эхлэх барилга байгууламж болон салбарын хэмжээнд шаардлагатай тоног төхөөрөмж болох 63 төсөл, арга хэмжээнд 161.8 тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлэхээр 2026 оны төсвийн тухай хуулиар батлуулаад байна.

Мөн Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн хэлэлцээрийн хүрээнд цэцэрлэг, сургуулийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Улсын хэмжээнд 41 байршилд төсөл, арга хэмжээг 2026 оноос эхлэн хэрэгжүүлнэ. Үүнд нийт 9 цэцэрлэгийг орон нутгийн 8 байршил, нийслэлд 1-ийг тус тус барьснаар 1,100 хүүхэд стандартын шаардлага хангасан орчин, нөхцөлд сургуулийн өмнөх боловсролд, 18,880 хүүхдийн хүчин чадал бүхий 32 сургуулийг орон нутгийн 15 байршил, нийслэлийн 5 дүүрэгт барьснаар 37,760 хүүхэд стандартын шаардлага хангасан орчин, нөхцөлд ерөнхий боловсролд тус тус хамрагдана

“Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-

ийн хэрэгжилтийг хангаж боловсролын салбарт дараах арга хэмжээг 2025-2026 оны хичээлийн жилээс эхлэн хэрэгжүүлж байна.

Сургуулийн өмнөх боловсролын шинэчилсэн хөтөлбөрийг батлан, улсын хэмжээнд хэрэгжүүлж эхэллээ. Шинэчилсэн сургалтын хөтөлбөрөөр энэ хичээлийн жилд 256,031 хүүхэд сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшиж байна.

Ерөнхий боловсролын сургуулийн 3,4 дүгээр ангийн суралцагчид англи хэлийг нэмэлт хөтөлбөрөөр судалж эхэллээ. 2025-2026 оны хичээлийн жилд англи хэлний нэмэлт хөтөлбөрийг төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн 3-4 дүгээр ангид долоо хоногт 2 цагаар хэрэгжүүлснээр 3-4 дүгээр ангийн нийт 136,488 суралцагч англи хэлийг олон улсын жишигт нийцсэн хөтөлбөрөөр суралцаж байна.

Төсвийн эхүүсвэрийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Аж ахуйн нэгж байгууллагын нийгмийн хариуцлагын хүрээнд боловсролын салбарт хөнгөлөлт эдлэх бүтээн байгуулалт, төсөл, үйл ажиллагаанд тавигдах нийтлэг шаардлагыг Боловсролын сайдын 2025 оны А/189 дүгээр тушаалаар батлан хэрэгжүүлж байна.

Татварын 1 хувийн хөнгөлөлтийн хөтөлбөрийн хүрээнд Ховд аймаг, Үенч сум, Хилийн Цэргийн 0130 дугаар анги, Увс аймаг, Давст сум, Хилийн цэргийн 0245 анги, Боршоо боомт, З.Төв аймаг, Батсүмбэр сум, Цогт-Өндөр баг, Төв аймаг, Батсүмбэр сум, Үдлэг баг, Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын Тарни баг дахь Төмөр замын Үнэгтийн өртөөнд "БАГИЙН БАГА СУРГУУЛЬ" санаачилгыг НҮБ-ийн Хүүхдийн сан, Хаан банк, Номин холдинг ХХК-тай хамтран хэрэгжүүлж байна. Алслагдсан бүс нутгийн боловсролын чанар, хүртээмжийг сайжруулах, боловсролын тэгш бус байдлыг бууруулах, бага насны хүүхэдтэй эцэг эх, асран хамгаалагчдыг чадваржуулах зорилгоор хэрэгжүүлж буй БАГИЙН БАГА СУРГУУЛЬ" санаачилгад хувийн хэвшил нийт 4.8 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтыг хийж байна.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд болон Засгийн газрын гишүүд боловсролын салбарын багш, ажилчдын цалинг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны төлөөллийг хүлээн авч уулзаж, тохиролцсны үр дүнд "Боловсрол, шинжлэх ухааны яам болон Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны хооронд 2024-2026 онд байгуулсан хамтын хэлэлцээр"-т нэмэлт оруулах хэлэлцээрийг амжилттай хийлээ.

Хэлэлцээрээр төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, насан туршийн суралцахуйн төвийн багш, ажилтны үндсэн цалингийн хэмжээг 2026 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 50 хувиар, 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 26 хувиар тус тус нэмэгдүүлнэ. Цаашид багш, ажилтны үндсэн цалингийн хэмжээг 2027 онд 3,500,000 төгрөгт хүргэхээр төсвийн төсөлд тусгахаар хэлэлцээрт тусгасан. Үүнтэй холбоотойгоор 518.6 тэрбум төгрөгийг Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийн Боловсролын сайдын багцад нэмэлтээр шийдвэрлэв.

"Боловсролын салбарын багш, ажилтныг 2025 онд 225 орон сууц, 2026 онд 1000 орон сууцаар хангах талаар талууд хамтран ажиллана." заалтыг тусган хэрэгжилтийг хангахаар ажиллаж байна.

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оныг "Боловсролыг дэмжих жил" болгон зарласантай холбогдуулан боловсрол дахь тэгш бус байдлыг арилгах, орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран суралцагч бүр чанартай боловсрол эзэмших, хилийн чанадад амьдарч буй монгол хүүхдэд Монгол эх орноороо бахархах, эх хэл, түүх, соёлоо эрхэмлэн дээдэлдэг иргэн болж төлөвших, эх орондоо үргэлжлүүлэн суралцах тэгш боломжийг хангах зорилгоор өнгөрсөн хичээлийн жилүүдэд хэрэгжүүлсэн туршлагад үндэслэн "Төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын цахим сургууль" -ийг 2025 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдрийн Монгол Улсын Засгийн газрын хуралдаанаар байгуулах шийдвэр гаргалаа.

Багш нарын цахим ур чадварыг сайжруулах, хиймэл оюунд суурилсан шинэ технологийг боловсролын салбарт нэвтрүүлэх, багшийн ачааллыг бууруулах зорилготой Gemini Academy" хөтөлбөрийг Google for Education-тэй хамтран хэрэгжүүлж байна. Энэ хүрээнд 4,409 багш хичээл, сургалтын үйл ажиллагаандаа хиймэл оюун хааныг тогтмол ашиглаж байна. Багш нар хиймэл оюун ухаанд суурилсан шинэ технологийг эзэмшсэнээр ачааллаа 10 цагаар бууруулах боломжтой гэсэн судалгааны дүн гарсан.

Иргэдийг ажиллангаа суралцах, суралцангаа ажиллах боломжийг бүрдүүлэх, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, хэрэгцээ, аж ахуйн нэгжийн захиалгад үндэслэн мэргэжилтэй ажилтныг бэлтгэх, хөгжүүлэх, ажлын байраар хангах, тогтвор суурьшилтай ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн хосмог сургалтыг 60 гаруй аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтран 21 политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургуульд эхлүүлж, 1,601 суралцагч хамрагдаж эхэллээ.

"Гадаадын болон дотоодын дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид тэтгэлэг, зээл олгох, эргэн төлүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх, буцалтгүй тусламж олгох журам"-ыг /Засгийн газрын 2025 оны 215 дугаар тогтоол/ шинэчлэн баталлаа.

Магистр, докторын түвшинд суралцагчдыг дэлхийн шилдэг их сургуульд суралцах

боломжийг нэмэгдүүлж, сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл шинээр нэмж тусгасан;

Бакалаврын хөтөлбөрийн 4 жил хүртэлх хугацаагаар олгож байсан зохицуулалтыг дотоодын сургуулиудын хөгжлийг дэмжих, орон нутгийн оюутнуудад хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, бакалаврын түвшинд бэлтгэх хүний нөөцийг дотооддоо түлхүү бэлтгэх зорилгоор “2+2 хөтөлбөр” гэж өөрчилсөн;

Гадаадад суралцагчдад зээлийн гадаадад суралцуулах сонгон шалгаруулалтад хүсэлт гаргагчийн сургуулиас авсан тэтгэлэг, сургалтын төлбөрийн хэмжээ, сургалтын байгууллагын эрэмбийг харгалзах гэж өөрчлөн тусгасан

Малчнаар тасралтгүй 10 жил ажилласан өрхийн суралцагч “мал аж ахуй, тэжээл бэлчээр судлал” хөтөлбөрөөр суралцагчид сургалтын төлбөрийн тэтгэлгийг нэмж тусгасан.

1.2

ӨРСӨЛДӨХ ЧАДВАР

Зураг 1.1 Монгол Улсын хүний хөгжлийн индекс, сонгосон оноор

Эх үүсвэр: www.1212.mn

Хүний хөгжлийн индекс нь хүний чадавхийн хөгжлийг харуулах бөгөөд эрүүл саруул байж, урт удаан наслах; эрдэм мэдлэг эзэмших; амьжиргааны зохистой нөхцөлд аж төрөх гэсэн хүний амьдралын үндсэн гурван хэмжигдэхүүнийг илэрхийлнэ. Үүнд:

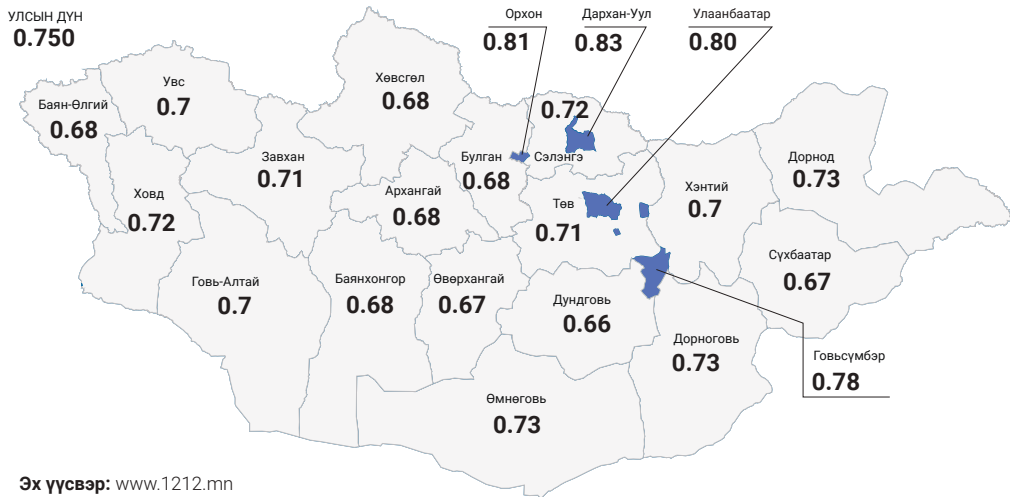
- Хүний амьдрах (наслах) хугацааг тодорхойлох үзүүлэлтийг төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалтаар;
- Боловсролын байдлыг насанд хүрэгчдийн бичиг үсэг тайлагдалт болон бүх шатны боловсролд хамрагдалтын түвшингээр;
- Амьжиргааны зохистой түвшинг нэг хүнд ногдох ДНБ (худалдан авах чадварын паритетаар илэрхийлсэн доллар)-ээр тус тус тооцно.

Эх үүсвэр: 1212.mn

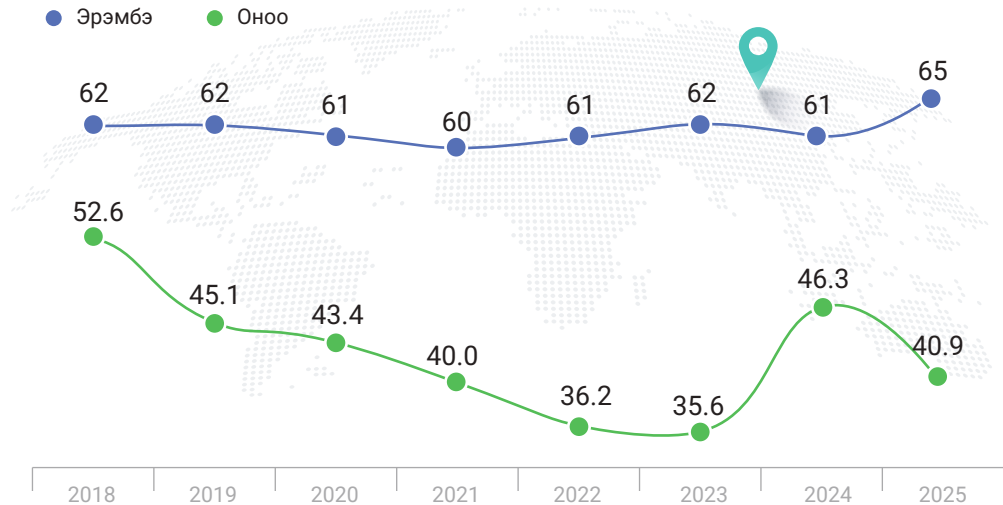
Зураг 1.2 Хүний хөгжлийг хэмжих гол үзүүлэлтийн индекс, тэдгээрийн өөрчлөлт

Зураг 1.3 Хүн амын боловсролын индекс, аймгаар, 2024 он

Зураг 1.4 Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлт

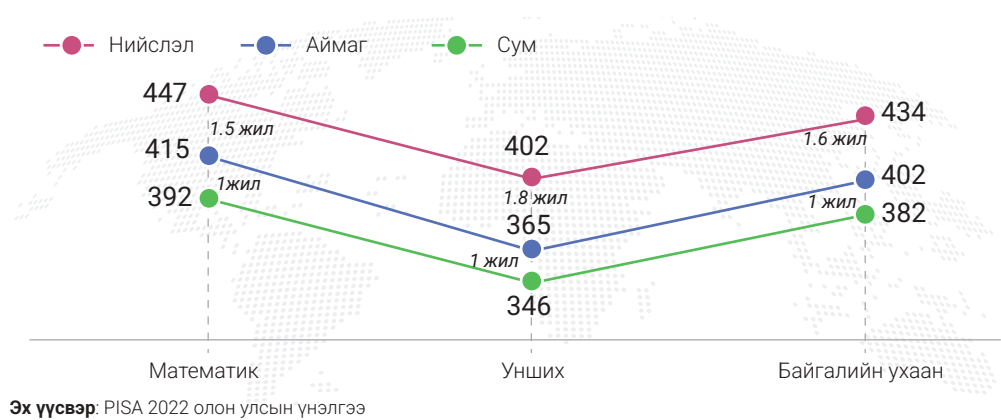

2025 онд Монгол Улсын өрсөлдөх чадвар эрэмбийн хувьд 67 улсаас 65-рт эрэмбэлэгдэж онооны хувьд **40.91** болж өмнөх жилээс **5.39** оноогоор буурчээ. Ийнхүү эрэмбэ болон онооны хувьд сайжрахад эдийн засгийн эерэг үзүүлэлтүүд, институт болон нийгмийн үзүүлэлтүүд сайжирсан зэрэг түлхүү нөлөөлсөн байна.

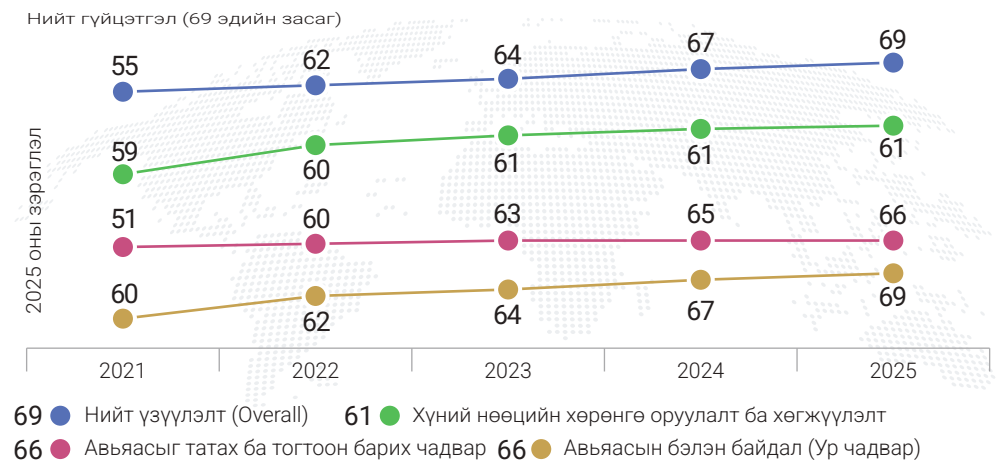

Өрсөлдөх чадварыг энгийнээр тайлбарлавал хүмүүсийнхээ боловсрол, эрүүл мэнд, амьдралын чанарыг хангахын тулд өөрийн нөөц бололцоо, чадамжаа хэрхэн уялдаатай ашиглаж байгааг харуулах үзүүлэлт юм.

Зураг 1.5 Сурагчдын гүйцэтгэлийн ялгаа (сургуулийн байршлаар)

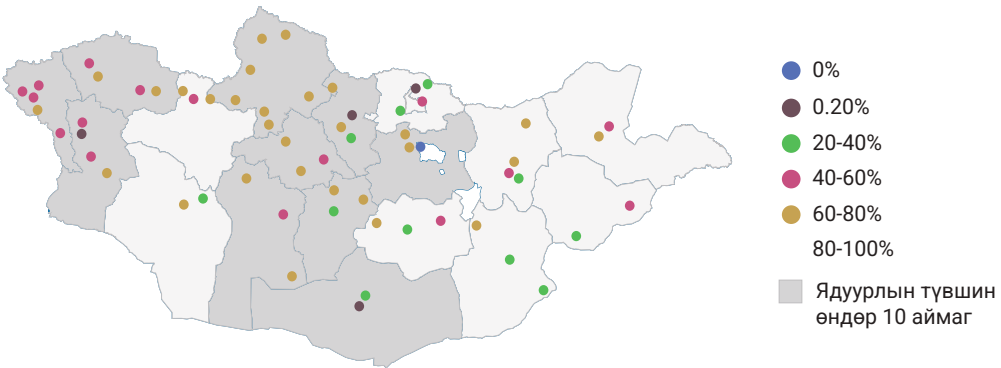

Зураг 1.6 Монгол Улс: Дэлхийн авьяас чадварын индекс, 2025

Тайлбар: Дэлхийн авьяас чадварын индекс нь улс орнуудын авьяас чадварыг татах, хөгжүүлэх, тогтоон барих цогц чадварыг үнэлдэг.

Зураг 1.7 Математикийн суурь чадвар эзэмшээгүй хүүхдийн эзлэх хувь

1.3

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН ТӨСӨВ,
САНХҮҮЖИЛТ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

Аливаа салбарын бодлогын амжилттай хэрэгжилт санхүүжилттэй салшгүй холбоотой.

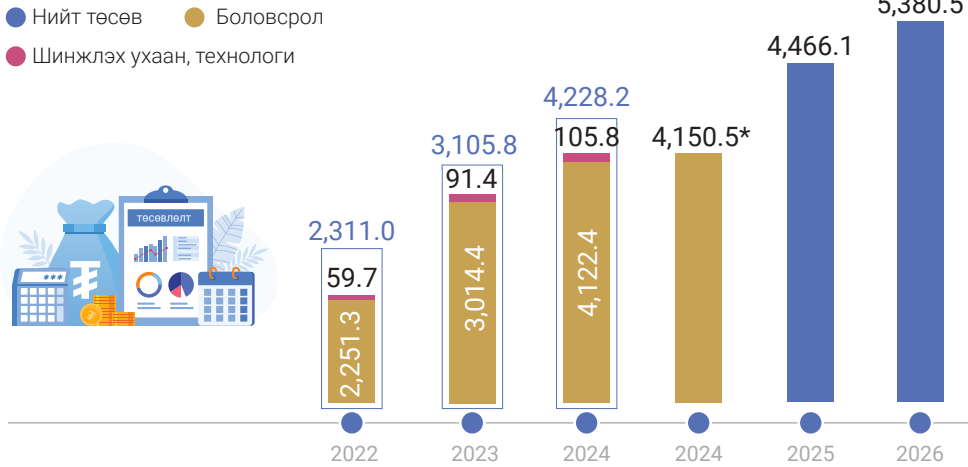
ЦАХИМ БОЛОВСРОЛ, ХҮРТЭЭМЖ, ХУУЛИЙН ШИНЭЧЛЭЛ

“Хүртээмжээс чанарт” зарчимд суурилсан санхүүжилтийг хэрэгжүүлээ. Боловсролын хууль тогтоомжийн шинэчлэл, цахим боловсрол, хүн бүрд чанартай боловсрол эзэмшүүлэх тэгш боломжийг бүрдүүлэх санхүүжилтийн хүрээнд бид ерөнхий боловсрол эзэмших Хувьсах зардлын бүтэц, бүрэлдэхүүнийг 1-12 дугаар анги бүрээр тооцон шинэчилж, математик, англи хэл, мэдээллийн технологийн хөтөлбөрүүдийг олон улсын жишигт нийцүүлж сайжруулах, цахим сургалтын орчныг бүрдүүлэх, шаардлагатай дэд бүтэц, үйлчилгээг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хэрэгжүүлэх, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын мэргэжлийн өртөгт суурилсан хувьсах зардлын шинэчлэл, хэрэгжилтийг эхлүүллээ.

ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛ, ТЭГШ БОЛОМЖ, САЙН БАГШ ТАНЫ ДЭРГЭД

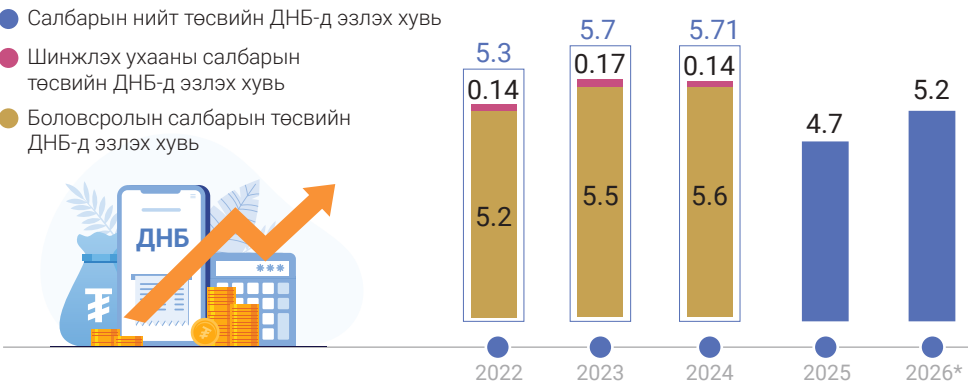
- **“Нүсэр биш төсөр”** зарчимд суурилсан санхүүжилтийг хэрэгжүүлнэ.
- Хувьсах зардлын бүтэц, бүрэлдэхүүнийг гарцад суурилан, хоол үйлдвэрлэлийн салбарын өртгийг тооцон шинэчлэх
- Боловсролын багц хуулийн хэрэгжилтийг хангах - сургалтын чанар, багшийн хөгжил, нийгмийн баталгааг хангах, шилжүүлэн ажиллуулах
- Сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэх, үндэсний хэмжээнд Математик, англи хэл, IT-ийн олон улсын хөтөлбөрүүдийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх
- Хүүхэд бүрд хүртээмжтэй цахим сургалтын орчныг бий болгоно.
- Ачааллыг бууруулах ХО-ыг эрчимжүүлж, School Mapping аргачлалаар төлөвлөж, HANSET бүсчилсэн хөгжлийн судалгаанд суурилсан төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх. Төрөлжсөн ахлах сургуулийг байгуулах.
- Мэргэжлийн өөрийн өртөгт суурилсан ХЗ-ын хэрэгжилтийг хангах, Мэргэжлийн боловсрол сургалтыг дэмжих сангийн төсвийг нэмэгдүүлж, хамрах хүрээг өргөжүүлэх. ХХЗ-тэй уялдуулан боловсон хүчин бэлтгэх.
- 2024 онд салбарын төсвийг ДНБ-ий 5.7 хувьд хүргэж, боловсрол, шинжлэх ухааны салбарт зарцуулах төсвийн нийт зарлагын хэмжээг 20.4 хувьд хүргэлээ.

Зураг 1.8 Боловсролын салбарын нийт төсөв, тэрбум төгрөг, 2022-2026 он

Тайлбар: 2024 онд Шинжлэх ухааны салбар Эдийн засаг, хөгжлийн яамны эрхлэх асуудлын хүрээнд шилжсэн.

Зураг 1.9 Боловсролын салбарын төсвийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь, 2022-2026 он

Тайлбар: Боловсролын салбарын төсөвт боловсролын удирдлага, болон бусад байгууллагын төсвийг оруулан тооцсон болно.

Зураг 1.10 Боловсролын салбарын төсвийн улсын төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогод эзлэх хувь, 2022-2026 он

Тайлбар: Боловсролын салбарын төсөвт боловсролын удирдлага, болон бусад байгууллагын төсвийг оруулан тооцсон болно.

Сүүлийн 2 жилийн хугацаанд боловсролын салбарын төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд нэг хүүхдэд ногдох хувьсах зардлаар тооцсон гүйцэтгэл үр дүнгийн санхүүжилтийг хэрэгжүүлж, төсвийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх, сургалтын чанар, хүртээмжийг сайжруулан, багшийн хөгжлийг дэмжлээ.

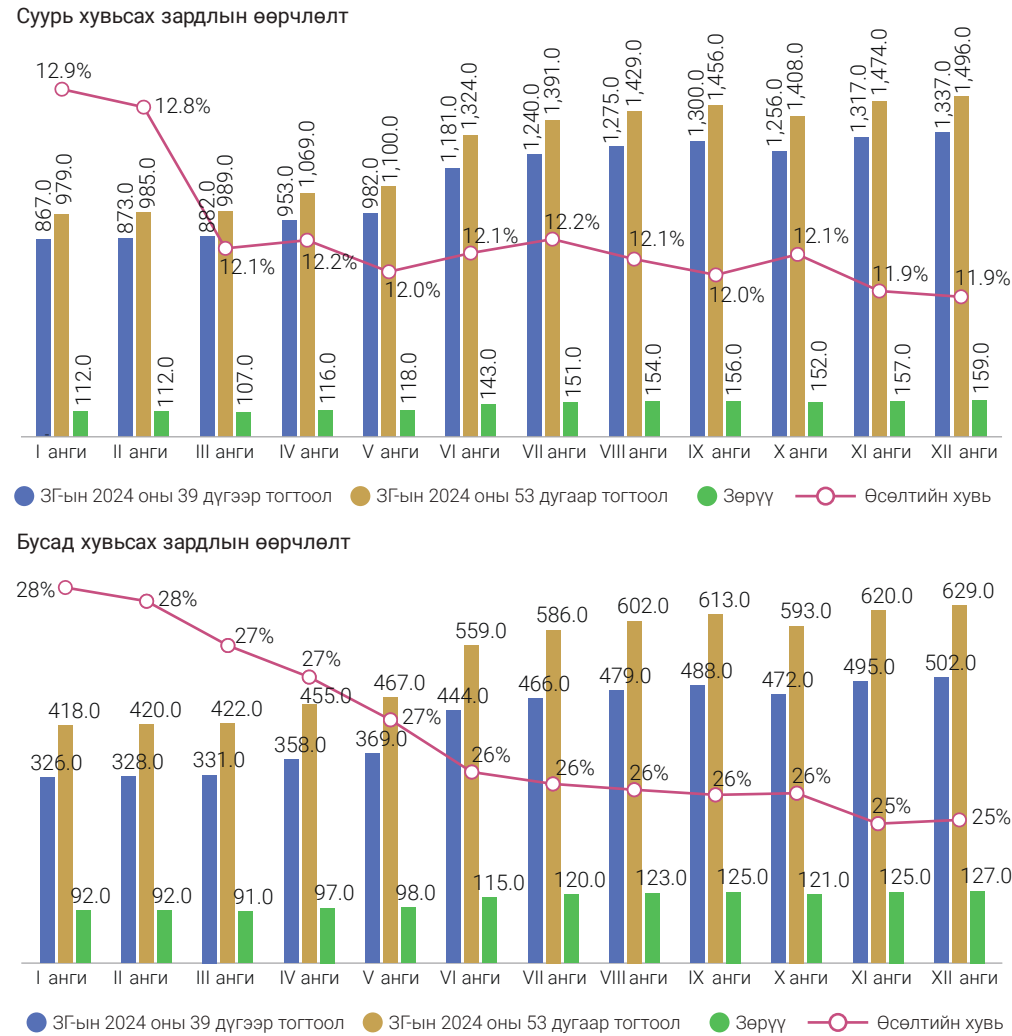
Боловсролын салбарын төсвийн үр ашиг сайжирснаар нийгмийн суурь салбаруудад төрийн үйлчилгээг чанартай хүргэж улмаар Монгол Улсын төсөв, эдийн засагт эерэг үр дүн авч ирэх юм.

Бүх шатны боловсролын чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн мэргэжлийн болон техникийн боловсрол олгох чиглэлээр салбарт зарцуулах санхүүжилтийг нэмэгдүүлж 2024 онд ДНБ-ий 5.7 хувьд хүргэлээ. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын салбарт гүйцэтгэлийн үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоог бүрэн хэрэгжүүлж, 2024 онд боловсролын салбарт зарцуулах төсөв улсын төсвийн нийт зарлагын 13.7 хувьд хүрлээ.

Хүснэгт 1.1 Боловсролын салбарын 2026 оны батлагдсан төсөв

Ангилал	2024 Гүйцэтгэл	2025 Батлагдсан	2026 Хязгаар	2026 Батлагдсан
	сая төгрөг			
Сургуулийн өмнөх боловсрол	1,035.3	1,113.1	1,048.8	1,311.8
Ерөнхий боловсрол	1,979.3	2,258.6	2,149.2	2,616.6
Дээд боловсрол	104.2	139.9	130.3	159.8
Мэргэжлийн боловсрол	200.8	222.5	201.5	229.2
Шинжлэх ухаан, технологи	11.0	7.1	6.8	7.6
Насан туршийн боловсрол	11.3	12.9	12.7	12.4
Боловсрол, шу-ны бодлого удирдлага	588.4	493.2	617.2	1,147.1
Боловсрол, шу-ны судалгаа шинжилгээ	12.6	16.1	15.8	13.1
НИЙТ	3,950.9	4,263.5	4,182.3	5,380.5

Зураг 1.11 Хувьсах зардлын шинэчлэл

Хүснэгт 1.2 СӨБ эзэмшүүлэхэд нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардлын хэмжээ, түүний бүрэлдэхүүн

Үзүүлэлт	ЗГ-ын 2024 оны 53 дугаар тогтоол / мян.төг/	Шинэчилсэн ХЗ /мян.төг/	Зөрүү /мян. төг/	Өсөлтийн хувь
А. Суурь хувьсах зардал	1,630.00	2,719.00	1,089.00	66.80%
Б. Бусад хувьсах зардал	1,175.00	1,947.00	772	65.70%
Нийт хувьсах зардал	2,805.00	4,666.00	1,861.00	66.30%

Хүснэгт 1.3 Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчид ногдох хувьсах зардлын дундаж хэмжээ

ЗГ-ын 2024 оны 53 дугаар тогтоол /мян.төг/	Шинэчилсэн ХЗ / мян.төг/	Зөрүү /мян.төг/	Өсөлтийн хувь
2,384.20	3,906.00	1,522	63.80%

Хүснэгт 1.4 Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол эзэмшүүлэхэд нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардлын хэмжээ, түүний бүрэлдэхүүн, мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Хугацаа	Анги	ЗГ-ын 2023 оны 466 дугаар тогтоол	Шинэчилсэн ХЗ	Зөрүү	Өсөлтийн хувь
Техникийн боловсрол	1.5 жил	I анги	2,457.70	3,622.80	1,165.10	47.40%
		II анги	1,220.30	1,798.80	578.5	
	3 жил	I анги	3,562.50	5,251.30	1,688.80	
		II анги	2,260.00	3,331.30	1,071.30	
		III анги	2,527.50	3,725.70	1,198.20	
Мэргэжлийн боловсрол	1 жил	I анги	2,847.50	4,197.40	1,349.90	47.40%
	3 жил	I анги	2,685.50	3,958.60	1,273.10	
		II анги	2,777.00	4,093.40	1,316.40	
		III анги	2,887.50	4,256.30	1,368.80	

Зураг 1.12 Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2026 онд хэрэгжиж байгаа төсөл, арга хэмжээ

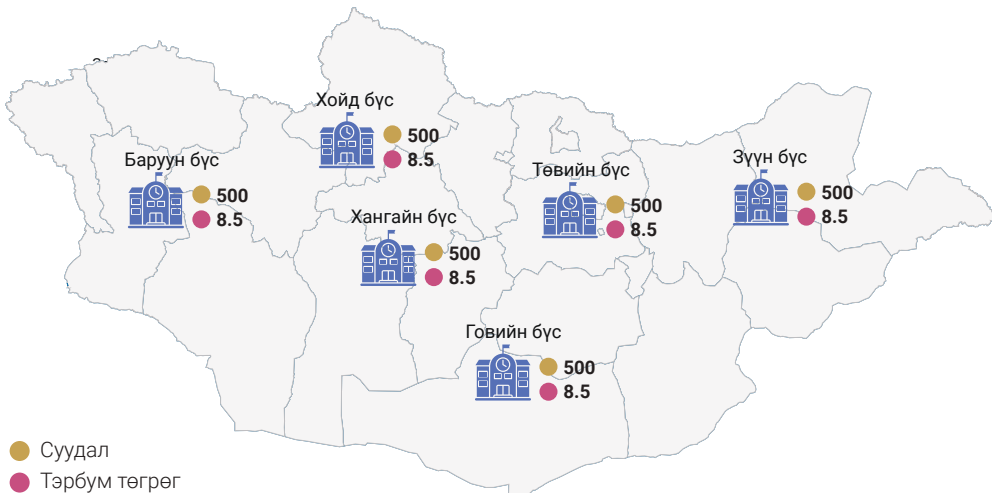
1.4

МОНГОЛ УЛСЫН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРТ ХИЙГДЭХ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН УРЬДЧИЛСАН ТӨСӨӨЛӨЛ

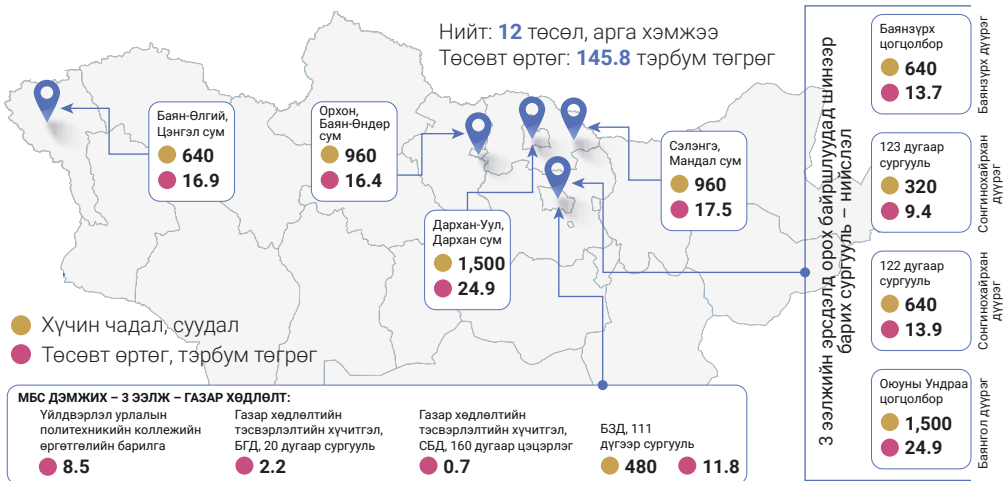
Зураг 1.13 Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг хэрэгжүүлэх зорилтын хүрээнд төрөлжсөн ахлах сургууль барих

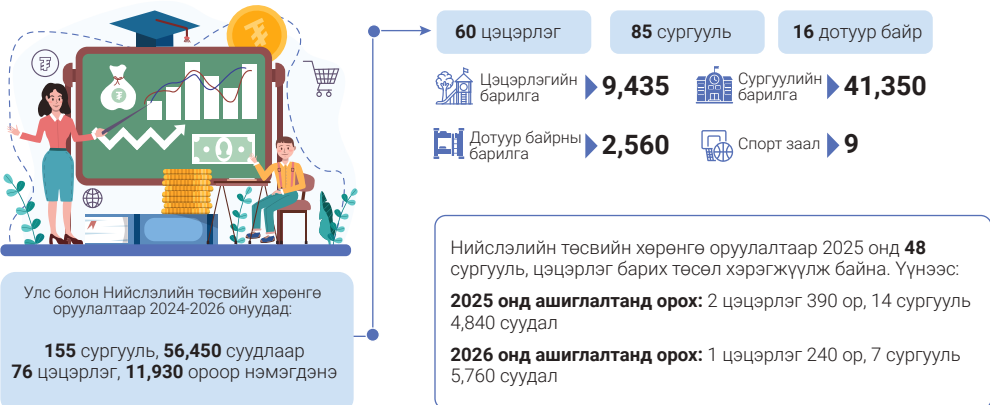
Зураг 1.14 Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг хэрэгжүүлэх зорилтын хүрээнд мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын цогцолбор барих:

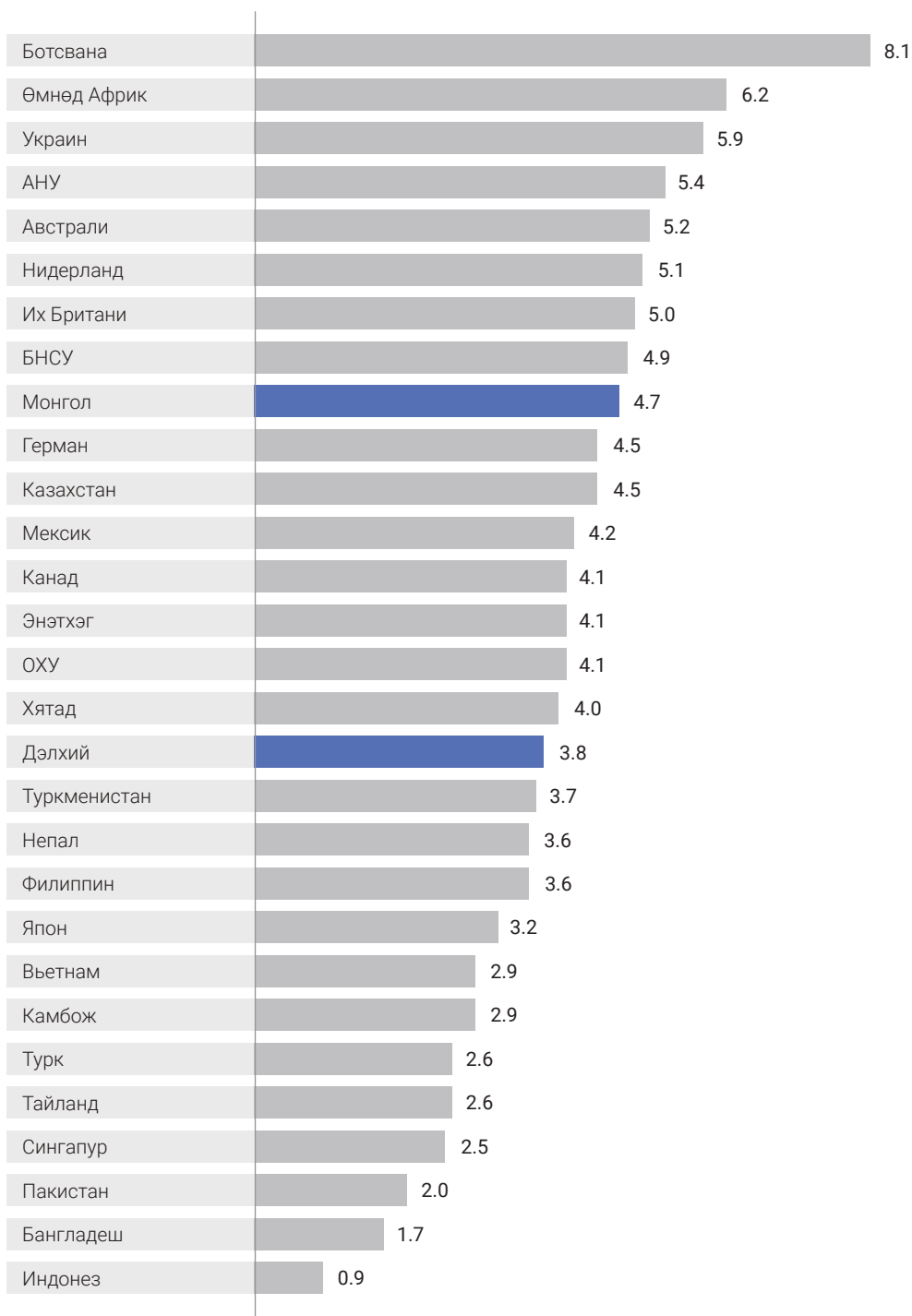

Зураг 1.15 Зарим ачаалал өндөр байршлуудад шинээр барих сургууль, өргөтгөл, газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийн хүчитгэл

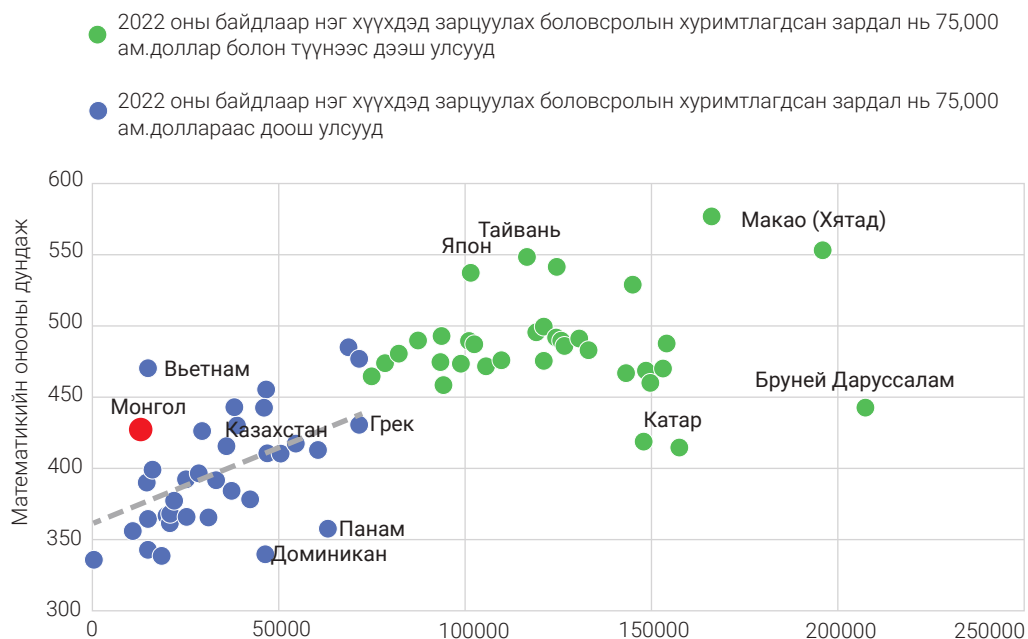

Зураг 1.16 2025 оны хөрөнгө оруулалт:

Зураг 1.17 Боловсролын салбарын төсвийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь

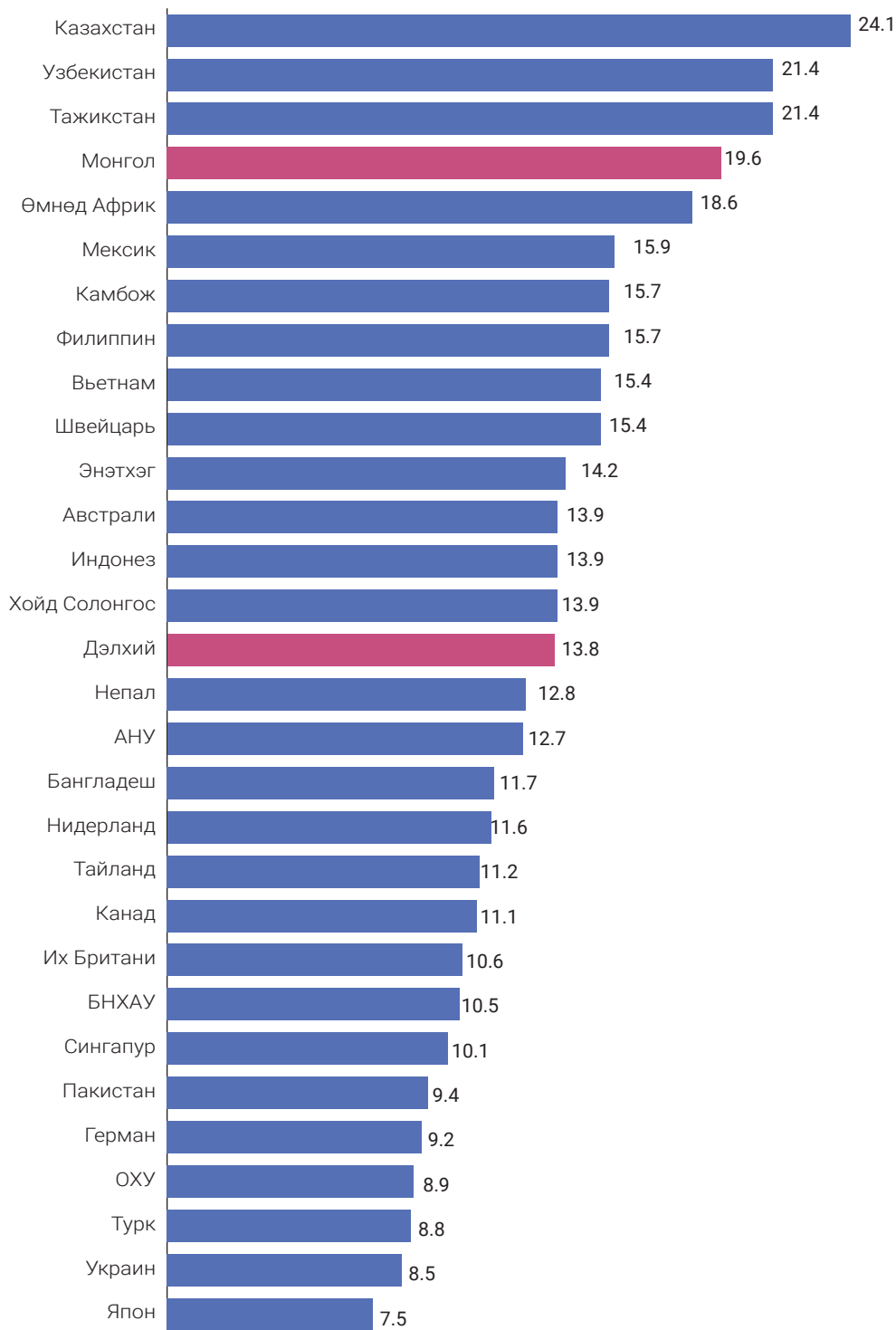
Эх үүсвэр: <https://data.worldbank.org/indicator/SE.XPD.PRIM.PC.ZS?view=chart>

Зураг 1.18 Боловсролд зарцуулж буй зардлын харьцуулсан үзүүлэлт

Сургалтын зохих хугацаанд нэг сурагчид ногдох хуримтлагдсан зардал (ам.доллар)

Эх үүсвэр: "Писа-2022" үндэсний тайлангаас.

Зураг 1.19 Боловсролын салбарын төсвийн улсын нийт төсөвт эзлэх хувьЭх үүсвэр: <https://data.worldbank.org/indicator/SE.XPD.PRIM.PC.ZS?view=chart>

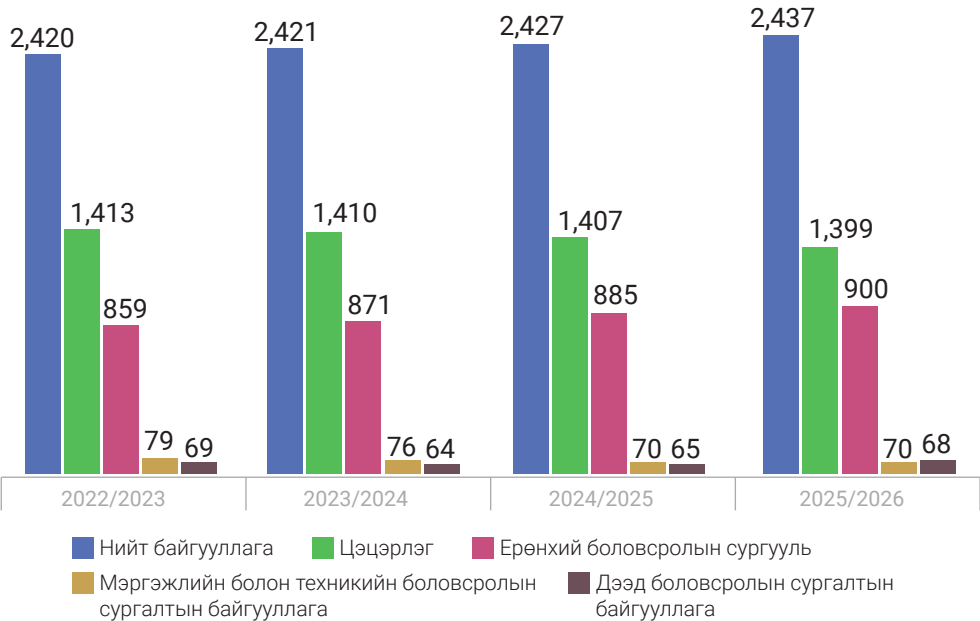

02

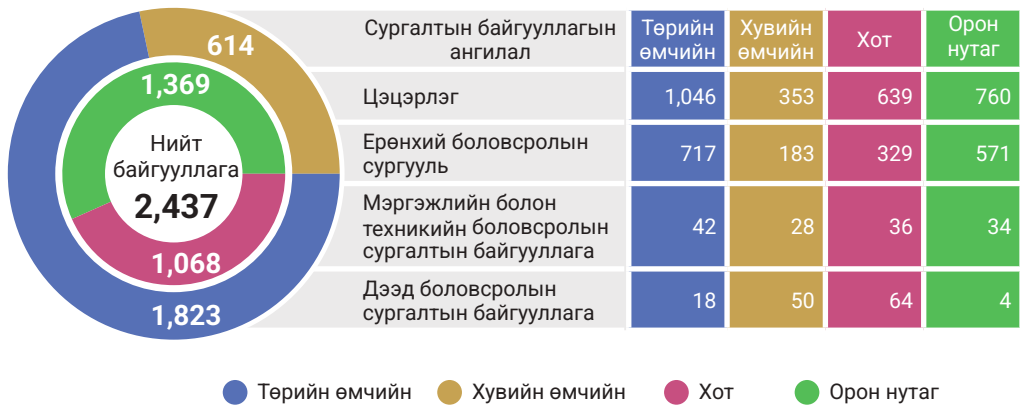
БОЛОВСРОЛЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2.1 БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА

Зураг 2.1 Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллага, хичээлийн жилийн эхэнд

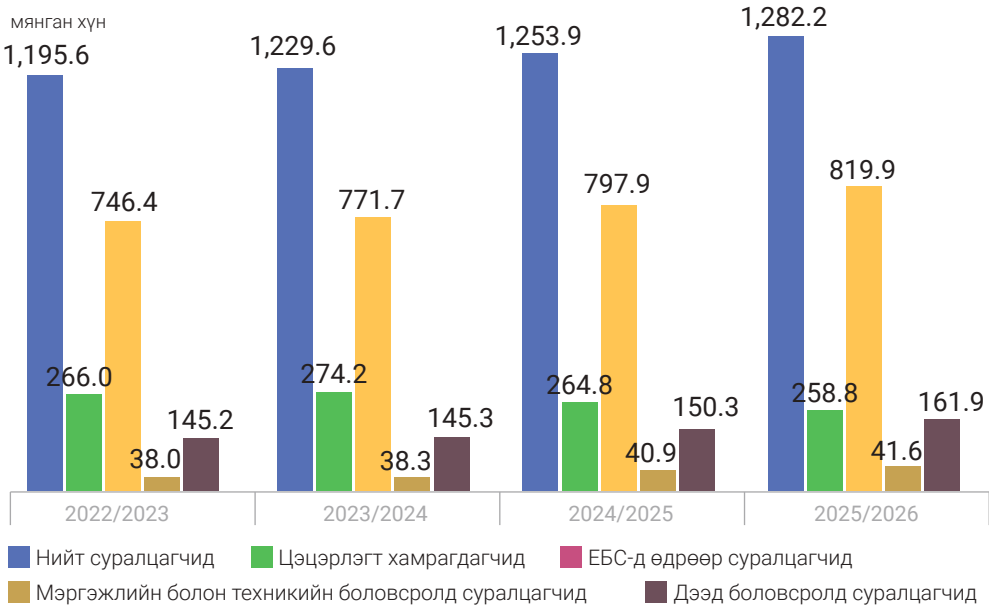
Зураг 2.2 Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллага, өмчийн хэлбэр, байршлаар, 2025-2026

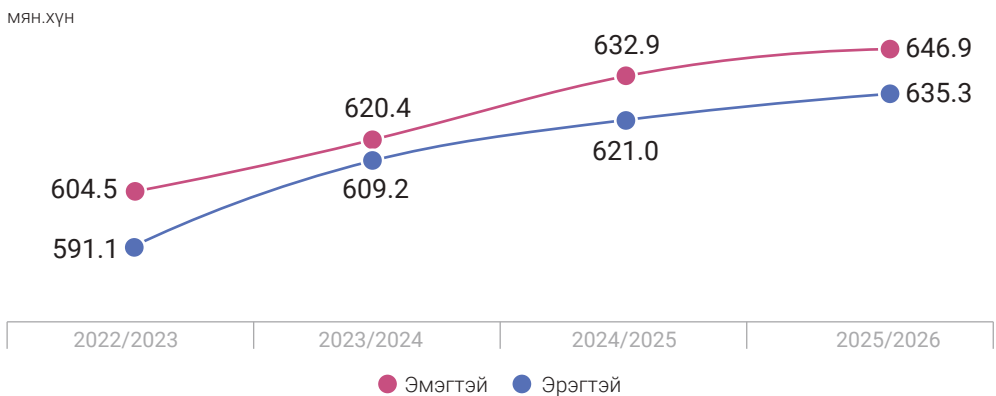
2.2

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН СУРАЛЦАГЧ

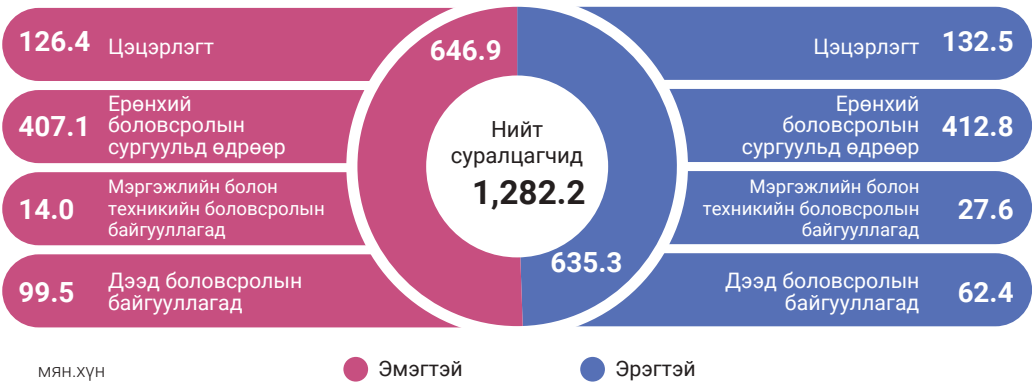
Зураг 2.3 Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид, хичээлийн жилийн эхэнд

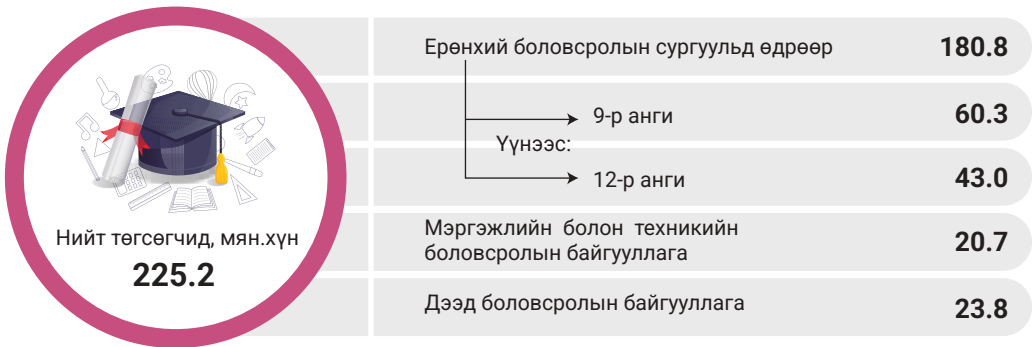
Зураг 2.4 Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид, хичээлийн жилийн эхэнд, хүйсээр

Зураг 2.5 Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид, хүйсээр, 2025-2026

Зураг 2.6 Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид, 2024/2025

Хүснэгт 2.1 Төгсөгчид ба шинэ элсэгчид

	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Ерөнхий боловсролын сургуулийн суурь боловсролтой нийт төгсөгчид	59,593	64,365	61,034	-
Ерөнхий боловсролын сургуулийн суурь боловсролтой төгсөгчдөөс 10-р ангид элсэгчдийн эзлэх хувь	72.7	82.7	82.1	82.9
Ерөнхий боловсролын сургуулийн суурь боловсролтой төгсөгчдөөс МБТБ-ын байгууллагад элсэгчдийн эзлэх хувь	14.6	15.5	15.4	14.9
Ерөнхий боловсролын сургуулийн бүрэн дунд боловсролтой нийт төгсөгчид	33,135.0	36,620.0	44,104.0	-
Ерөнхий боловсролын сургуулийн бүрэн дунд боловсролтой төгсөгчдөөс МБТБ-ын байгууллагад элсэгчдийн эзлэх хувь	4.1	6.6	6.9	4.2
Ерөнхий боловсролын сургуулийн бүрэн дунд боловсролтой төгсөгчдөөс дээд боловсролын сургалтын байгууллагад элсэгчдийн эзлэх хувь	60.3	52.3	51.6	55.1

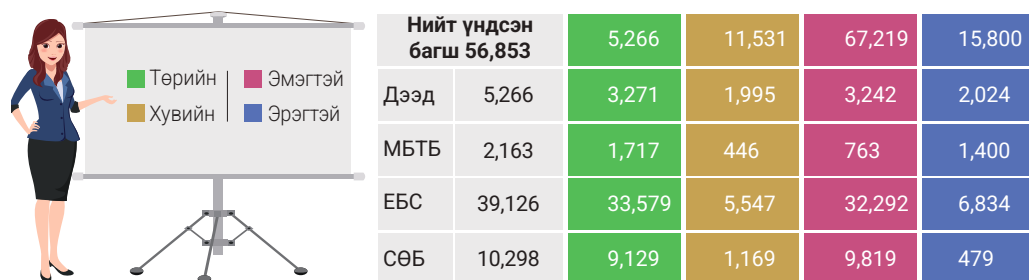
2.3

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН БАГШ,
АЖИЛЛАГЧИД

Хүснэгт 2.2 Нийт үндсэн багш, ажилтан, байгууллагын ангиллаар, мянган хүн

	Ажилтан				Үүнээс: Үндсэн багш			
	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	2025/ 2026	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	2025/ 2026
Нийт	106.2	109.3	111.6	114.1	53.0	54.2	55.0	56.9
Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын байгууллага	32.5	34.0	35.3	36.5	9.4	9.7	9.9	10.3
Ерөнхий боловсролын сургууль	57.7	59.5	61.0	63.4	36.1	37.0	37.8	39.1
Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага	4.1	4.2	3.9	3.9	2.3	2.4	2.1	2.2
Дээд боловсролын сургалтын байгууллага	11.9	11.7	11.4	10.4	5.2	5.1	5.2	5.3

Зураг 2.7 Нийт үндсэн багш, хүйс, өмчийн хэлбэр, боловсролын сургалтын байгууллагаар, 2025-2026

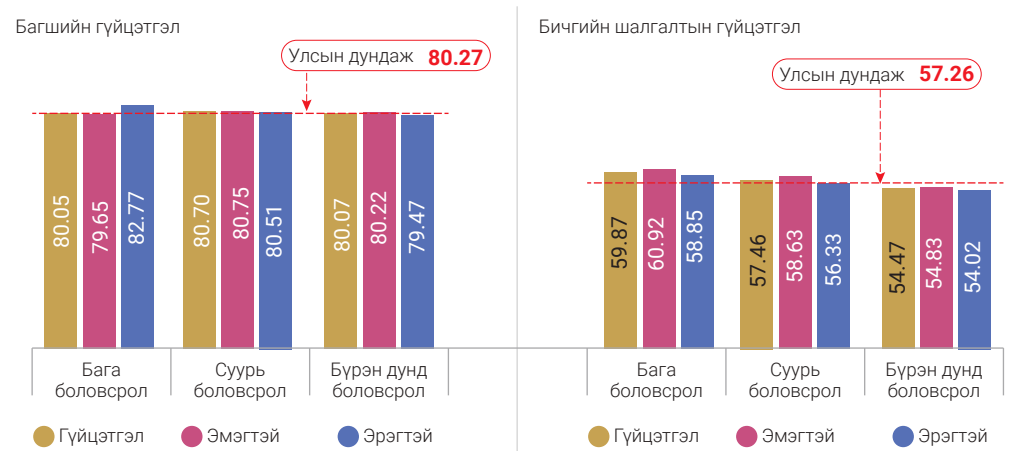
2.4

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД*

Хүснэгт 2.3 ЕБС-ийн багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүн, аймаг, дүүргээр 2024/2025

Аймаг	Бага боловсрол	Суурь боловсрол	Бүрэн дунд боловсрол
Архангай	81.4	77.7	80.7
Баян-Өлгий	78.8	77.7	80.8
Баянхонгор	83.1	82.2	82.1
Булган	76.2	77.1	76.6
Говь-Алтай	78.7	79.3	80.1
Говь-Сүмбэр	78.0	78.6	78.6
Дархан-Уул	79.6	80.5	80.2
Дорноговь	74.2	74.5	74.4
Дорнод	76.5	77.2	75.7
Дундговь	77.2	77.3	78.5
Завхан	81.1	82.1	82.1
Орхон	77.0	78.0	77.9
Өвөрхангай	80.5	79.7	81.2
Өмнөговь	78.9	79.0	79.4
Сүхбаатар	78.6	78.6	78.5
Сэлэнгэ	78.7	79.2	80.1
Төв	76.3	75.0	76.0
Увс	81.0	80.8	82.0
Ховд	78.4	77.3	78.6
Хөвсгөл	82.5	80.5	82.0
Хэнтий	79.1	77.7	79.4
Дүүрэг	Бага боловсрол	Суурь боловсрол	Бүрэн дунд боловсрол
Багануур	77.9	77.5	77.5
Багахангай	80.1	77.3	79.0
Баянгол	82.0	81.2	82.5
Баянзүрх	80.5	81.4	80.6
Налайх	82.4	85.5	87.3
Сонгинохайрхан	81.4	82.9	82.9
Сүхбаатар	84.1	82.0	83.1
Хан-Уул	81.8	83.4	84.4
Чингэлтэй	80.5	79.4	81.3

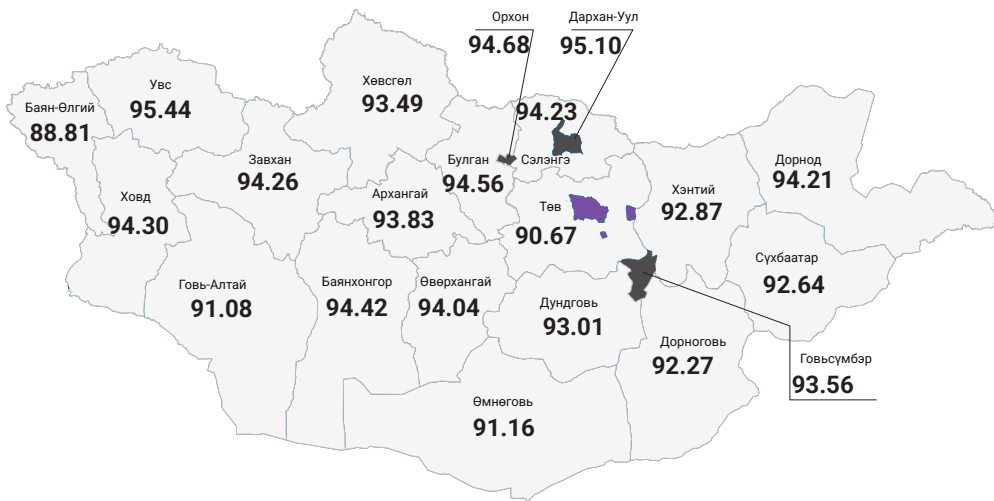
Зураг 2.8 ЕБС-ийн багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүн /суралцагчдын бичгийн шалгалтын үр дүн /2024/2025

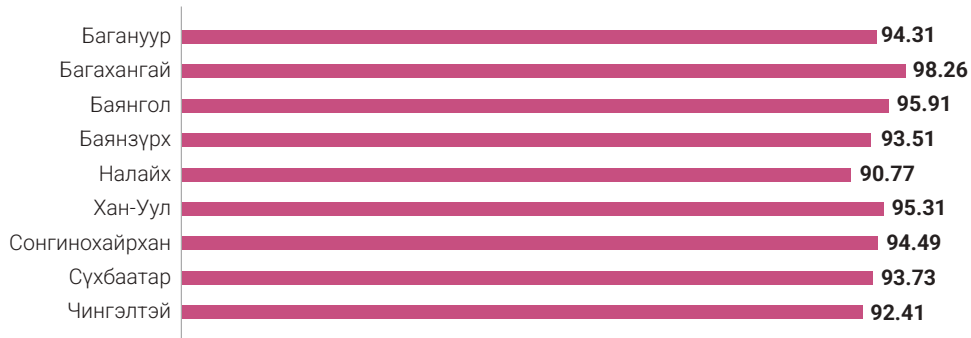
Зураг 2.9 СӨБ-ын багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүн (хүүхдийн хөгжлийн үнэлгээний үр дүн), 2024/2025

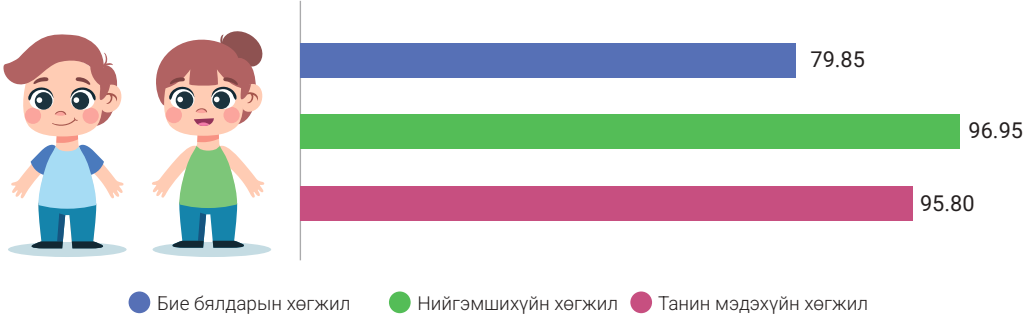
Зураг 2.10 СӨБ-ын гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүн, аймгаар, 2024/2025

Улаанбаатар, дүүргээр

Зураг 2.11 СӨБ-ын хүүхдийн хөгжлийн гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүн, 2024/2025

03

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ
БОЛОВСРОЛ

2025 оны ОНЦЛОХ АЖИЛ:

1. Боловсролын сайдын 2025 оны 08 сарын 01-ний өдрийн "Сургалтын хөтөлбөр шинэчлэн батлах тухай" А/404 дүгээр тушаалын хавсралтаар "Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын хөтөлбөр"-ийг батлуулж, үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлж эхэллээ.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Сургуулийн өмнөх боловсролын бага, дунд, ахлах, бэлтгэл бүлгийн багшийн гарын авлага, бэлтгэл бүлгийн хүүхдийн дасгал ажлын дэвтрийг боловсруулж, e-book хэлбэрээр багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, олон нийтэд нээлттэй хүргэн ажиллаж байна.

Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх багш, хүний нөөцийг үе шаттай бэлтгэж, улсын хэмжээнд нийт 1,399 цэцэрлэгийн 13.5 мянган багш, удирдах ажилтныг сургалтад хамруулж, 2-5 насны 258.8 суралцагчдад шинэчилсэн сургалтын хөтөлбөрөөр сургалт, үйл ажиллагааг зохион байгуулж байна.

2. Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалт 93,0 хувьд хүрч, өмнөх хичээлийн жилээс 2,4 хувиар, таван настай хүүхдийн хамран сургалт 96,0 хувьд хүрч өмнөх хичээлийн жилээс 1,9 хувиар тус тус нэмэгдлээ.

Хүснэгт 3.1 Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын үндсэн үзүүлэлт, 2025-2026

Үзүүлэлт	Бүгд	Хот	Орон нутаг	Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн
Цэцэрлэгийн тоо	1,399	639	760	1,046	353
Ердийн	1,399	639	760	1,046	353
Тусгай	-	-	-	-	-
Бүлгийн тоо	9,182	4,358	4,824	7,948	1,234
Үндсэн	8,839	4,358	4,481	7,605	1,234
Хувилбарт	343	-	343	343	-
Цэцэрлэгийн нийт суралцагч	258,849	122,757	136,092	231,241	27,608
Эмэгтэй	126,396	59,982	66,414	112,859	13,537
Эрэгтэй	132,453	62,775	69,678	118,382	14,071
Үндсэн сургалтад	248,801	122,757	126,044	221,193	27,608
Эмэгтэй	121,831	59,982	61,849	108,294	13,537
Эрэгтэй	126,970	62,775	64,195	112,899	14,071
Хувилбарт сургалтад	10,048	-	10,048	10,048	-
Эмэгтэй	4,565	-	4,565	4,565	-
Эрэгтэй	5,483	-	5,483	5,483	-
Халамж эдэлдэг суралцагч	3,661	1,441	2,220	3,554	107
Эмэгтэй	1,644	648	996	1,608	36
Эрэгтэй	2,017	793	1,224	1,946	71
Хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч	2,175	1,152	1,023	2,019	156
Эмэгтэй	736	366	370	688	48
Эрэгтэй	1,439	786	653	1,331	108
Малчдын хүүхэд	30,312	1,168	29,144	29,994	318
Эмэгтэй	14,702	560	14,142	14,397	305
Эрэгтэй	15,610	608	15,002	15,597	13
Нийт багш, ажилтан	36,464	16,100	20,364	32,921	3,543
Эмэгтэй	30,922	14,175	16,747	27,565	3,357
Эрэгтэй	5,542	1,925	3,617	5,356	186
Үндсэн багшийн тоо (бүлгийн, дуу хөгжмийн, биеийн тамирын болон бусад багш)	10,298	4,726	5,572	9,129	1,169
Эмэгтэй	9,819	4,512	5,307	8,669	1,150
Эрэгтэй	479	214	265	460	19
Багшийн туслахын тоо	8,854	4,329	4,525	7,713	1,141
Эмэгтэй	8,840	4,318	4,522	7,706	1,134
Эрэгтэй	14	11	3	7	7
Цэцэрлэгийн бүлэг дүүргэлт /Улсын дундаж/	28.1	28.2	28.1	29.1	22.4
Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтын цэвэр жин /2-5 нас/	93.0	91.6	95.4	-	-

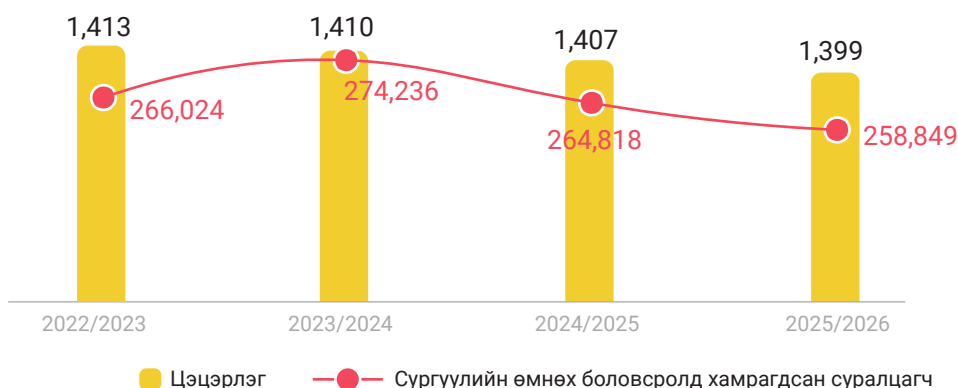
3.1

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН
СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА

Улсын хэмжээнд 2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт **1,399 цэцэрлэгт 258,849 хүүхэд** сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж, **36,464 багш, ажилтан** ажиллаж байна.

Зураг 3.1 Нийт хүүхдийн цэцэрлэг, суралцагчийн тоо

2025-2026 оны хичээлийн жилд **1,339** сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн **1,046** буюу **74,7** хувь нь төрийн өмчийн, **353** буюу **25,3** хувь нь хувийн өмчийн цэцэрлэг байна..

Сургуулийн өмнөх боловсролын зорилго нь бага насны хүүхдийн бие бялдар, танин мэдэхүй, нийгэмшлийн хөгжлийг дэмжиж, сургуульд бэлтгэхэд оршино. /СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ. 3.1./

Хүүхдийн цэцэрлэг /цаашид "цэцэрлэг" гэх/, ерөнхий боловсролын сургууль энэ хуулийн 3.1, 3.2-т заасан боловсролын зорилгыг хүүхдийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллага, иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлнэ. /СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ. 3.3./

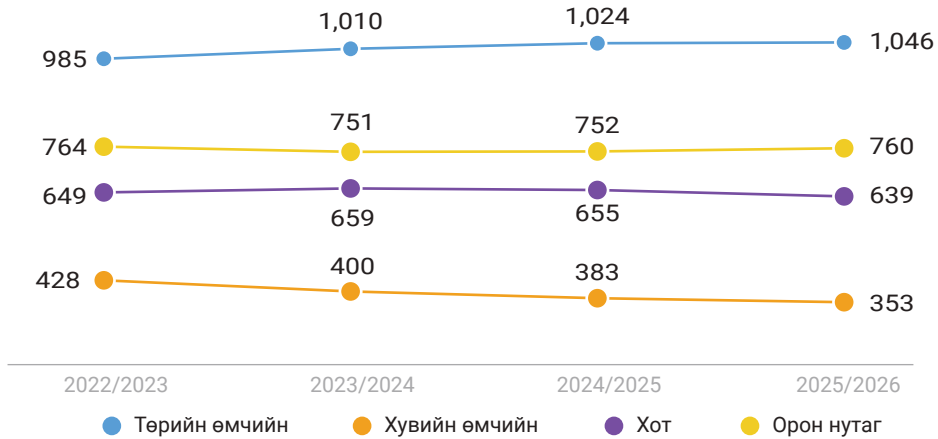
Сургуулийн өмнөх боловсролд хоёроос таван насны хүүхэд хамрагдана. /СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ. 4.2./

Сургуулийн өмнөх боловсролыг таван настай хүүхдэд заавал эзэмшүүлэх бөгөөд 200-аас доошгүй цагийн сургалтад хамруулсан байна. /СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ. 4.3./

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд сургуулийн өмнөх боловсролд зургаан настай хамрагдаж болно. /СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ. 4.4./

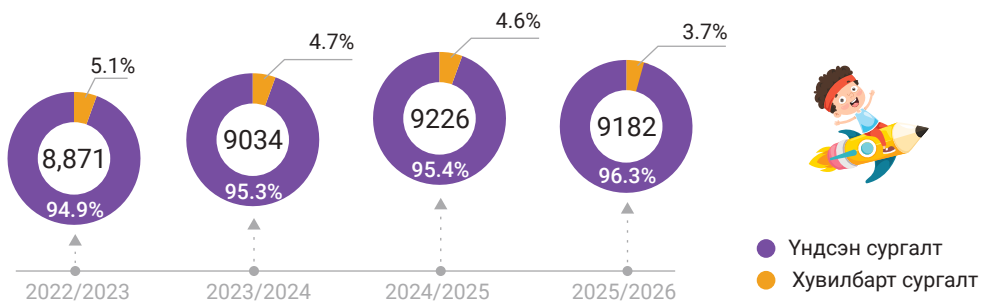
Зураг 3.2 Хүүхдийн цэцэрлэг (өмчийн хэлбэр, байршлаар)

Зураг 3.3 Хүүхдийн цэцэрлэг (өмчийн хэлбэр, байршлаар), 2025/2026

Зураг 3.4 Хүүхдийн цэцэрлэг (бүлэг, сургалтын хэлбэрээр)

"Сургуулийн өмнөх боловсролын хувилбарт сургалт" (цаашид "хувилбарт сургалт" гэх) гэж оршин суудаг газар болон хөгжлийн бэрхшээлийн улмаас цэцэрлэгийн үндсэн бүлгийн сургалтад тогтмол хамрагдах боломжгүй сургуулийн өмнөх насны хүүхдэд боловсрол эзэмшүүлэх сургалт, үйл ажиллагааг ойлгоно.

3.2

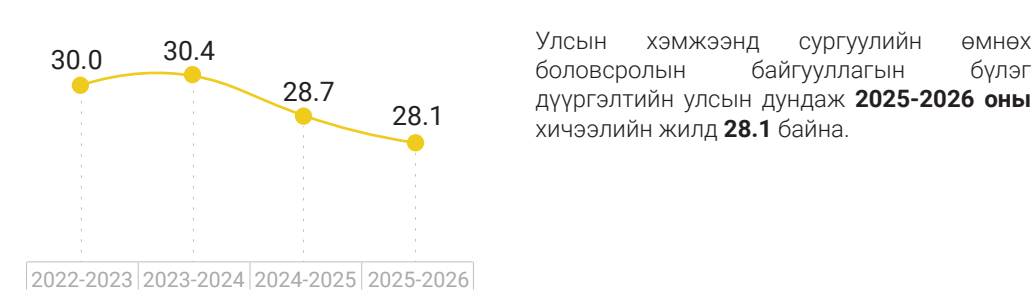
СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮЛЭГ

Хүснэгт 3.2 Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын байгууллагын бүлэг, өмчийн хэлбэрээр

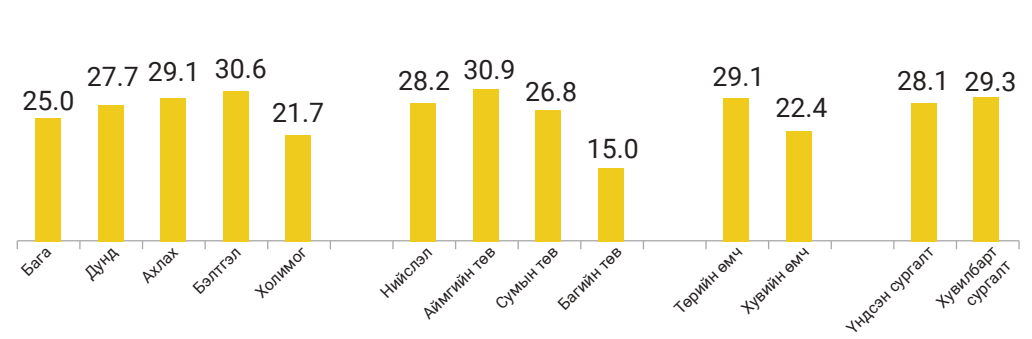
Хичээлийн жил	Бүлгийн тоо	Төрийн өмч	Үүнээс:		Хувийн өмч	Үүнээс:	
			Цэцэрлэгт	Хувилбарт		Цэцэрлэгт	Хувилбарт
2022-2023	8,871	7,448	6,992	456	1,423	1,423	-
2023-2024	9,034	7,682	7,257	425	1,352	1,352	-
2024-2025	9,226	7,776	7,349	427	1,450	1,450	-
2025-2026	9,182	7,948	7,605	343	1,234	1,234	-

“Бүлэг дүүргэлт” гэж нэг бүлэгт суралцаж байгаа хүүхдийн тоог хэлнэ.

Зураг 3.5 Бүлэг дүүргэлтийн улсын дундаж

Зураг 3.6 Хүүхдийн цэцэрлэгийн бүлэг дүүргэлтийн дундаж (бүлэг, байршил, өмчийн хэлбэр, сургалтын хэлбэрээр), 2025/2026

3.3

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛД
ХАМРАГДАЖ БУЙ ХҮҮХДИЙН ТОО

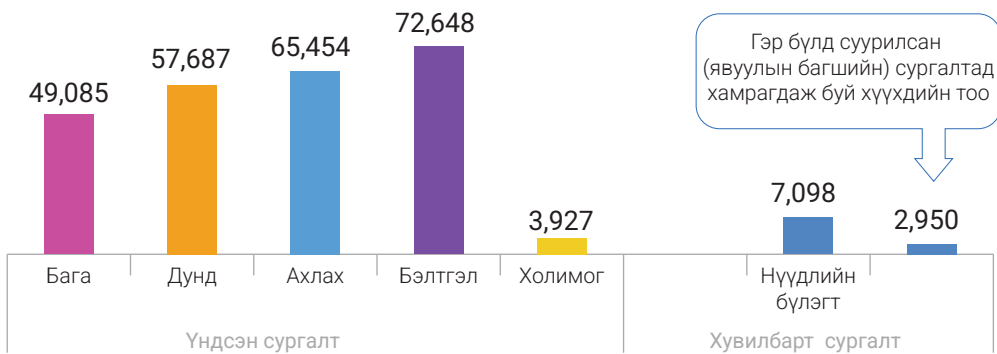
Улсын хэмжээнд үндсэн сургалтын бүлэг дүүргэлтийн дундаж **28.1** байна. Харин төрийн өмчийн цэцэрлэгийн хувьд **29.1** байгаа нь хувийн цэцэрлэгээс **6.7** пунктээр дээгүүр байна.

Хүснэгт 3.3 Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж буй хүүхдийн тоо, (сургалтын болон өмчийн хэлбэрээр)

Хичээлийн жил	Хүүхдийн тоо	Үндсэн сургалт	Хувилбарт сургалт	Төрийн өмчийн цэцэрлэгт	Хувийн өмчийн цэцэрлэгт	
					Үндсэн	Хувилбарт
2022/2023	266,024	250,457	15,567	231,583	216,016	15,567
2023/2024	274,236	260,271	13,965	242,109	228,144	13,965
2024/2024	264,818	253,158	11,660	234,556	222,896	11,660
2025/2026	258,849	248,801	10,048	231,241	221,193	10,048

Сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд 2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт **258,849** хүүхэд хамрагдаж байгаа бөгөөд хамран сургалт **93.0** хувьд хүрсэн нь өмнөх хичээлийн жилээс **2.4** пунктээр өссөн байна.

Зураг 3.7 Цэцэрлэгт хамрагдаж буй хүүхдийн тоо, бүлгээр, 2025/2026

Боловсролын сайдын 2025 оны А/401 дүгээр тушаалаар "Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа зохион байгуулах журам"-ыг баталсан. Үүнд:

"Нүүдлийн бүлгийн" гэж хувилбарт сургалтад хамрагдсан хүүхдэд сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх зорилгоор тогтоосон хугацаанд төвлөрүүлэн зохион байгуулах танхимын сургалт, үйл ажиллагааг ойлгоно.

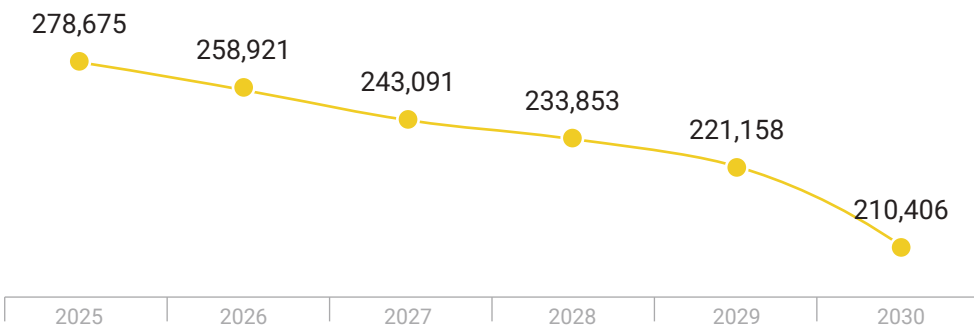
"Гэр бүлд суурилсан" гэж хувилбарт сургалтад хамрагдсан хүүхдийн хөгжлийг гэр бүлийн орчинд эцэг эх, асран хамгаалагчийн дэмжлэгт тулгуурлан багшийн чиглүүлэг, зөвлөмжөөр хэрэгжүүлэх /явуулын/ зайн сургалтыг ойлгоно.

САЛБАРЫН ОНЦЛОГ: СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛ

Монгол Улсын Засгийн газар 2022-2023 оны хичээлийн жилээс эхлэн сургуулийн өмнөх боловсролын хүртээмжийг үе шаттай нэмэгдүүлж, хүүхэд бүрийг боловсролд хамруулах зорилт тавин ажиллалаа. Үүний үр дүнд 2025-2026 оны хичээлийн жилд **2-5 насны хүүхдийн хамран сургалт** улсын хэмжээнд **93.0** хувьд хүрч, өмнөх оноос **2.4** пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байна.

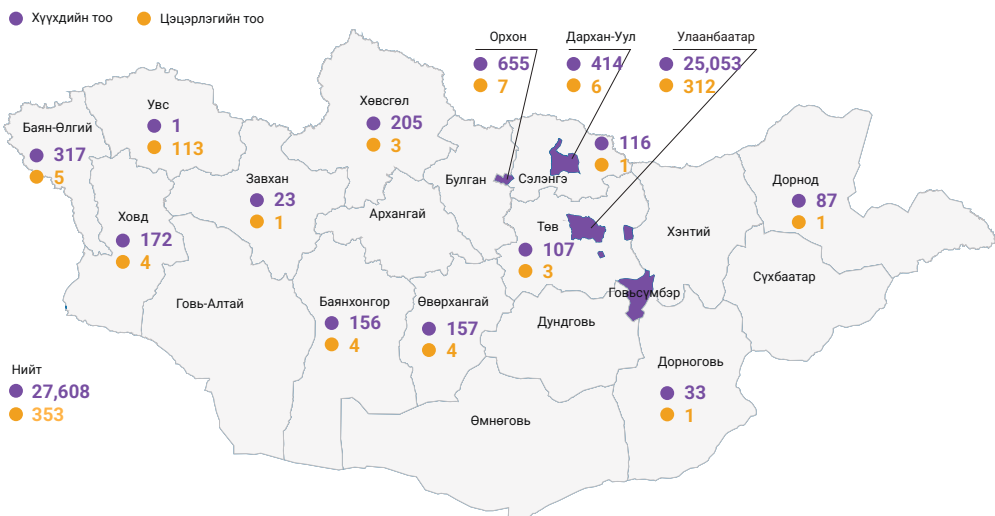

Зураг 3.8 Монгол Улсын 2-5 насны хүн амын 2030 он хүртэлх өсөлтийн урьдчилсан төлөв байдал

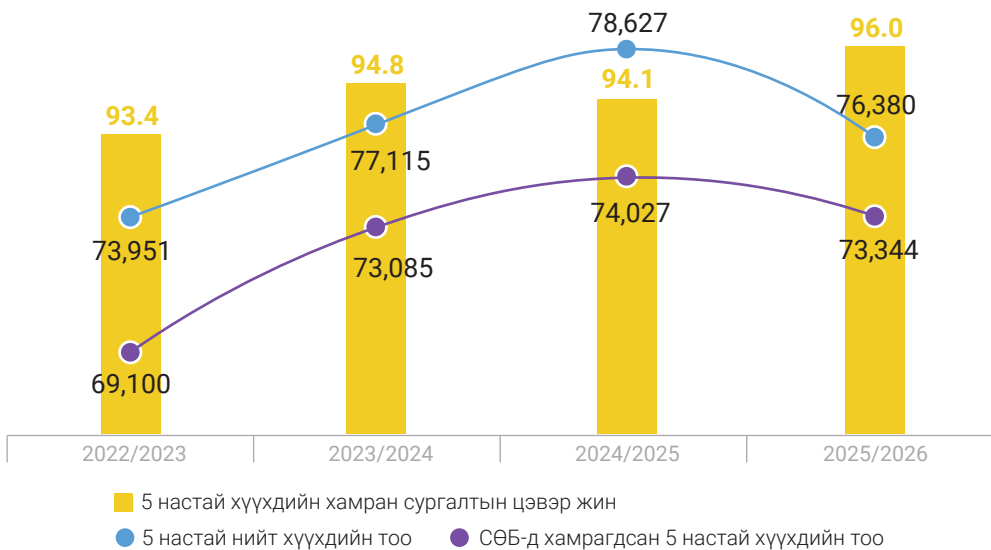
Тайлбар: ҮСХ-ны 2025 оны суурин хүн амыг нас дэвшүүлж тооцон гаргасан.

Зураг 3.9 Хувийн өмчийн цэцэрлэгийн тоо, түүнд хамрагдаж буй хүүхдийн тоо

ТАВАН НАСТАЙ ХҮҮХДИЙН ХАМРАН СУРГАЛТ

Зураг 3.10 Таван настай хүүхдийн хамрагдалт (тоогоор)

Тайлбар: 2025 оны 5 настай хүүхдийн тоог ҮСХ-ны 2024 оны суурин хүн амын тоог нас дэвшүүлэн тооцсон.

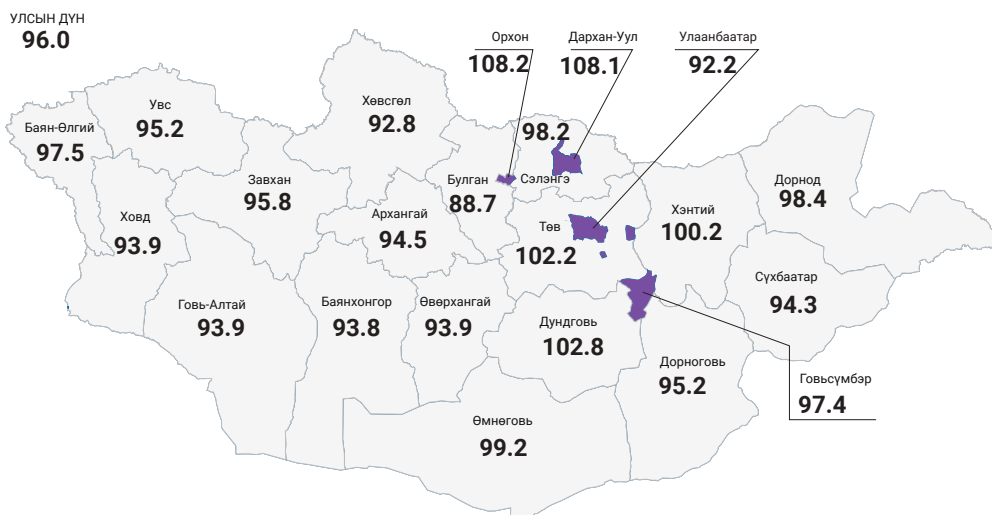
Таван настай хүүхдийн хамран сургалтын цэвэр жин 2025-2026 оны хичээлийн жилд **96.0** байгаа нь өмнөх оны хичээлийн жилээс **1.9** пунктээр өссөн байна..

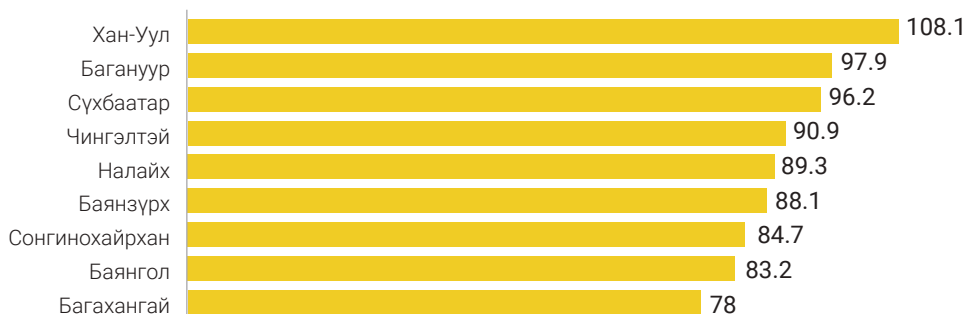
СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН ХАМРАГДАЛТ, ХҮРТЭЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХЭД ЧИГЛЭСЭН БОДЛОГО:

Сургуулийн өмнөх боловсролын хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, 5 настай хүүхэд бүрийг сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд заавал хамруулахын зэрэгцээ малчдын болон ялгаатай хэрэгцээтэй хүүхдийг тэгш хамруулах бодлогыг хэрэгжүүлж байна.

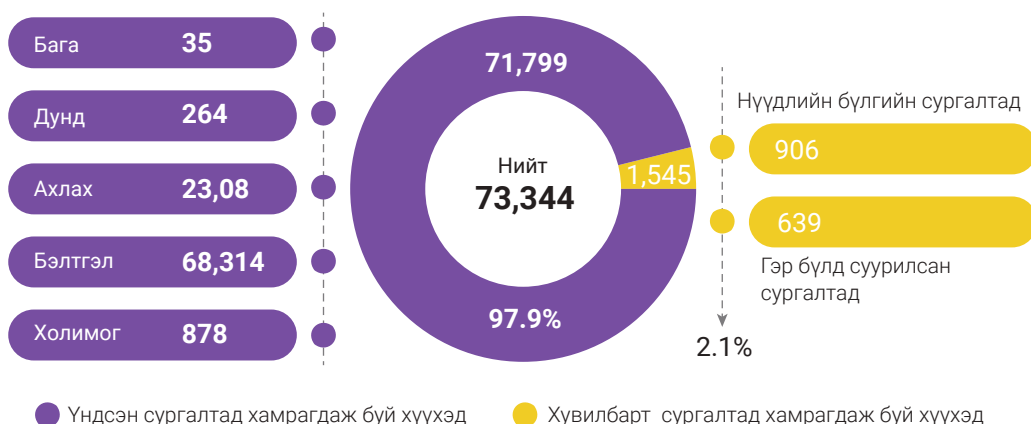
Зураг 3.11 Таван настай хүүхдийн хамран сургалтын цэвэр жин, аймгаар, 2025-2026

Зураг 3.12 Таван настай хүүхдийн хамран сургалтын цэвэр жин, дүүргээр, 2025-2026

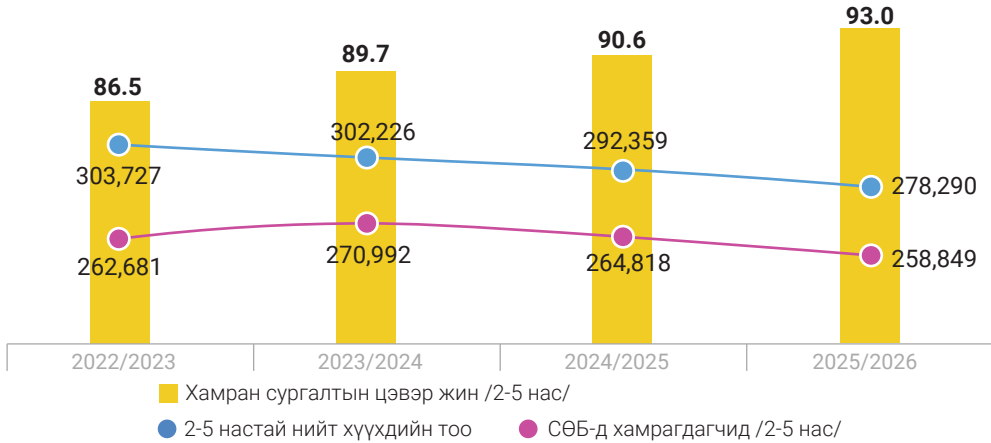
Зураг 3.13 Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан таван настай хүүхдийн тоо, сургалтын хэлбэрээр, 2025-2026

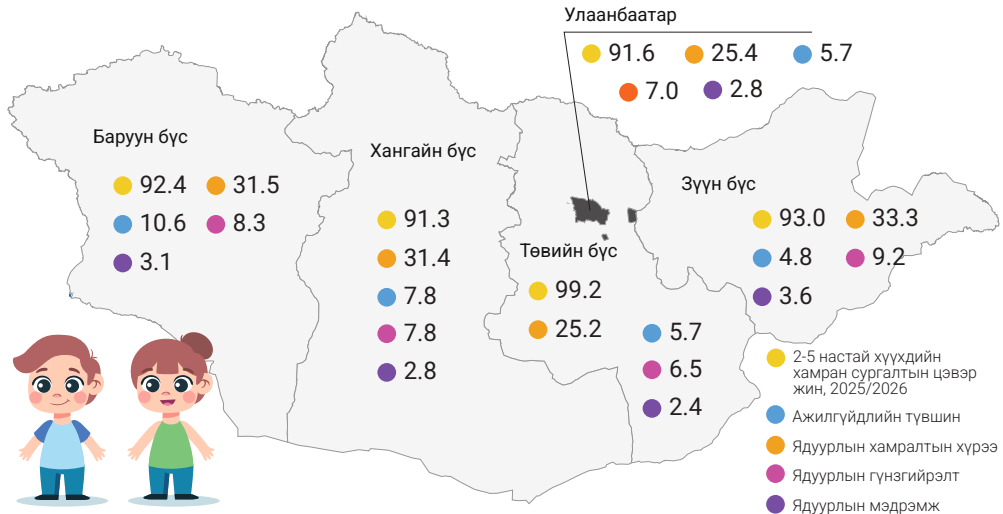
3.4

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН
ХАМРАН СУРГАЛТ

Зураг 3.14 2-5 настай хүүхдийн хамран сургалт (4 жилээр)

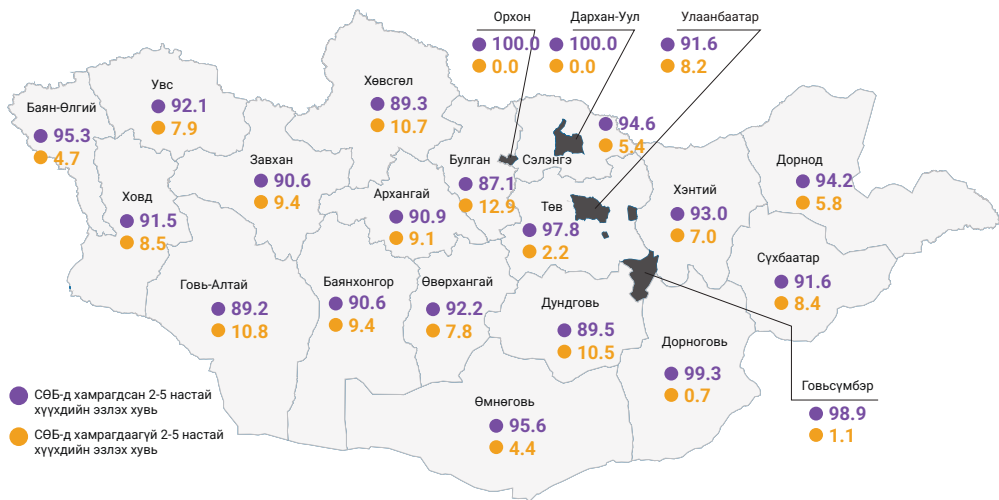
Зураг 3.15 2-5 настай хүүхдийн хамран сургалтын цэвэр жин ба ажилгүйдэл, ядуурлын түвшний харьцуулалт, бүсээр, хувиар

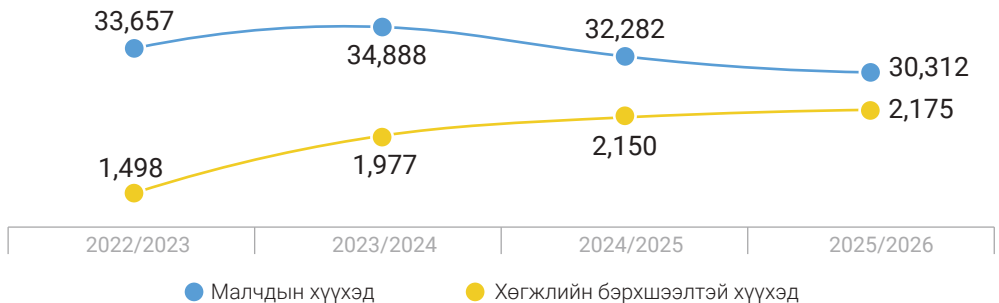
Эх үүсвэр: Ядуурлын үр дүнг УСХ-ны ӨНЭЭС-ны 2020 оны үр дүнгээс авсан.

Ажилгүйдлийн түвшинг УСХ-ны 2022 оны АХС-ны жилийн эцсийн тайлангийн үр дүнгээс авсан.

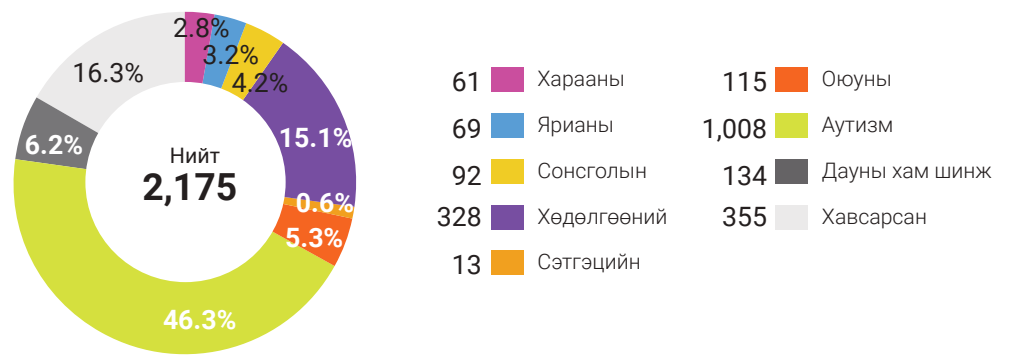
Зураг 3.16 2-5 насны нийт хүүхдийн сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан болон хамрагдаагүй хүүхдийн эзлэх хувь, аймгаар, 2025-2026

Зураг 3.17 Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан малчдын болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо

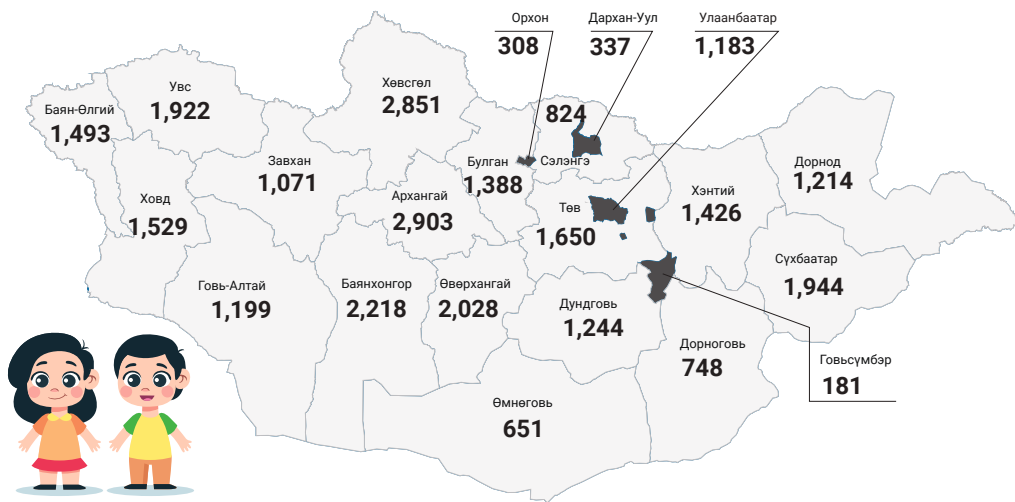

Зураг 3.18 Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөр, 2025-2026

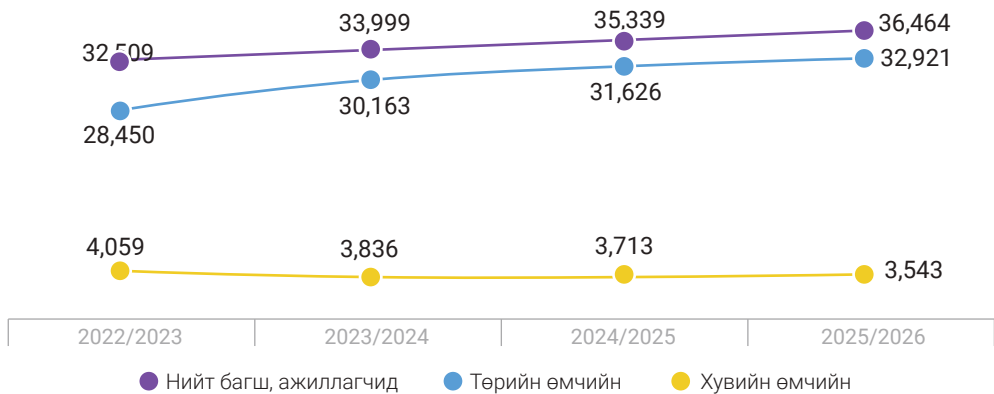
Зураг 3.19 Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж буй малчдын хүүхэд, аймгаар, 2025-2026

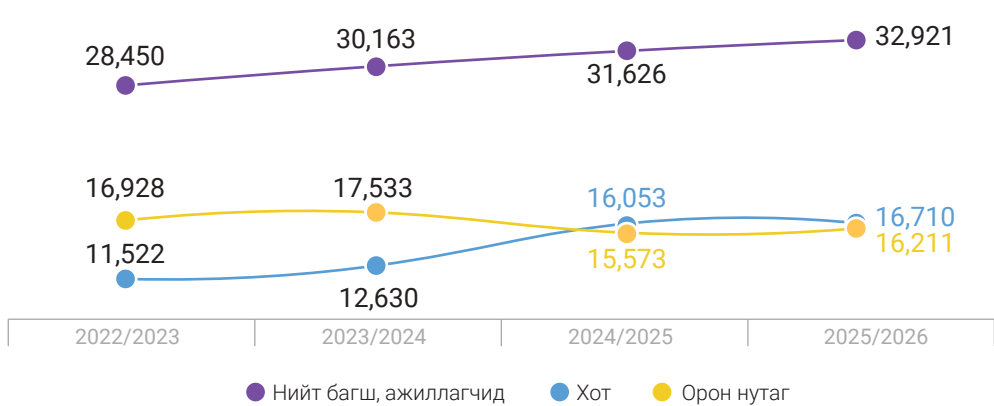
3.5

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН
БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ, АЖИЛТАН

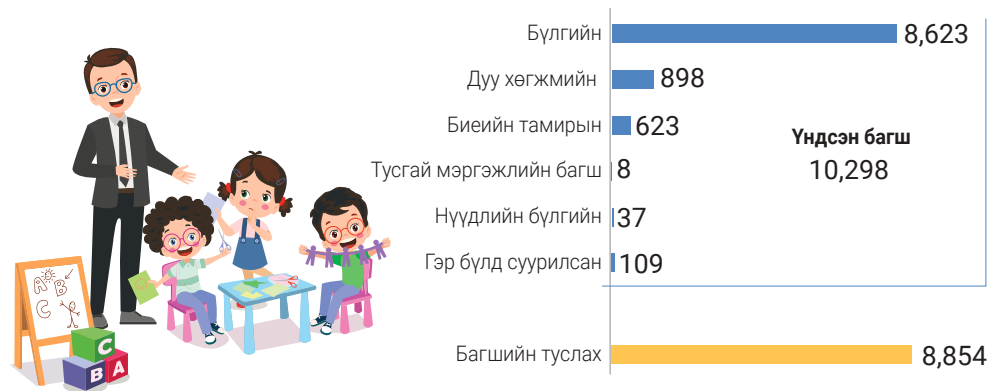
Зураг 3.20 Хүүхдийн цэцэрлэгийн нийт багш, ажилтан, өмчийн хэлбэрээр

Зураг 3.21 Хүүхдийн цэцэрлэгийн нийт багш, ажилтан (байршлаар)

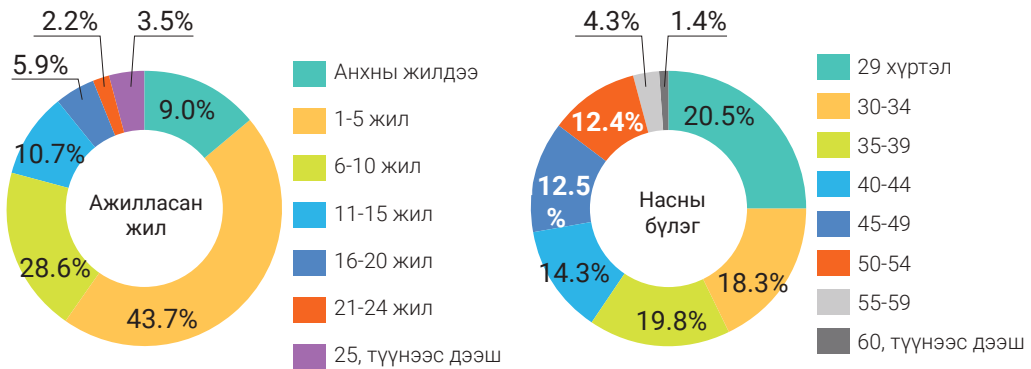
Зураг 3.22 Хүүхдийн цэцэрлэгийн үндсэн багш болон багшийн туслахын тоо, 2025-2026

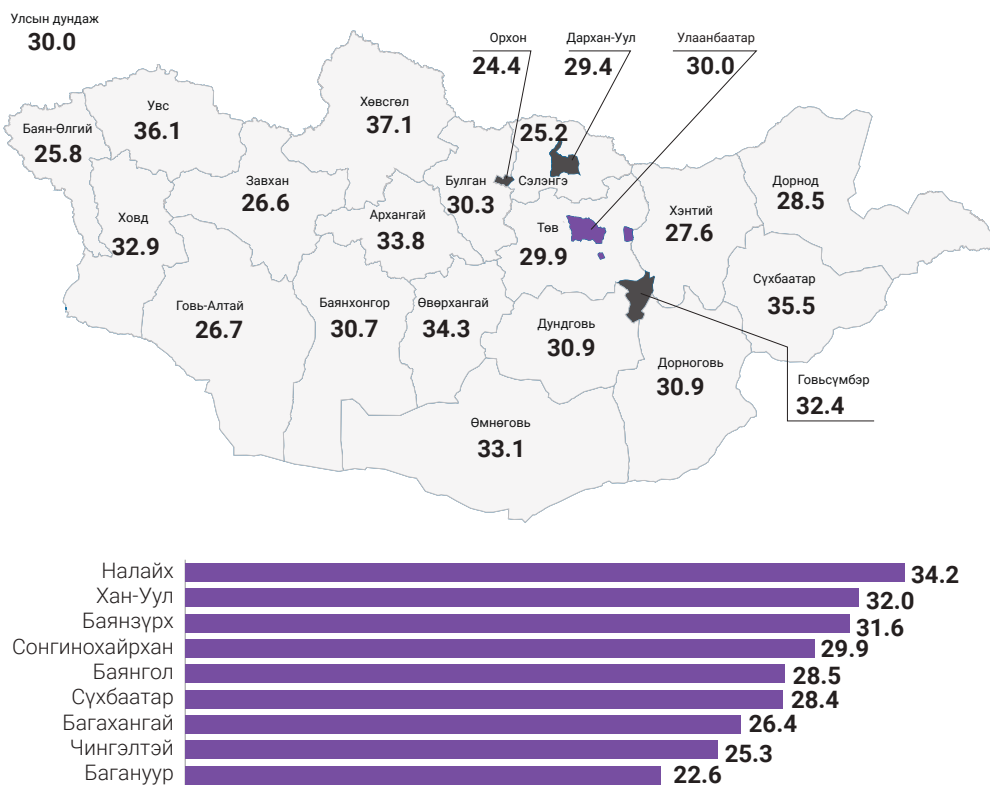
Хүснэгт 3.4 Хүүхдийн цэцэрлэгт ажиллаж буй үндсэн багш (боловсролын зэргээр)

Хичээлийн жил	Мэргэжлийн багшийн хангалт	Боловсролын түвшин:				
		Доктор	Магистр	Бакалавр	Диплом	Бусад
2022/2023	93.3	-	1,118	7,263	433	636
2023/2024	92.0	-	1,170	7,389	392	782
2025/2026	93.5	0	1,232	7,710	353	650
2025/2026	93.5	0	1291	8021	315	671

Зураг 3.23 Хүүхдийн цэцэрлэгт ажиллаж байгаа үндсэн багш, насны бүлэг, ажилласан жилээр, 2025-2026

Нийт үндсэн багш **10,298**

Зураг 3.24 СӨБ-ын нэг бүлгийн багшид ногдох хүүхдийн тоо, аймаг, нийслэл, дүүргээр, 2025-2026

04

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛ

2025 ОНЫ ОНЦЛОХ АЖИЛ:

“Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилтийг хангаж боловсролын салбарт дараах арга хэмжээг 2025-2026 оны хичээлийн жилээс эхлэн хэрэгжүүлж байна. Сургуулийн өмнөх боловсролын шинэчилсэн хөтөлбөрийг батлан, улсын хэмжээнд хэрэгжүүлж эхэллээ. Шинэчилсэн сургалтын хөтөлбөрөөр энэ хичээлийн жилд 256,031 хүүхэд сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшиж байна. Ерөнхий боловсролын сургуулийн 3,4 дүгээр ангийн суралцагчид англи хэлийг нэмэлт хөтөлбөрөөр судалж эхэллээ. 2025-2026 оны хичээлийн жилд англи хэлний нэмэлт хөтөлбөрийг төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн 3-4 дүгээр ангид долоо хоногт 2 цагаар хэрэгжүүлснээр 3-4 дүгээр ангийн нийт 136,488 суралцагч англи хэлийг олон улсын жишигт нийцсэн хөтөлбөрөөр суралцаж байна.

Төсвийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Аж ахуйн нэгж байгууллагын нийгмийн хариуцлагын хүрээнд боловсролын салбарт хөнгөлөлт эдлэх бүтээн байгуулалт, төсөл, үйл ажиллагаанд тавигдах нийтлэг шаардлагыг Боловсролын сайдын 2025 оны А/189 дүгээр тушаалаар батлан хэрэгжүүлж байна. Татварын 1 хувийн хөнгөлөлтийн хөтөлбөрийн хүрээнд Ховд аймаг, Үенч сум, Хилийн Цэргийн 0130 дугаар анги, Увс аймаг, Давст сум, Хилийн цэргийн 0245 анги, Боршоо боомт, 3.Төв аймаг, Батсүмбэр сум, Цогт-Өндөр баг, Төв аймаг, Батсүмбэр сум, Үдлэг баг, Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын Тарни баг дахь Төмөр замын Үнэгтийн өртөөнд "БАГИЙН БАГА СУРГУУЛЬ" санаачилгыг НҮБ-ийн Хүүхдийн сан, Хаан банк, Номин холдинг ХХК-тай хамтран хэрэгжүүлж байна. Алслагдсан бүс нутгийн боловсролын чанар, хүртээмжийг сайжруулах, боловсролын тэгш бус байдлыг бууруулах, бага насны хүүхэдтэй эцэг эх, асран хамгаалагчдыг чадваржуулах зорилгоор хэрэгжүүлж буй БАГИЙН БАГА СУРГУУЛЬ" санаачилгад хувийн хэвшил нийт 4.8 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтыг хийж байна.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд болон Засгийн газрын гишүүд боловсролын салбарын багш, ажилчдын цалинг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны төлөөллийг хүлээн авч уулзаж, тохиролцсны үр дүнд “Боловсрол, шинжлэх ухааны яам болон Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны хооронд 2024-2026 онд байгуулсан хамтын хэлэлцээр”-т нэмэлт оруулах хэлэлцээрийг амжилттай хийлээ. Хэлэлцээрээр төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, насан туршийн суралцахуйн төвийн багш, ажилтны үндсэн цалингийн хэмжээг 2026 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 50 хувиар, 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 26 хувиар тус тус нэмэгдүүлнэ.

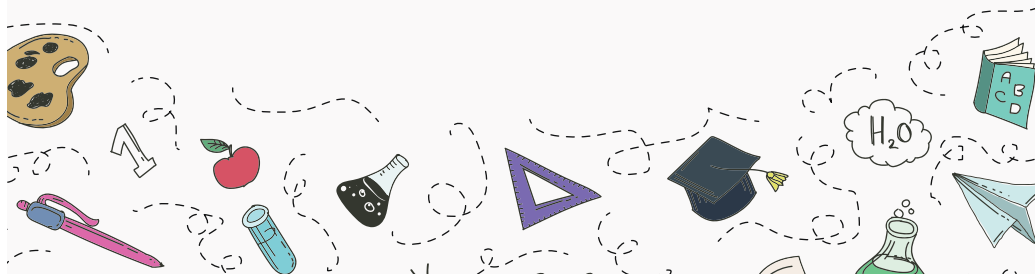
Цаашид багш, ажилтны үндсэн цалингийн хэмжээг 2027 онд 3,500,000 төгрөгт хүргэхээр төсвийн төсөлд тусгахаар хэлэлцээрт тусгасан. Үүнтэй холбоотойгоор 518.6 тэрбум төгрөгийг Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийн Боловсролын сайдын багцад нэмэлтээр шийдвэрлэв. “Боловсролын салбарын багш, ажилтныг 2025 онд 225 орон сууц, 2026 онд 1000 орон сууцаар хангах талаар талууд хамтран ажиллана.” заалтыг тусган хэрэгжилтийг хангахаар ажиллаж байна.

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оныг “Боловсролыг дэмжих жил” болгон зарласантай холбогдуулан боловсрол дахь тэгш бус байдлыг арилгах, орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран суралцагч бүр чанартай боловсрол эзэмших, хилийн чанадад амьдарч буй монгол хүүхдэд Монгол эх орноороо бахархах, эх хэл, түүх, соёлоо эрхэмлэн дээдэлдэг иргэн болж төлөвших, эх орондоо үргэлжлүүлэн суралцах тэгш боломжийг хангах зорилгоор өнгөрсөн хичээлийн жилүүдэд хэрэгжүүлсэн туршлагад үндэслэн “Төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын цахим сургууль” -ийг 2025 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдрийн Монгол Улсын Засгийн газрын хуралдаанаар байгуулах шийдвэр гаргалаа.

Багш нарын цахим ур чадварыг сайжруулах, хиймэл оюунд суурилсан шинэ технологийг боловсролын салбарт нэвтрүүлэх, багшийн ачааллыг бууруулах зорилготой Gemini Academy” хөтөлбөрийг Google for Education-тэй хамтран хэрэгжүүлж байна. Энэ хүрээнд 4,409 багш хичээл, сургалтын үйл ажиллагаандаа хиймэл оюун хааныг тогтмол ашиглаж байна. Багш нар хиймэл оюун ухаанд суурилсан шинэ технологийг эзэмшсэнээр ачааллаа 10 цагаар бууруулах боломжтой гэсэн судалгааны дүн гарсан.

Иргэдийг ажиллангаа суралцах, суралцангаа ажиллах боломжийг бүрдүүлэх, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, хэрэгцээ, аж ахуйн нэгжийн захиалгад үндэслэн мэргэжилтэй ажилтныг бэлтгэх, хөгжүүлэх, ажлын байраар хангах, тогтвор суурьшилтай ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн хосмог сургалтыг 60 гаруй аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтран 21 политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургуульд эхлүүлж, 1,601 суралцагч хамрагдаж эхэллээ.

“Гадаадын болон дотоодын дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид тэтгэлэг, зээл олгох, эргэн төлүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх, буцалтгүй тусламж олгох журам”-ыг /Засгийн газрын 2025 оны 215 дугаар тогтоол/ шинэчлэн баталлаа. Магистр, докторын түвшинд суралцагчдыг дэлхийн шилдэг их сургуульд суралцах боломжийг бүрдүүллээ.

Хүснэгт 4.1 Ерөнхий боловсролын үндсэн үзүүлэлт, 2025-2026

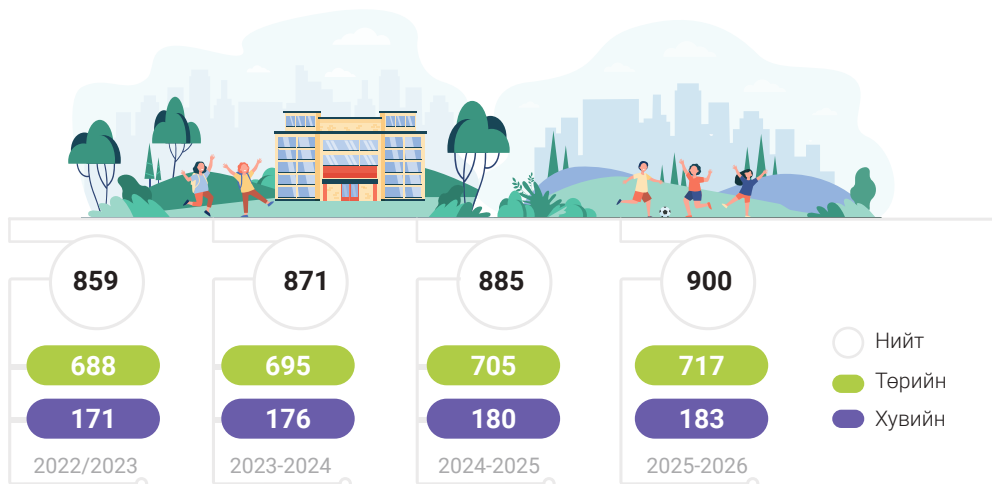
Үзүүлэлт	Бүгд	Хот	Орон нутаг	Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн
Сургууль	900	528	372	717	183
Бага сургуулийн тоо /1-5-р ангитай/	78	49	29	50	28
Дунд сургуулийн тоо /1-9, 6-9-р ангитай/	109	13	96	106	3
Ахлах сургуулийн тоо /1-12, 10-12-р ангитай/	701	457	244	549	152
Цогцолбор сургуулийн тоо	10	7	3	10	-
Засгийн газрын хоорондын гэрээний дагуу байгуулагдсан	2	2		2	-
3 ээлжтэй сургуулийн тоо	3	2	1	3	-
3 ээлжинд хичээллэдэг бүлэг	17	13	4	17	-
3 ээлжинд хичээллэж буй суралцагчид	590	425	165	590	-
Бага анги	165	-	165	165	-
Дунд анги	318	318		318	-
Ахлах анги	107	107	-	107	-
Бүлгийн тоо	26,920	19,501	7,419	23,317	3,603
Бага анги	12,222	8,692	3,530	10,542	1,680
Дунд анги	9,415	6,764	2,651	8,243	1,172
Ахлах анги	5,283	4,045	1,238	4,532	751
Суралцагчид	824,148	639,580	184,568	743,623	80,525
Эмэгтэй	408,105	318,717	89,388	367,967	40,138
Эрэгтэй	416,043	320,863	95,180	375,656	40,387
Суралцагч /өдөр/	819,907	639,087	180,820	739,382	80,525
Эмэгтэй	407,097	318,523	88,574	366,959	40,138
Эрэгтэй	412,810	320,564	92,246	372,423	40,387
Нөхөн олгох хөтөлбөрөөр хичээллэж буй суралцагч	4,241	493	3,748	4,241	-
Эмэгтэй	1,008	194	814	1,008	-
Эрэгтэй	3,233	299	2,934	3,233	-
Нэгдүгээр ангид шинээр элсэгч	75,890	37,247	38,643	68,383	7,507
Эмэгтэй	37,033	18,343	18,690	33,274	3,759
Эрэгтэй	38,857	18,904	19,953	35,109	3,748
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	6,735	5,267	1,468	6,620	115
Эмэгтэй	2,497	1,888	609	2,465	32
Эрэгтэй	4,238	3,379	859	4,155	83
Малчдын хүүхэд	130,111	48,009	82,102	129,464	647
Эмэгтэй	65,243	24,844	40,399	64,944	299
Эрэгтэй	64,868	23,165	41,703	64,520	348
Дотуур байртай сургуулийн тоо	527	14	513	516	11
Дотуур байрны тоо	527	14	513	516	11
Дотуур байранд амьдарч буй хүүхэд	34,177	1,424	32,753	33,758	419
Эмэгтэй	17,584	595	16,989	17,165	419
Эрэгтэй	16,593	829	15,764	16,593	-
Нийт багш, ажиллагчид	63,422	42,485	20,937	55,092	8,330
Эмэгтэй	50,446	34,122	16,324	43,940	6,506
Эрэгтэй	12,976	8,363	4,613	11,152	1,824
Үндсэн багшийн тоо	39,126	28,555	10,571	33,579	5,547
Эмэгтэй	32,292	23,722	8,570	27,882	4,410
Эрэгтэй	6,834	4,833	2,001	5,697	1,137
Бага боловсролын хамран сургалтын цэвэр жин /1-5/	98.0				
Суурь боловсролын хамран сургалтын цэвэр жин /1-9/	97.3				
ЕБС-ийн бүлэг дүүргэлт	30.5	32.77	24.37	31.7	22.3

Тайлбар: Энэ хүснэгтэд байгаа зарим үзүүлэлтийн хот, хөдөөгийн ангилал нь БДБ-ын шинэчлэгдсэн маягтын хүрээнд ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын хот, хөдөөгийн ангилал кодыг дагаж мөрдсөн гэдгийг анхаарна уу. Улаанбаатар болон хот гэсэн ангилал нь тусдаа үзүүлэлтүүд гэдгийг анхаарна уу.

4.1

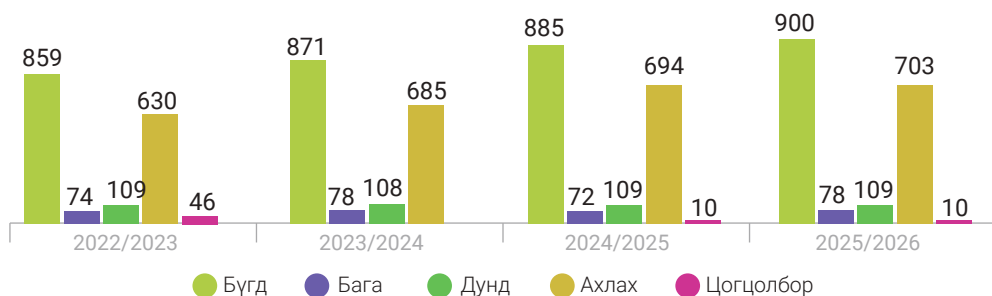
ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ

Зураг 4.1 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, өмчийн хэлбэрээр

Улсын хэмжээнд 2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт **900** ерөнхий боловсролын сургуулийн **26,920** бүлэгт **819.9** мянган суралцагчид (өдрөөр) суралцаж, нийт **63.4** мянган багш, ажилтан ажиллаж байна.

Зураг 4.2 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, бүтцээр

Сургуулийн бүтцийн статистик мэдээлэл нь Боловсролын салбарын багц хууль шинэчлэгдэхээс өмнөх мэдээлэл гэдгийг анхаарна уу.

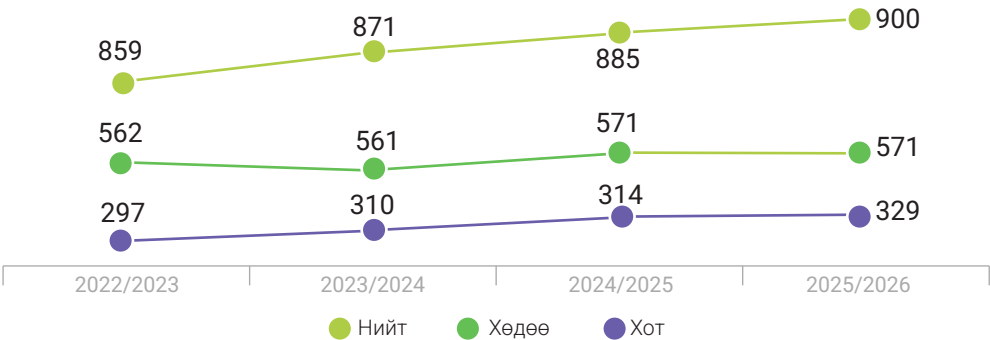
Зураг 4.3 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, бүтцээр, 2025-2026

Сургуулийн бүтцийн статистик мэдээлэл нь Боловсролын салбарын багц хууль шинэчлэгдэхээс өмнөх мэдээлэл гэдгийг анхаарна уу.

Төрийн өмчийн сургуулийн **50 (7.0%)** нь бага сургууль, **10 (1.4%)** нь бага сургууль цэцэрлэгийн цогцолбор сургууль, **104 (14.5%)** нь дунд сургууль, **535 (74.6%)** нь бүрэн дунд, **18 (28.5%)** нь ахлах сургууль байна.

Зураг 4.4 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, байршлаар

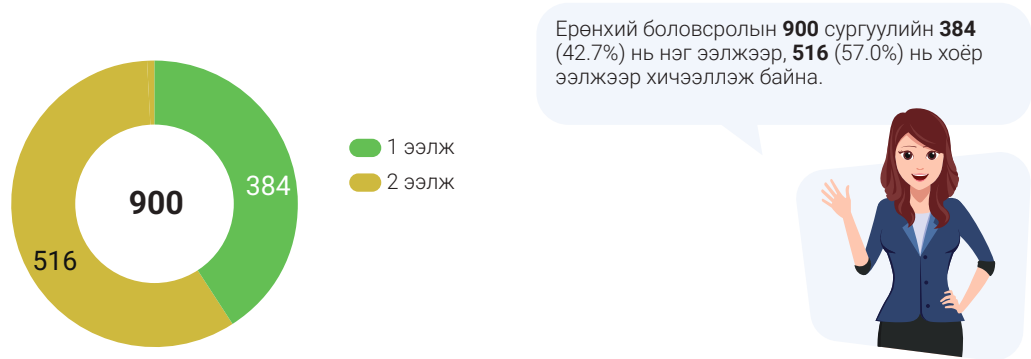
Хүснэгт 4.2 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо

	2021-2022	2022-2023	2024-2025	2025-2026
Нийт сургуулийн тоо	859	871	885	900
Ердийн	753	769	693	701
Мэргэжлийн /төрөлжсөн/	17	23	154	158
Гүнзгийрүүлсэн /холимог/	70	43	3	-
Тусгай	6	6	7	7
Олон улсын хөтөлбөртэй	13	28	28	34

Хүснэгт 4.3 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, бүтэц, байршлаар, 2025-2026

Байршил	Улсын хэмжээнд					Төрийн өмчийн				
	Бүгд	Бага	Дунд	Бүрэн дунд	Ахлах	Бүгд	Бага	Дунд	Бүрэн дунд	Ахлах
Баг	51	30	8	13	-	51	30	8	13	-
Сум	339	3	92	244	-	337	2	92	243	-
Аймаг	177	11	-	157	9	151	6	-	137	8
Нийслэл	332	44	9	259	20	178	22	4	142	10
Бусад /Олон улсын болон БНСУ дахь сургууль/	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Нийт	900	88	109	674	29	717	60	104	535	18

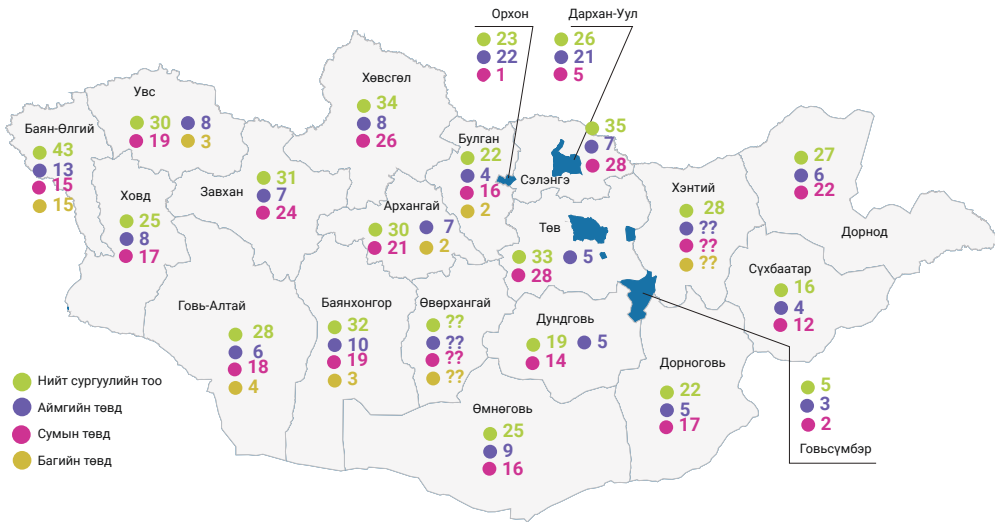
Зураг 4.5 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, хичээллэж байгаа ээлжээр, 2025-2026

Зураг 4.6 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, байршил, бүтцээр, 2025-2026

Зураг 4.7 Ерөнхий боловсролын сургуулийн тоо, аймаг, 2025-2026

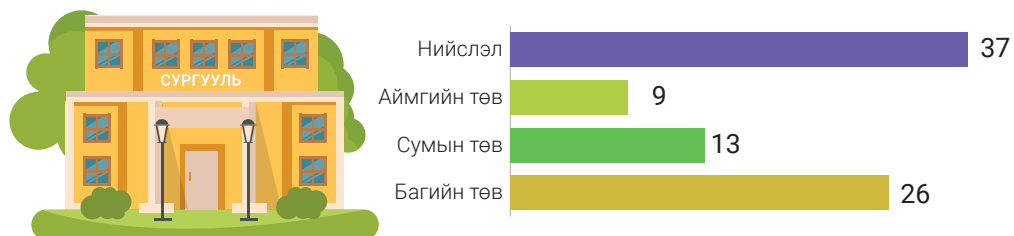

Хүснэгт 4.4 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчийн тооны тархалт, 2025-2026

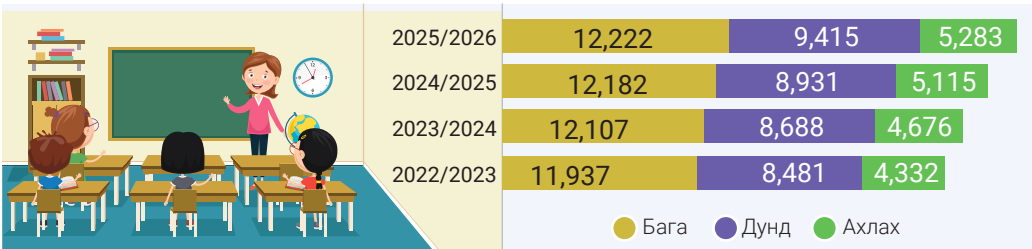
Суралцагчийн тооны тархалт	Багийн төв	Сумын төв	Аймгийн төв	Нийслэл	Бусад	Нийт
0-499	32	210	42	139	1	424
500-699		66	18	30		114
700-999		42	18	30		90
1000-1499		33	36	29		98
1500-1999		7	30	25		62
2000-2999			26	41		67
3000-4499			6	26		32
4500+			1	12		13
Нийт	32	358	177	332	1	900

Зураг 4.8 100 ба түүнээс доош суралцагчтай сургуулийн тоо, байршлаар, 2025-2026

4.2 ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН БҮЛЭГ

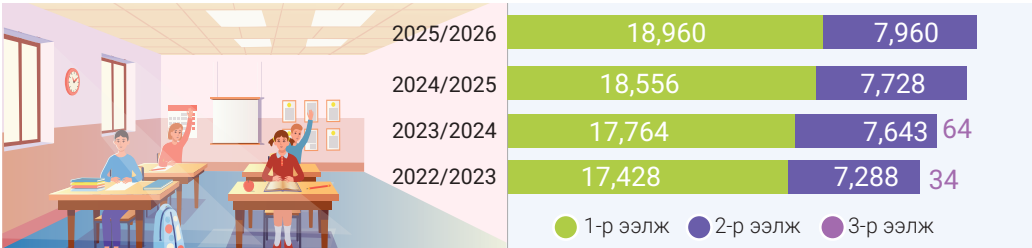
Зураг 4.9 Ерөнхий боловсролын сургуулийн үндсэн бүлгийн тоо

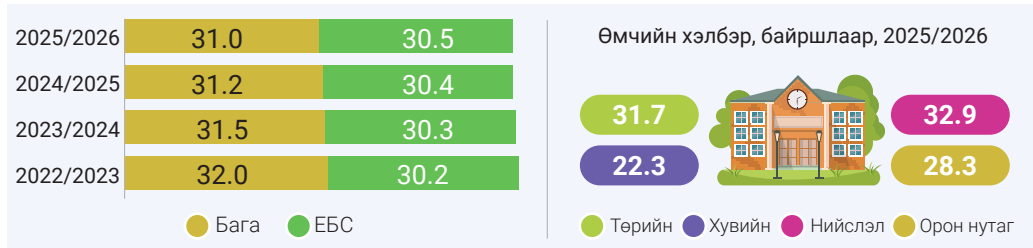
2025-2026 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуулийн **26,920** бүлэг байгаагийн **70.4** хувь нь нэгдүгээр ээлжинд, **29.6** хувь нь хоёрдугаар ээлжинд хичээллэж байна.

Зураг 4.10 Ерөнхий боловсролын сургуулийн үндсэн бүлгийн тоо, ээлжээр

Зураг 4.11 Бүлэг дүүргэлт

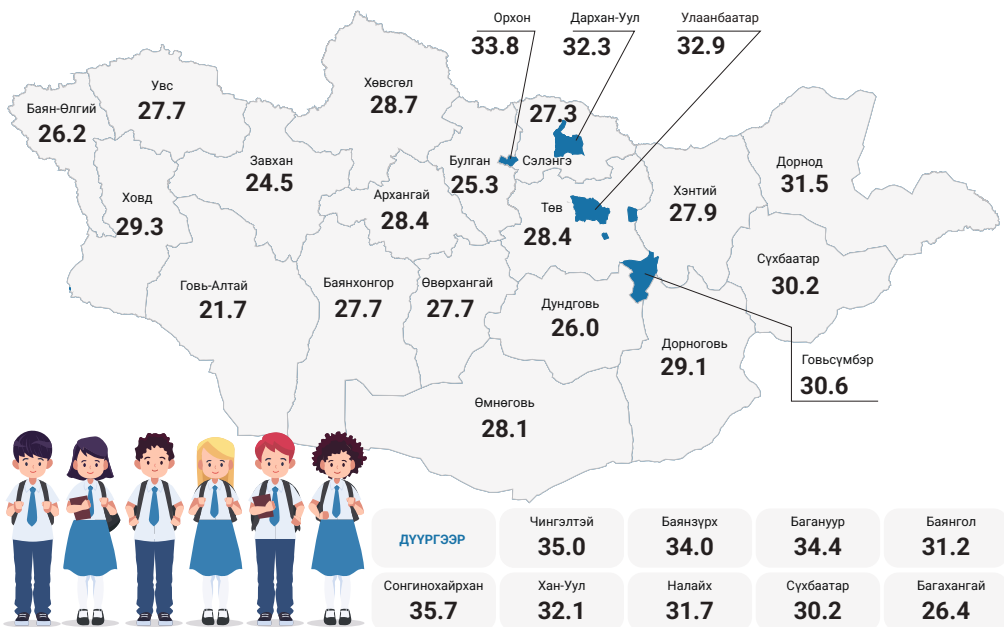

Төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн бүлэг дүүргэлт 31.7 байгаа нь хувийн өмчийн сургуулиас 9.4 пунктээр өндөр байна. Нийслэлд бүлэг дүүргэлт 32.9 байгаа нь орон нутгийн бүлэг дүүргэлтээс 4.6 пунктээр өндөр байна.

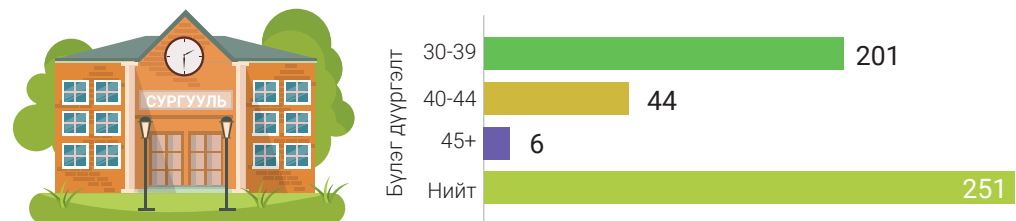
“Бүлэг дүүргэлт” гэж нэг бүлэгт суралцаж байгаа хүүхдийн тоог хэлнэ.

Зураг 4.12 Бүлэг дүүргэлтийн дундаж, аймаг, нийслэл, дүүргээр, 2025-2026

Зураг 4.13 Бүлэг дүүргэлтийн дундаж норматив хэмжээнээс хэтэрсэн сургуулийн тоо, 2025-2026

Зураг 4.14 Нэг ангид 45 ба түүнээс дээш бүлэг дүүргэлттэй ерөнхий боловсролын сургууль

4.3 ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН СУРАЛЦАГЧИД

Хүснэгт 4.5 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчид

	Хичээлийн жил	Нийт	Өдөр	Орой	Эчнээ	Дүйцсэн
	2025-2026	824,148	819,907	-	-	4,241
	2024-2025	802,327	797,905	-	-	4,422
	2023-2024	776,817	771,722	-	-	5,095
	2022-2023	751,513	746,405	33	94	4,981

Тайлбар: *Нөхөн олгох хөтөлбөрөөр хичээллэж буй суралцагчийн тоо

Хүснэгт 4.6 Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцагчид, боловсролын түвшин, өмчийн хэлбэрээр

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Нийт суралцагчид	746,405	771,722	797,905	819,907
Төрийн	683,708	701,065	721,758	739,382
Хувийн	62,697	70,657	76,147	80,525
Бага	382,002	381,481	379,647	378,408
Дунд	251,347	262,266	273,943	290,628
Ахлах	113,056	127,975	144,315	150,871

Хүснэгт 4.7 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчид, байршил, өмчийн хэлбэрээр 2025-2026

Байршил	Улсын хэмжээнд, өмчийн бүх хэлбэрээр				Төрийн өмчийн			
	Нийт суралцагчид	Бага анги	Дунд анги	Ахлах анги	Нийт суралцагчид	Бага анги	дунд анги	Ахлах анги
Баг	7,438	4,288	2,297	853	7,438	4,288	2,297	853
Сум	179,243	85,074	65,660	28,509	178,849	84,903	65,538	28,408
Аймаг	220,428	100,108	75,989	44,331	210,773	96,315	72,550	41,908
Нийслэл	412,798	188,938	146,682	77,178	342,322	155,577	123,423	63,322
Нийт	819,907	378,408	290,628	150,871	739,382	341,083	263,808	134,491

Төрийн өмчийн сургуульд суралцаж буй нийт **739.4** мянган суралцагчийн **1.0** хувь нь багийн төвийн сургуульд, **24.2** хувь нь сумын сургуульд, **28.5** хувь нь аймгийн төвийн сургуульд, **46.3** хувь нь нийслэлд суралцаж байна.

Зураг 4.15 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчид, хичээллэж буй ээлжээр, дүнд эзлэх хувиар, 2025-2026

Зураг 4.16 Ерөнхий боловсролын сургуулийн нийт суралцагчдын дүнд зарим онцлох ангиллын эзлэх хувь, 2025-2026

Хүснэгт 4.8 Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцагчдын нийгмийн байдал, харьяалал, аймаг, дүүргээр, 2025-2026

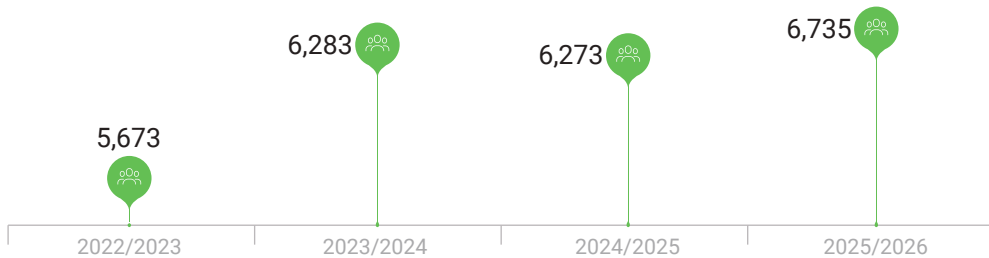
Аймаг	НИЙТ	Малчдын хүүхэд	Гадаадын харьяат	Бүтэн өнчин	Хагас өнчин	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд
Улсын хэмжээнд	819,907	130,111	853	1,456	25,550	6,735
Аймаг						
БҮГД	407,218	119,914	99	739	12,750	3,209
Архангай	19,818	10,263		20	580	138
Баян-Өлгий	27,732	8,211	38	56	660	196
Баянхонгор	19,964	8,776	3	45	982	124
Булган	11,391	4,805		18	337	76
Говь-Алтай	11,842	4,374		15	331	75
Говьсүмбэр	4,620	849	2	11	129	56
Дархан-Уул	28,315	1,638	14	39	675	295
Дорноговь	16,377	2,363	4	28	717	123
Дорнод	20,786	4,412	10	39	710	176
Дундговь	9,222	4,035		8	327	112
Завхан	15,629	5,763		27	470	94
Орхон	27,926	1,675	5	34	580	213
Өвөрхангай	25,665	9,847		76	903	234
Өмнөговь	18,283	3,498	1	27	614	159
Сүхбаатар	14,761	6,378	1	24	569	131
Сэлэнгэ	22,900	3,429	11	56	724	175
Төв	20,323	6,627	3	43	602	106
Увс	20,227	7,386	2	32	619	150
Ховд	22,324	6,715	1	26	627	140
Хөвсгөл	31,436	12,891	4	68	977	306
Хэнтий	17,677	5,979		47	617	130
Дүүрэг						
Улаанбаатар	412,394	10,197	750	717	12,791	3,526
Багануур	7,370	958	2	17	276	74
Багахангай	897	99		1	46	10
Баянгол	64,557	1,031	38	72	1,703	556
Баянзүрх	105,675	2,369	325	193	3,157	865
Налайх	9,559	575	8	51	553	63
Сонгинохайрхан	68,862	2,436	20	158	2,505	398
Сүхбаатар	50,567	655	162	60	1,328	740
Хан-Уул	76,312	1,486	183	102	2,022	672
Чингэлтэй	28,595	588	12	63	1,201	148
Гадаад /БНСУ/	295		4		9	

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН ТӨСВИЙН ШИНЭЧЛЭЛИЙН ХҮРЭЭНД:

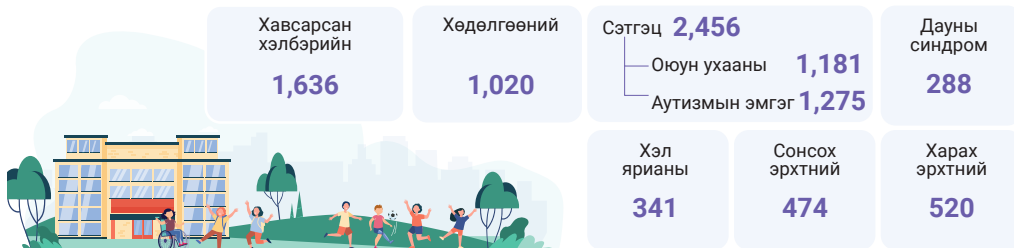
2026 оныг “Боловсролыг дэмжих жил” болгон зарласны үр дүнд 2026 оны төсөвт боловсролын салбарын төсөв 5.38 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оноос 1,117.0 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж батлагдлаа. Үүнээс 4.39 их наяд төгрөгийг урсгал зардалд, 1.6 их наяд төгрөгийг хөрөнгө оруулалтад, 117.1 тэрбум төгрөгийг эргэн төлөгдөх зээлд зарцуулахаар тусгасан. Төсвийн 4.78 их наяд төгрөгийг улсын төсвөөс, 111.4 тэрбумыг зээлээс, 5.5 тэрбумыг үйл ажиллагааны орлогоос бүрдүүлэх юм. Боловсролын салбарын зардал дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 5.2 хувь, улсын нийт төсвийн зарлагын 16.4 хувийг эзэлж байна.

Зураг 4.17 Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо

Зураг 4.18 Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо, бэрхшээлийн төрлөөр, 2025-2026

Шинэчлэн батлагдсан Боловсролын ерөнхий хуульд зарим онцлог шинэчлэл, өөрчлөлтүүдийг тусгасны нэг нь **“Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд залуучууд бусад үе тэнгийнхэнтэй хамтдаа суралцах тэгш боломжийг бүрдүүлэх”** чиглэлээр шинэ заалтыг тусгалаа.

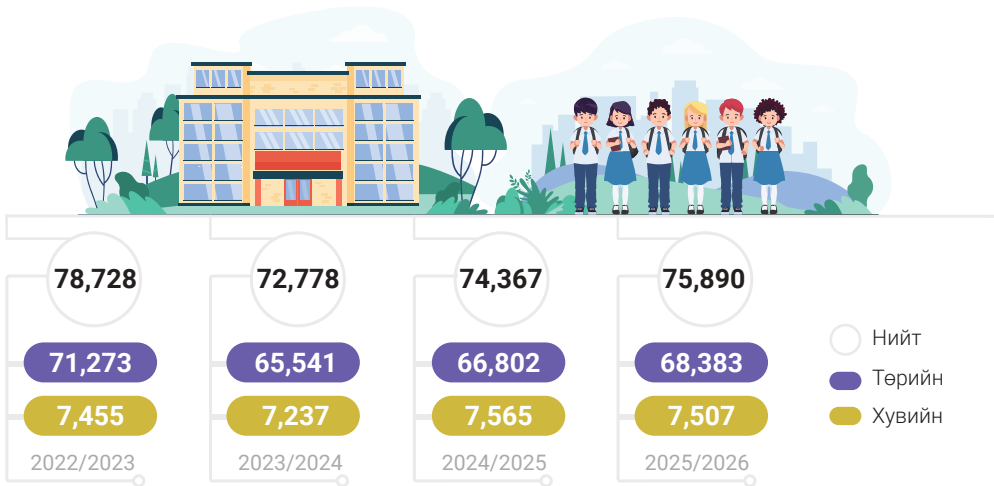
Хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч нь бусад суралцагчийн адил боловсрол эзэмших тэгш боломж, нөхцөлөөр хангагдах /БЕХ-ийн 10.1.9./

4.4

НЭГДҮГЭЭР АНГИД ЭЛСЭГЧИД

Зураг 4.19 Нэгдүгээр ангид шинээр элссэн суралцагчид, өмчийн хэлбэрээр

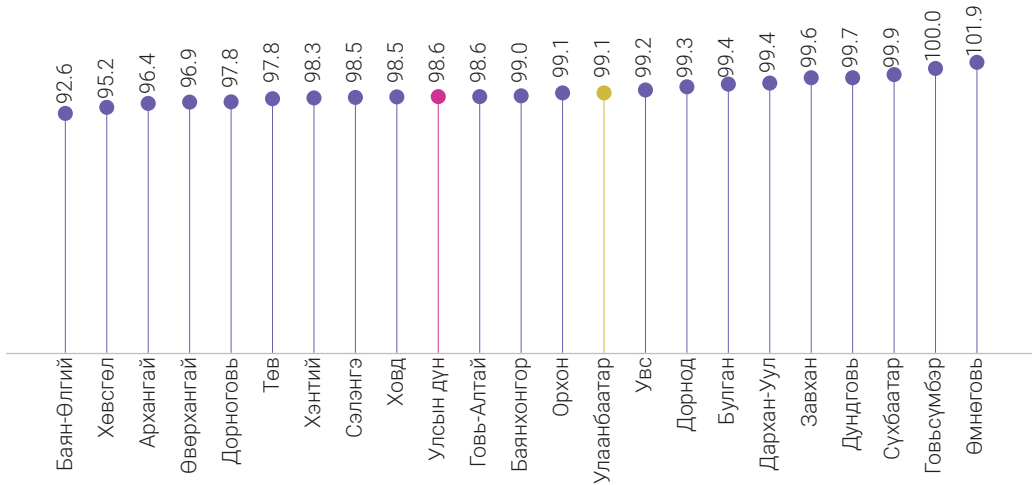
Зураг 4.20 Нэгдүгээр ангид элсэгчдийн дотор сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан хүүхдийн эзлэх хувь

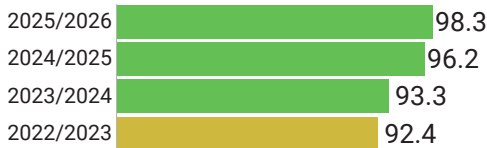
2025-2026 оны хичээлийн жилд нэгдүгээр ангид элсэгчдийн дотор сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан хүүхдийн эзлэх жин **98.5** хувьд хүрч өмнөх оноос **0.5** пунктээр өсөхөд нөлөөлсөн байна.

Зураг 4.21 Нэгдүгээр ангид элсэгчдийн дотор сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдсан хүүхдийн эзлэх хувь, аймгаар, 2025-2026

Зураг 4.22 Нэгдүгээр ангид элсэгчдийн элсэлтийн цэвэр жин

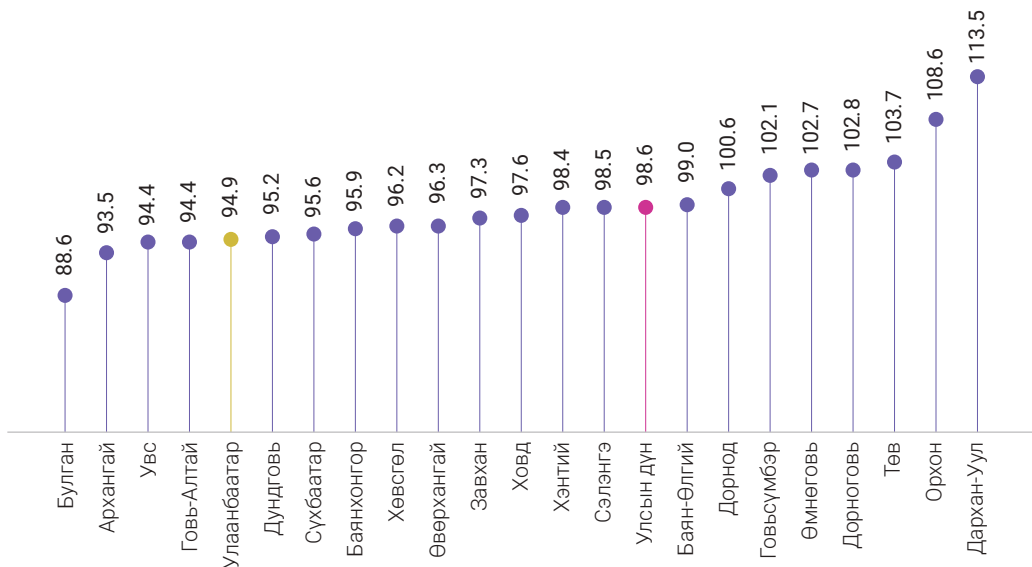

"Цэвэр жин" гэдэг нь тухайн шатанд хамрагдвал зохих насны хүүхдийн хэдэн хувь нь хамрагдсаныг илэрхийлнэ.

Нэгдүгээр элсэгчдийн элсэлтийн цэвэр жин 2025-2026 оны хичээлийн жилд 98.3 хувь

болж өмнөх хичээлийн жилээс 2.1 пунктээр өссөн байна.

Зураг 4.23 Нэгдүгээр ангид элсэгчдийн элсэлтийн цэвэр жин, аймаг, дүүргээр, 2025-2026

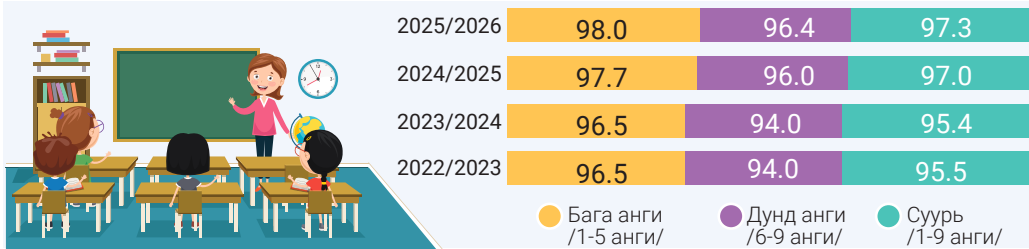

Тайлбар: 2025-2026 оны хичээлийн жилийн хамран сургалтын цэвэр жинг тооцохдоо ҮСХ-ны 2024 оны жилийн эцсийн суурин хүн амын тоог нас дэвшүүлэн тооцсон.

4.5

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ХАМРАН СУРГАЛТ

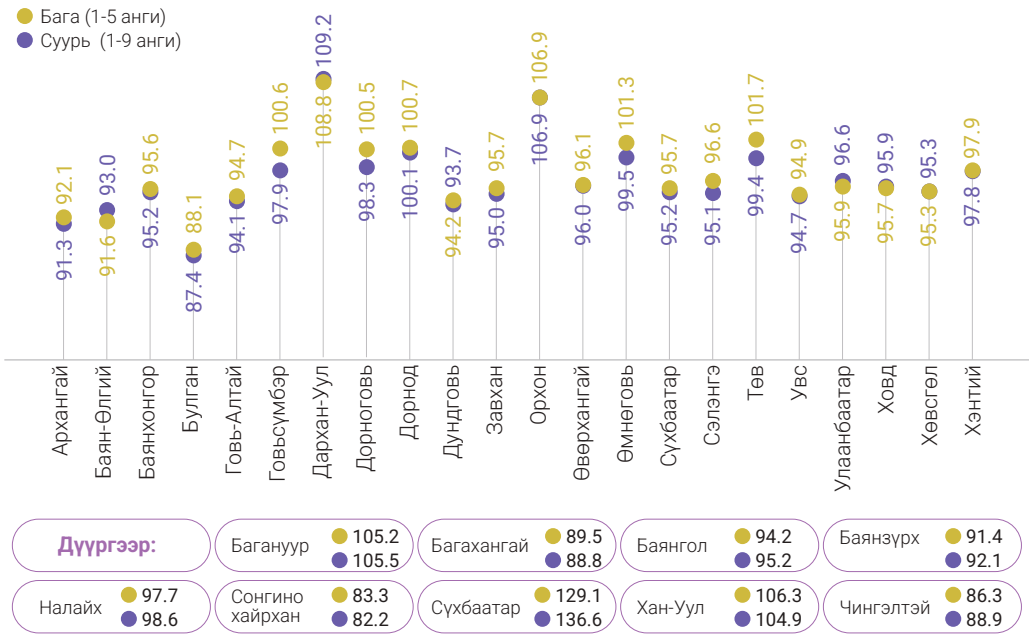
Зураг 4.24 Хамран сургалтын цэвэр жин, ангиар

Тайлбар: Хүн амын тоо /2025 оны жилийн эцсийн суурин хүн амын тоог 2024 онд нас дэвшүүлэн тооцсон урьдчилсан гүйцэтгэл/.

2025-2026 оны хичээлийн жилд бага боловсролын (1-5-р анги) хамран сургалтын цэвэр жин **98.0** хувь байгаа бол суурь боловсролын (1-9-р ангийн) хамран сургалтын цэвэр жин **97.3** хувь байна.

Зураг 4.25 Бага болон суурь боловсролын хамран сургалтын цэвэр жин, аймаг, дүүргээр, 2025-2026

Сүхбаатар, Хан-Уул, Багануур дүүрэгт боловсролын аль ч түвшинд хамран сургалт **100** хувиас илүү байгаа нь хамран сургах тойргийн бус суралцагч хамрагдсаныг илэрхийлж байна.

4.6

ЭЭЛЖИЙН КОЭФФИЦИЕНТ

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд, Нийгмийн хамгаалал, Хөдөлмөрийн сайд, Сангийн сайдын хамтарсан 2007 оны 8 дугаар сарын 31-ний өдрийн 307/91/237 тоот тушаалаар анги дүүргэлтийг бага ангид **30-35** хүүхэдтэй, дунд, ахлах ангид **32-35** хүүхэдтэй байх нормативыг баталсан. 2025-2026 оны хичээлийн жилд энэхүү нормативыг шинэчлэхээр ажиллаж байна.

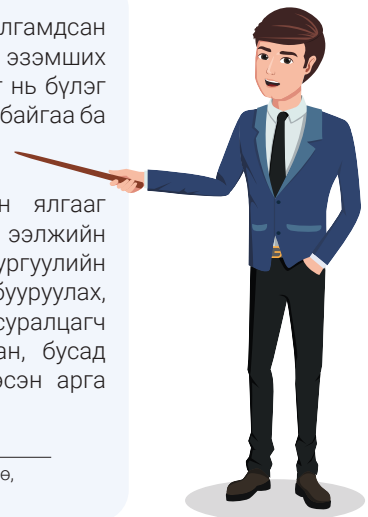
Хүснэгт 4.9 Төрийн өмчийн ЕБС-ийн ээлжийн коэффициент ба бүлэг дүүргэлтийн харьцуулалт, 2025-2026

Ээлжийн коэффициент	Бүлэг дүүргэлтийн дундаж ба сургуулийн тоо			Нийт сургуулийн тоо
	30 хүртэлх хүүхэдтэй	30-40 хүртэлх	40-50 хүртэлх	
0-0.5 хүртэлх	88	1		89
0.5-1 хүртэлх	266	5		271
1-1.5 хүртэлх	224	33	2	259
1.5-2 хүртэлх	81	83	11	175
2+		73	33	106
Бүгд	659	195	46	900

Бага, дунд боловсролын хүртээмжтэй холбоотой тулгамдсан асуудлын нэг нь 2030 он хүртэлх бага, дунд боловсрол эзэмших хүүхдийн тооны өсөлт юм. Хүн ам зүйн энэхүү өөрчлөлт нь бүлэг дүүргэлт, ээлжийн коэффициентыг улам нэмэгдүүлэхээр байгаа ба цаашлаад сургалтын чанарт ч нөлөөлөх талтай юм.*

Иймд Боловсролын яамнаас Боловсролын чанарын ялгааг арилгах чиглэлээр суралцагчийн тооноос шалтгаалан ээлжийн коэффициент өндөр байгаа ерөнхий боловсролын сургуулийн бүтэц, зохион байгуулалтыг өөрчлөх замаар ачааллыг бууруулах, нэг багшид ногдох суралцагчийн тоог багасгах, суралцагч хичээлээс гадуур сургуулийн орчинд хөгжих, дугуйлан, бусад хөтөлбөрт хамрагдах боломжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

* Эх үүсвэр: Боловсролын салбарын хөгжлийн дунд хугацааны төлөвлөгөө, 2021-2030 он.

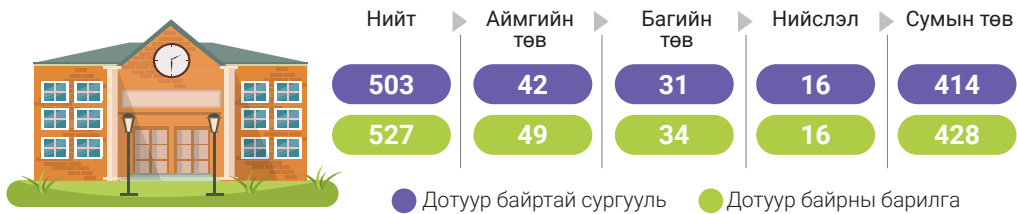

Хүснэгт 4.10 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдын анги дэвшилтийн хувь, 2025-2026

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
99.3	99.3	99.4	99.5	99.5	99.7	98.9	99.4	99.1	83.2	97.9	99.3

4.7 ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН ДОТУУР БАЙР

Зураг 4.26 Дотуур байртай сургуулийн тоо, дотуур байрны тоо, 2025-2026

Зураг 4.27 Дотуур байрны хүчин чадал, түүнд амьдарч буй хүүхдийн тоо, 2025-2026

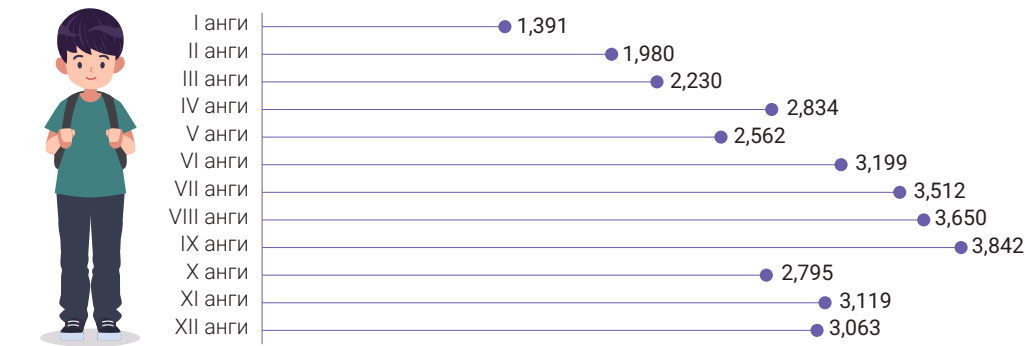
Зураг 4.28 Дотуур байрны тоо, тэдгээрийн барилгын стандарт хангалт, 2025-2026

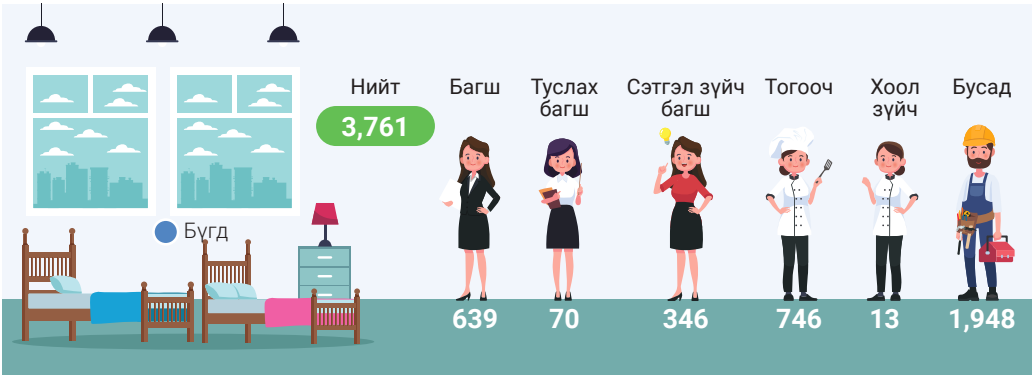
Хүснэгт 4.11 Дотуур байрны хангалтын хувь

	Суралцагчид			Малчдын хүүхэд			Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд
	Хүсэлт гаргасан	Амьдарч буй	Дотуур байрны хангалт	Хүсэлт гаргасан	Амьдарч буй	Дотуур байрны хангалт	
2025-2026	35,302	34,177	97	25,912	25,065	97	259
2024-2025	35,616	35,077	98	27,240	26,870	99	376
2023-2024	37,062	36,029	97	28,845	28,122	97	323
2022-2023	35,616	35,077	98	27,240	26,870	99	376

Зураг 4.29 Дотуур байранд амьдарч буй суралцагчид, ангиар, 2025-2026

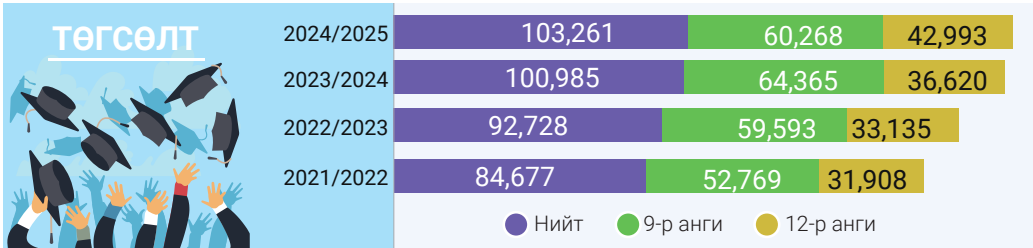
Зураг 4.30 Дотуур байранд ажиллаж байгаа нийт багш, ажилтны тоо

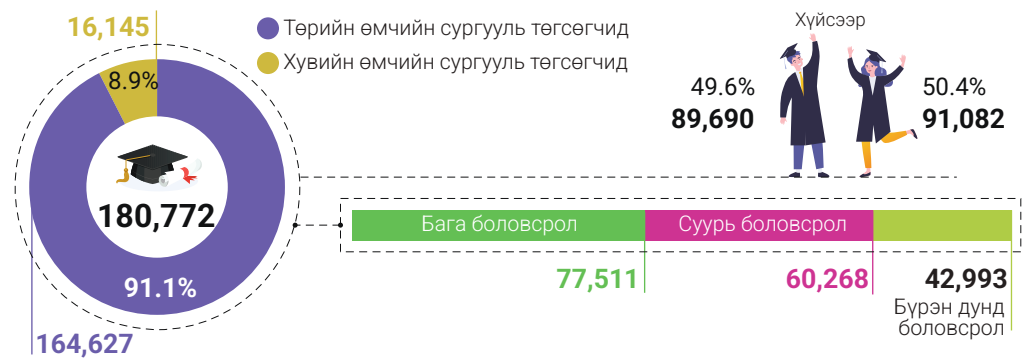
4.8

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ ТӨГСӨГЧ

Зураг 4.31 Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж суурь, бүрэн дунд боловсрол эзэмшсэн төгсөгчид

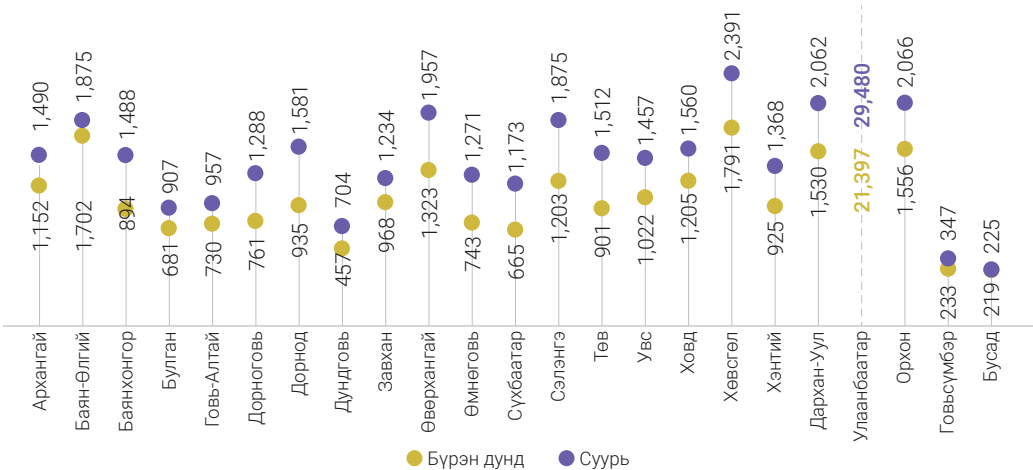

Зураг 4.32 Ерөнхий боловсролын сургуулийг төгсөгчид, боловсролын түвшнээр, 2024/2025

2024-2025 оны хичээлийн жилд ЕБС-ийг нийт **180.7** мянган хүүхэд (9-р ангийг 60.3 мянга, 12-р ангийг **43.0** мянга) өдрөөр суралцан төгссөн нь өмнөх оны хичээлийн жилээс **2.3** мянгаар өссөн байна.

Зураг 4.33 Ерөнхий боловсролын сургуулийн 9 болон 12 дугаар ангийг өдрөөр суралцан төгсөгчид, аймгаар, 2024/2025

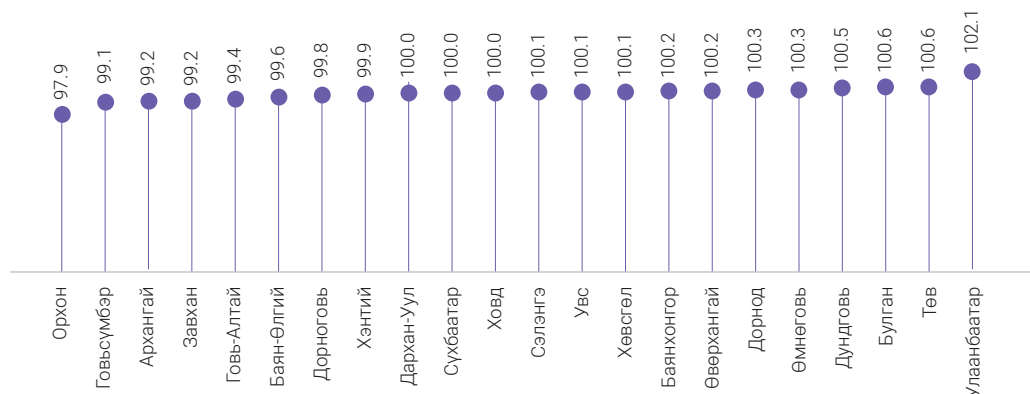

Тайлбар: Бусад гэдэгт БНСУ дахь Монгол сургууль, Кембрижийн хөтөлбөрөөр хичээллэж байгаа сургуулиудыг хамруулав.

Улсын хэмжээнд 2024-2025 оны хичээлийн жилд бага анги төгсөгчдийн бохир жин **98.1** болж өмнөх жилээс **1.6** пунктээр өссөн байна.

Зураг 4.34 Бага анги төгсөлтийн (өдөр) бохир жин, аймгаар, 2024/2025 оны хичээлийн жилд

4.9

ЭЛСЭЛТИЙН ЕРӨНХИЙ ШАЛГАЛТ

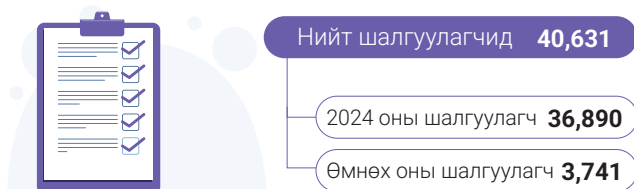
ЭЛСЭЛТИЙН ЕРӨНХИЙ ШАЛГАЛТЫГ ЖИЛД ХОЁР УДАА ЗОХИОН БАЙГУУЛДАГ ТОГТОЛЦООНД ШИЛЖЛЭЭ.

Боловсролын сайдын 2022 оны А/47 тоот тушаалд “Оюутан элсүүлэх журам”-ын дагуу элсэлтийн ерөнхий шалгалтыг жилд хоёр удаа зохион байгуулах нэмэлт өөрчлөлтийг тусгасан.

Энэ нь шалгуулагч өмнөх шалгалтын дүн оноогоо ахиулах боломжийг дэмжиж байгаагаараа онцлогтой.

2024, 2025 онд аймгуудын Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээнд туссан онцлог ажлын нэг нь “Сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн хөгжил, хамгаалал болон сургуульд бэлтгэгдсэн байдлын үнэлгээ, ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдаас авах улсын шалгалт, чанар болон гүйцэтгэлийн үнэлгээ, ерөнхий боловсролын сургууль төгсөгч, их, дээд сургууль, коллежид элсэгчдээс авах монгол хэл, бичиг, элсэлтийн ерөнхий шалгалтыг чанартай зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх” тухай заалтыг тусгасан байна.

Зураг 4.35 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтад хамрагдсан иргэний тоо, 2025 он

Эх үүсвэр: Боловсролын үнэлгээний төвийн статистикийн тайлангийн систем, 2025 он

Тайлбар: Маягтын дагуу 2025 оны 7-р сард авсан элсэлтийн шалгалт өгсөн шалгуулагчдын тоог илгээж байна.

Хүснэгт 4.12 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын статистикийн мэдээлэл, сургуулийн байршлаар, 2025 он

Шалгалтын нэр	Улаанбаатар			Аймгийн төв		
	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д
Англи хэл	14,773	38.4	514.4	6547	35.0	501.2
Биологи	2,547	34.8	502.9	1833	37.8	525.5
Газар зүй	543	57.6	507.3	174	63.6	539.9
Математик	13,929	20.2	501.3	7825	21.6	514.1
Монгол хэл	6,469	42.0	493.2	3395	45.7	523.9
Нийгэм судлал	12,420	35.4	496.6	6327	40.4	526.0
Орос хэл	302	71.2	523.5	156	68.1	514.3
Түүх	794	42.0	492.0	193	54.0	561.2
Физик	4,783	38.0	498.2	2685	42.5	525.2
Хими	2,622	34.1	506.4	1882	36.3	523.9

Шалгалтын нэр	Сумын төв		
	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д
Англи хэл	3,871	27.7	463.2
Биологи	1,289	32.2	488.8
Газар зүй	209	55.1	492.3
Математик	4,779	18.7	492.3
Монгол хэл	3,137	43.9	508.6
Нийгэм судлал	4,523	35.9	499.2
Орос хэл	75	44.6	432.6
Түүх	182	47.8	520.4
Физик	1,699	36.4	491.4
Хими	1,251	29.8	485.1

Хүснэгт 4.13 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын статистикийн мэдээлэл, сургуулийн өмчийн хэлбэрээр, 2025 он

Шалгалтын нэр	Төрийн өмчит сургууль (1779)			Хувийн өмчит сургууль (632)		
	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д
Англи хэл	22,716	34.1	494.9	2,475	52.3	578.6
Биологи	5,238	34.6	503.3	431	42.1	552.5
Газар зүй	817	56.5	501.0	109	70.3	578.2
Математик	24,238	19.7	498.7	2,295	27.0	554.0
Монгол хэл	12,488	43.3	503.7	513	47.1	534.4
Нийгэм судлал	21,708	36.5	502.8	1,562	41.8	536.9
Орос хэл	409	62.4	495.0	124	80.1	550.9
Түүх	1,038	44.1	502.8	131	51.6	547.6
Физик	8,111	37.8	497.8	1,056	48.7	558.7
Хими	5,273	33.2	503.4	482	41.5	552.5

Хүснэгт 4.14 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын статистикийн мэдээлэл, хүйсээр, 2025 он

Шалгалтын нэр	Эрэгтэй			Эмэгтэй		
	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д	Ш.Тоо	А.О.Д	Х.О.Д
Англи хэл	12,312	35.8	500.9	14,810	34.9	499.4
Биологи	1,448	32.3	485.2	4,799	34.9	504.6
Газар зүй	569	56.7	501.9	479	56.6	501.8
Математик	13,894	20.1	500.4	14,743	19.9	499.9
Монгол хэл	5,045	38.8	465.9	9,325	45.1	518.6
Нийгэм судлал	10,476	31.9	471.8	15,098	39.1	519.6
Орос хэл	188	65.3	500.4	410	64.0	499.6
Түүх	588	45.3	509.3	770	42.3	493.0
Физик	6,840	37.2	493.3	2,937	40.9	515.2
Хими	1,503	31.4	487.7	4,866	33.3	503.7

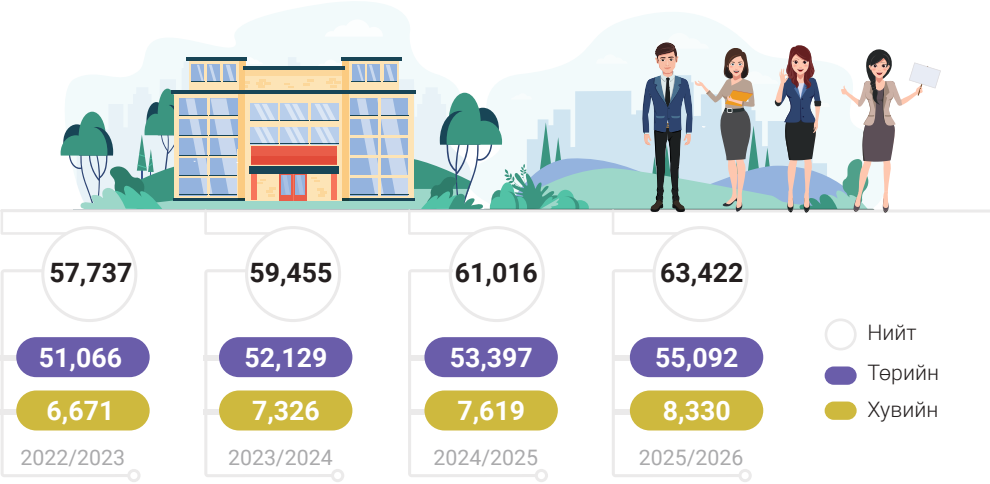
Эх үүсвэр: Боловсролын үнэлгээний төвийн статистикийн тайлангийн систем, 2025 он
Ш.Тоо - Шалгуулагчийн тоо, А.О.Д - Анхны онооны дундаж, Х.О.Д - Хэмжээст онооны дундаж

Хүснэгт 4.15 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтад 800 оноо авсан шалгуулагчид, шалгалтын төрлөөр, 2025 он

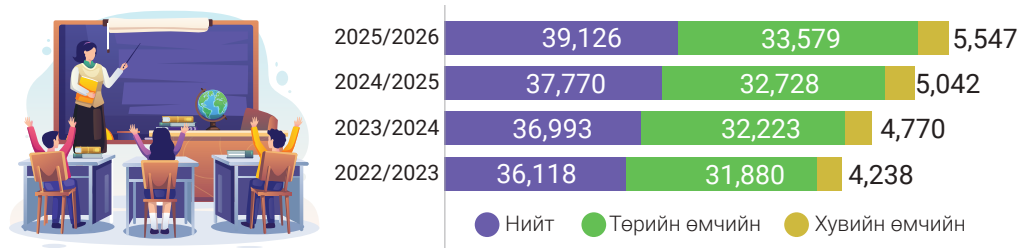
ШАЛГАЛТЫН НЭР	Нийт шалгуулагчийн тоо	800 оноо авсан шалгуулагчийн тоо	Дүнд эзлэх хувь
Англи хэл	27,122	35	0.13
Биологи	6,247	9	0.14
Газар зүй	1,048	3	0.29
Математик	28,637	38	0.13
Монгол хэл	14,370	22	0.15
Нийгэм судлал	25,574	39	0.15
Орос хэл	598	1	0.17
Түүх	1,358	2	0.15
Физик	9,777	12	0.12
Хими	6,369	8	0.13

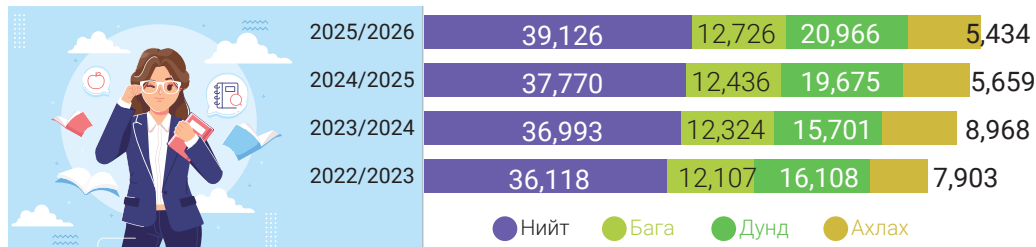
4.10 ҮНДСЭН БАГШ, АЖИЛТАН

Зураг 4.36 Ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтан, өмчийн хэлбэрээр

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1039-1043.

“Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилтийг хангаж боловсролын салбарт дараах арга хэмжээг 2025-2026 оны хичээлийн жилээс эхлэн хэрэгжүүлж байна.

Ерөнхий боловсролын сургуулийн 3,4 дүгээр ангийн суралцагчид англи хэлийг нэмэлт хөтөлбөрөөр судалж эхэллээ. 2025-2026 оны хичээлийн жилд англи хэлний нэмэлт хөтөлбөрийг төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн 3-4 дүгээр ангид долоо хоногт 2 цагаар хэрэгжүүлснээр 3-4 дүгээр ангийн нийт 136,488 суралцагч англи хэлийг олон улсын жишигт нийцсэн хөтөлбөрөөр суралцаж байна. Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оныг "Боловсролыг дэмжих жил" болгон зарласантай холбогдуулан боловсрол дахь тэгш бус байдлыг арилгах, орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран суралцагч бүр чанартай боловсрол эзэмших, хилийн чанадад амьдарч буй монгол хүүхдэд Монгол эх орноороо бахархах, эх хэл, түүх, соёлоо эрхэмлэн дээдэлдэг иргэн болж төлөвших, эх орондоо үргэлжлүүлэн суралцах тэгш боломжийг хангах зорилгоор өнгөрсөн хичээлийн жилүүдэд хэрэгжүүлсэн туршлагад үндэслэн **"Төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын цахим сургууль"** -ийг 2025 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдрийн Монгол Улсын Засгийн газрын хуралдаанаар байгуулах шийдвэр гаргалаа.

Багш нарын цахим ур чадварыг сайжруулах, хиймэл оюунд суурилсан шинэ технологийг боловсролын салбарт нэвтрүүлэх, багшийн ачааллыг бууруулах зорилготой Gemini Academy” хөтөлбөрийг Google for Education-тэй хамтран хэрэгжүүлж байна. Энэ хүрээнд 4,409 багш хичээл, сургалтын үйл ажиллагаандаа хиймэл оюун хааныг тогтмол ашиглаж байна. Багш нар хиймэл оюун ухаанд суурилсан шинэ технологийг эзэмшсэнээр ачааллаа 10 цагаар бууруулах боломжтой гэсэн судалгааны дүн гарсан.

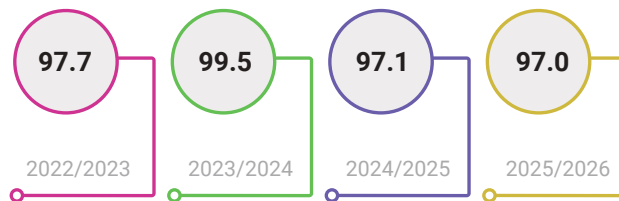
БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН ТӨСВИЙН ШИНЭЧЛЭЛИЙН ХҮРЭЭНД

Монгол Улсын Ерөнхий сайд болон Засгийн газрын гишүүд боловсролын салбарын багш, ажилчдын цалинг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны төлөөллийг хүлээн авч уулзаж, тохиролцсоны үр дүнд “Боловсрол, шинжлэх ухааны яам болон Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны хооронд 2024-2026 онд байгуулсан хамтын хэлэлцээр”-т нэмэлт оруулах хэлэлцээрийг амжилттай хийлээ. Хэлэлцээрээр төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, насан туршийн суралцахуйн төвийн багш, ажилтны үндсэн цалингийн хэмжээг 2026 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 50 хувиар, 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 26 хувиар тус тус нэмэгдүүлнэ. Цаашид багш, ажилтны үндсэн цалингийн хэмжээг 2027 онд 3,500,000 төгрөгт хүргэхээр төсвийн төсөлд тусгахаар хэлэлцээрт тусгасан. Үүнтэй холбоотойгоор 518.6 тэрбум төгрөгийг Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийн Боловсролын сайдын багцад нэмэлтээр шийдвэрлэв.

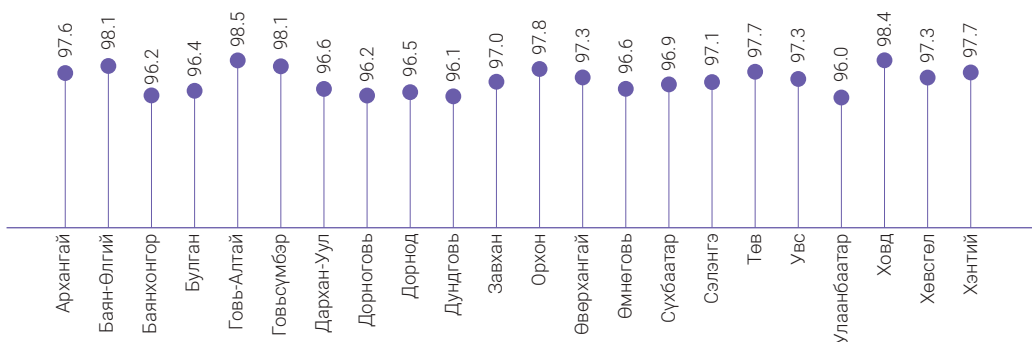
“Боловсролын салбарын багш, ажилтныг 2025 онд 225 орон сууц, 2026 онд 1000 орон сууцаар хангах талаар талууд хамтран ажиллана.” заалтыг тусган хэрэгжилтийг хангахаар ажиллаж байна.

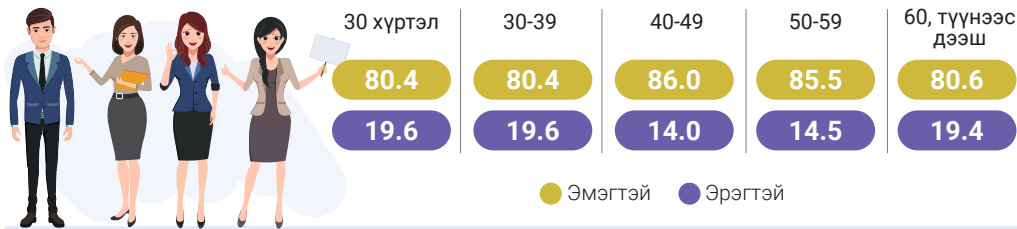
Зураг 4.39 Ерөнхий боловсролын сургуулийн мэргэжлийн багшийн хангалтын хувь

Зураг 4.40 Мэргэжлийн багшийн хангалтын хувь, аймгаар, 2025-2026

Зураг 4.41 Ерөнхий боловсролын сургуулийн үндсэн багшийн нийт дүнд эзлэх хувь /насны бүлэг, хүйсээр/ 2025-2026

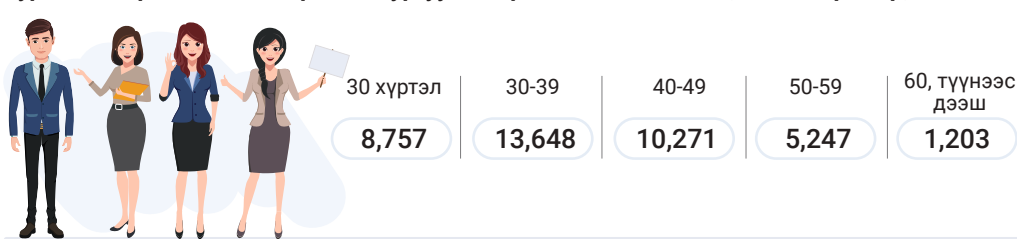

БАГШИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ХӨГЖИЛ ЧИГЛЭЛЭЭР:

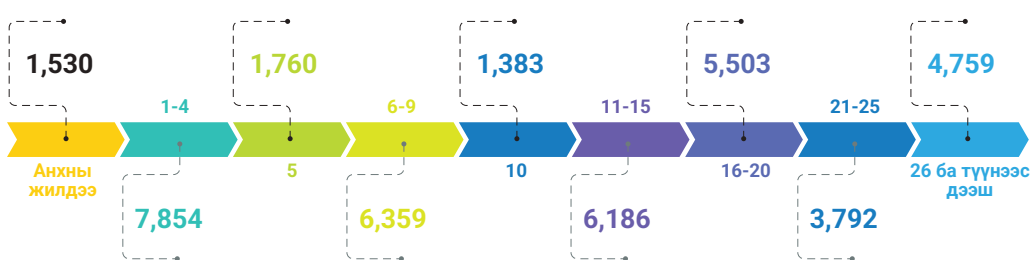
Боловсролын сайдын 2025 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдрийн А/25 дугаар тушаалаар “Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааны журам”, “Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, удирдах ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх журам” батлагдсан.

- Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагаа нь багш, ажилтан албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргээ дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадварыг хөгжүүлэхэд чиглэж байна. Багшийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагаа нь цэцэрлэг, сургуульд ажиллаж байгаа багшийг багшлах ажилд сургах, зөвлөн туслахад чиглэсэн багшийг дадлагажуулах үйл ажиллагаа болон мэргэжлийн багш нарын бүлгийн үйл ажиллагаа гэсэн хэлбэртэй хэрэгжиж эхэллээ.
- Мэргэжил дээшлүүлэх сургалт нь сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, суралцагчийн хөгжлийг дэмжихэд багш, удирдах ажилтанд шаардагдах мэдлэг, ур чадварыг хөгжүүлэхэд чиглэж байна. Үндсэн болон төрөлжсөн мэргэжил дээшлүүлэх сургалт нь орон нутгийн болон үндэсний түвшинд зохион байгуулагдаж байна. Үндсэн сургалтаар дамжуулан шинэчилсэн сургалтын хөтөлбөрийг таниулах, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх арга зүй, технологийг түгээх ажлыг эхлүүлсэн.
- Багш бэлтгэдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг түшиглэн багшийн хөгжлийг дэмжих үндэсний болон бүсийн төвүүд багшид зориулсан төрөлжсөн сургалтыг үндэсний болон орон нутгийн түвшинд зохион байгуулж эхэллээ.

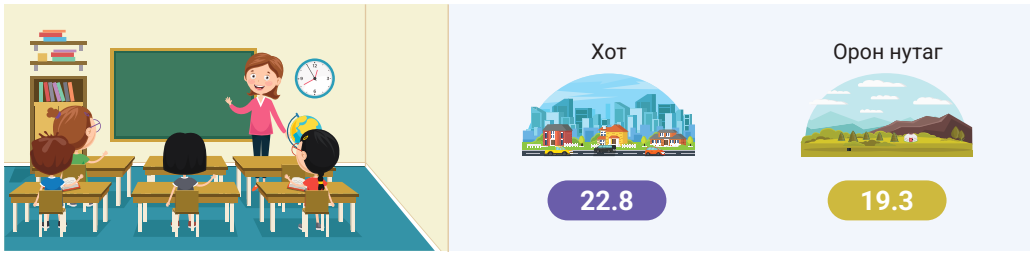
Зураг 4.42 Ерөнхий боловсролын сургуулийн үндсэн багшийн тоо, насны бүлгээр, 2025-2026

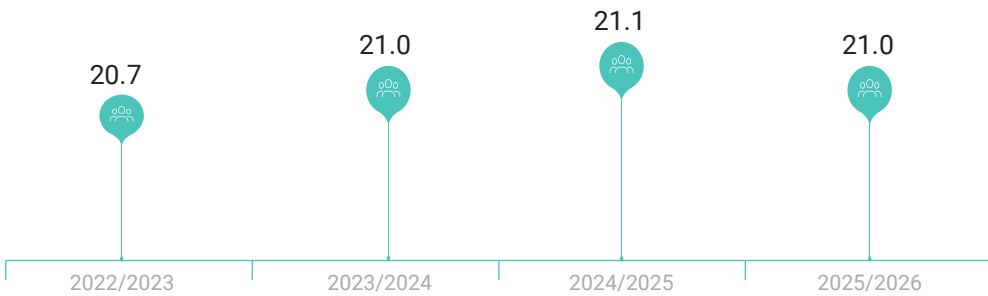
Зураг 4.43 Ерөнхий боловсролын сургуулийн үндсэн багшийн тоо, ажилласан жилээр, 2025-2026

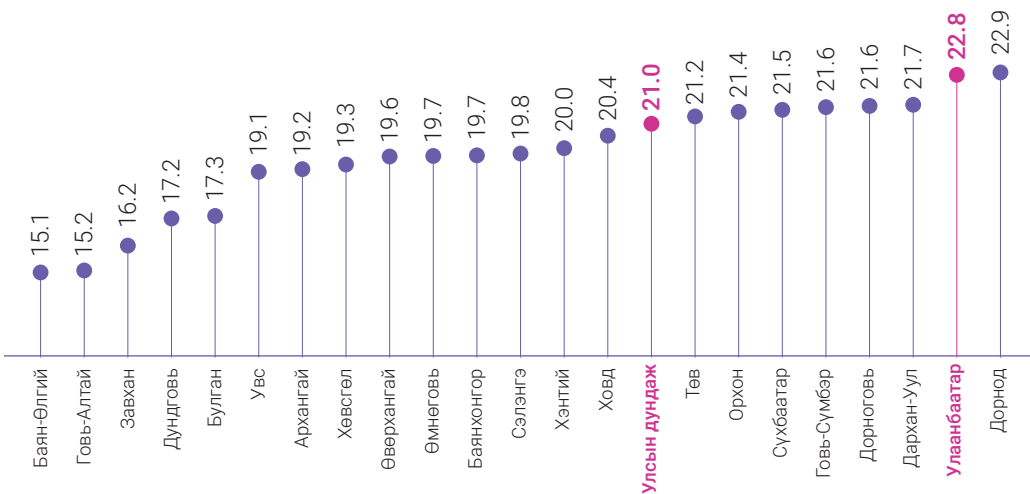
Зураг 4.44 Нэг багшид ногдох хүүхдийн тооны улсын дундаж, байршлаар, 2025-2026

Зураг 4.45 Ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг багшид ногдох хүүхдийн тооны дундаж

Зураг 4.46 Ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг багшид ногдох хүүхдийн тооны дундаж, аймгаар, 2025-2026

4.11

СУРГУУЛИЙН СЭТГЭЛ ЗҮЙЧ

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2021 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/222 дугаар тушаалаар ерөнхий боловсролын сургуульд **“СУРГУУЛИЙН СЭТГЭЛ ЗҮЙЧ”**-ийг ажиллуулж эхэлсэн.

2025-2026 оны хичээлийн жилд улсын хэмжээнд **499** сэтгэл зүйч ерөнхий боловсролын сургуульд ажиллаж байна.

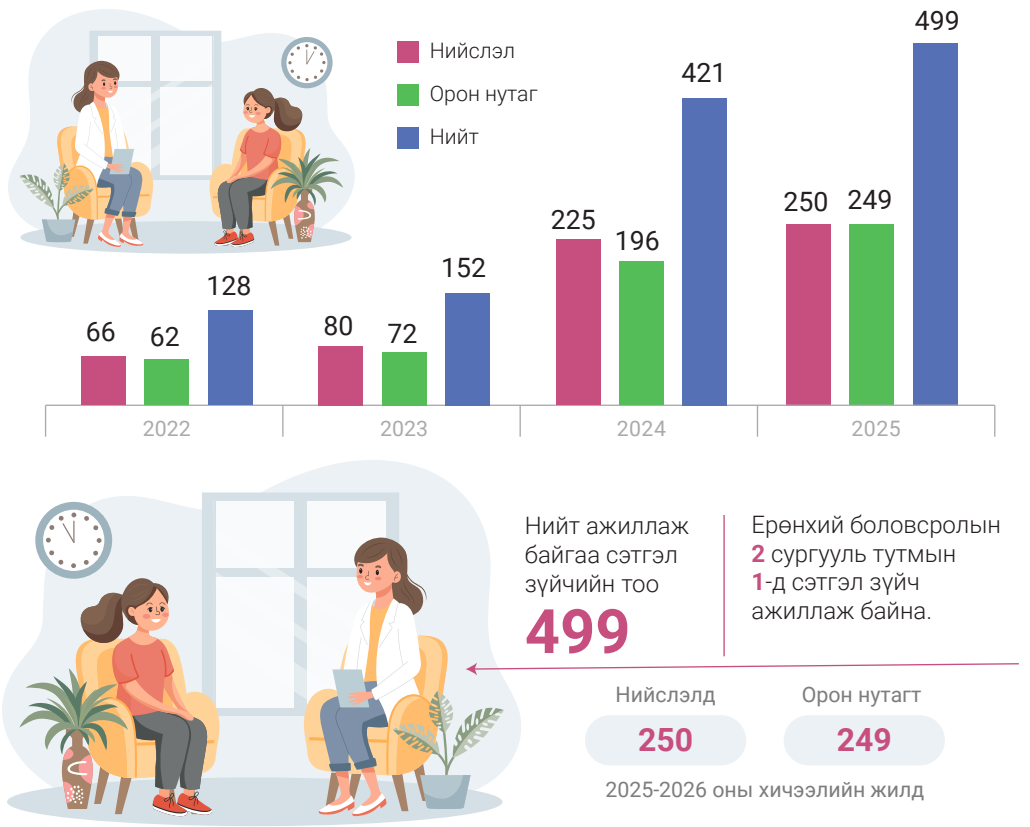
Хүснэгт 4.16 Сургуулийн сэтгэл зүйч, аймгаар

Аймаг	2023-2024 оны хичээлийн жил			2024-2025 оны хичээлийн жил			2025-2026 оны хичээлийн жил		
	Сэтгэл зүйчтэй сургууль	Аймгийн төв	Сум	Сэтгэл зүйчтэй сургууль	Аймгийн төв	Сум	Сэтгэл зүйчтэй сургууль	Аймгийн төв	Сум
Архангай	4	2	2	4	2	2	10	4	6
Баян-Өлгий	0			15	7	8	18	9	9
Баянхонгор	4	2	2	12	6	6	14	8	6
Булган	3	1	2	5	3	2	6	2	4
Говь-Алтай	1		1	11	5	6	11	5	6
Говьсүмбэр	3	2	1	5	3	2	4	2	2
Дархан-Уул	5	2	3	12	11	1	12	11	1
Дорноговь	3	2	1	7	3	4	13	5	8
Дорнод	4	3	1	7	6	1	8	7	1
Дундговь	3	2	1	4	3	1	3	3	0
Завхан	3	2	1	3	2	1	4	1	3
Орхон	6	4	2	15	15		21	20	1
Өвөрхангай	4	2	2	12	5	7	16	6	10
Өмнөговь	4	3	1	8	3	5	13	7	6
Сүхбаатар	4	2	2	7	3	4	10	4	6
Сэлэнгэ	5	2	3	15	4	11	16	5	11
Төв	1	1		5	2	3	7	2	5
Увс	1	1		5	4	1	8	5	3
Ховд	3	2	1	17	7	10	19	8	11
Хөвсгөл	4	2	2	19	7	12	27	9	18
Хэнтий	3	2	1	8	4	4	9	4	5
Нийт	68	39	29	196	105	91	249	127	122

Хүснэгт 4.17 Сургуулийн сэтгэл зүйч, дүүргээр

Нийслэл	2023-2024	2024-2025	2025-2026 о
Багануур	2	4	3
Багахангай	1	1	0
Баянгол	12	32	37
Баянзүрх	16	54	61
Налайх	1	3	5
Сонгинохайрхан	11	26	30
Сүхбаатар	12	36	40
Чингэлтэй	10	16	57
Хан-Уул	15	53	17
Нийт	80	225	250

Зураг 4.47 Сургуулийн сэтгэл зүйч, байршлаар

Хүснэгт 4.18 Сургуулийн сэтгэл зүйчийн үйл ажиллагааны үр дүн

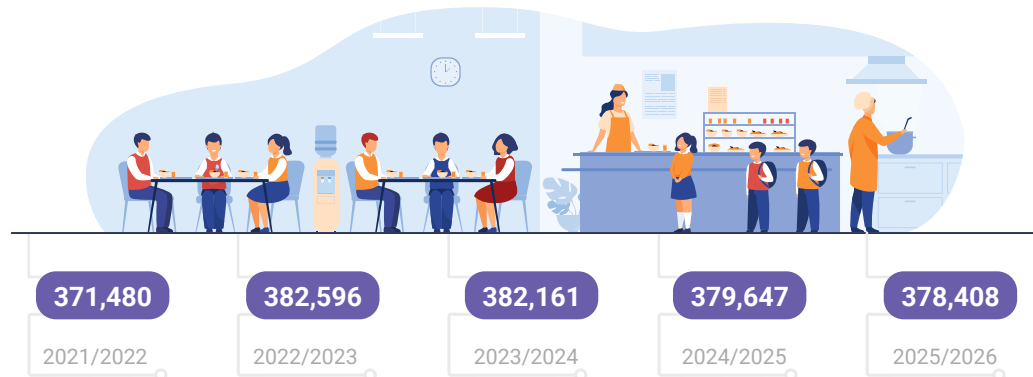
2025-2026 оны хичээлийн жил	Сурагч	Эцэг эх, асран хамаалагч	Багш, сургуулийн ажилтан	Нийт
Сэтгэл зүйн зөвлөгөө	19,202	192,266	31,928	243,396
Сэтгэл зүйн бүлгийн зөвлөгөө	11,847	4,649	4,358	20,854
Сэтгэл зүйн сургалт	687,136	326,762	39,271	1,053,169
НИЙТ	718,185	523,677	75,557	1,317,419

4.12

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ҮДИЙН ХООЛ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2023-2024 оны хичээлийн жилд "Ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байр, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд тавих шаардлага" MNS7005:2023 стандартыг баталж, ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэлийн орчин нөхцөл, хоолны чанар, аюулгүй байдлыг хангах боломж бүрдлээ.

Зураг 4.48 Үдийн хоолны үйлчилгээнд хамрагдаж буй 1-5 дугаар ангийн нийт суралцагчийн тоо

2025-2026 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуулийн **I-V ангийн нийт 378,408 суралцагч** үдийн хоолны үйлчилгээнд хамрагдаж байгаа бөгөөд өмнөх оны хичээлийн жилээс **1,239** суралцагчаар буурсан байна.

2025-2026 оны хичээлийн жилд ЕБС-ийн үдийн хоолны газрын хоол үйлдвэрлэлийн захиргааны статистикийн тайлан ирүүлсэн төрийн өмчийн нийт **717** сургуулийн **565** (78.8%) нь хоолны газраа өөрсдөө ажиллуулдаг, **152** (21.2%) нь хоолны газраа түрээслэн үйл ажиллагаа явуулдаг байна.

Зураг 4.49 Хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ажиллаж буй ажилтны тоо

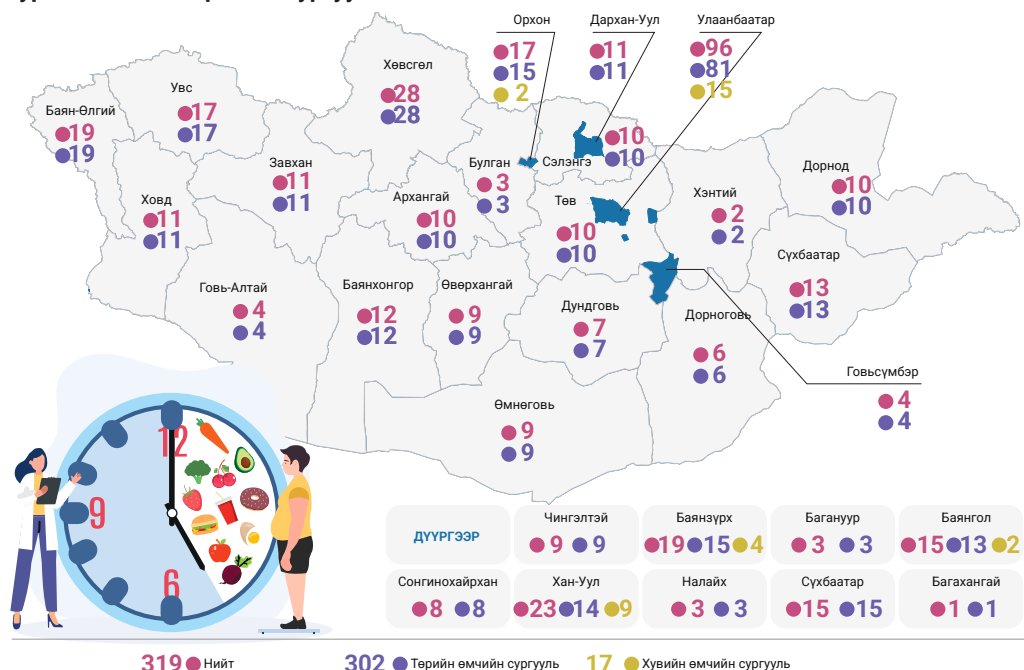

Тайлбар: 2025-2026 оны хичээлийн жилийн тогоочийн тоонд дотуур байрны тогоочийн тоог оруулж тоолсон.

4.13

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ХООЛ ЗҮЙЧ

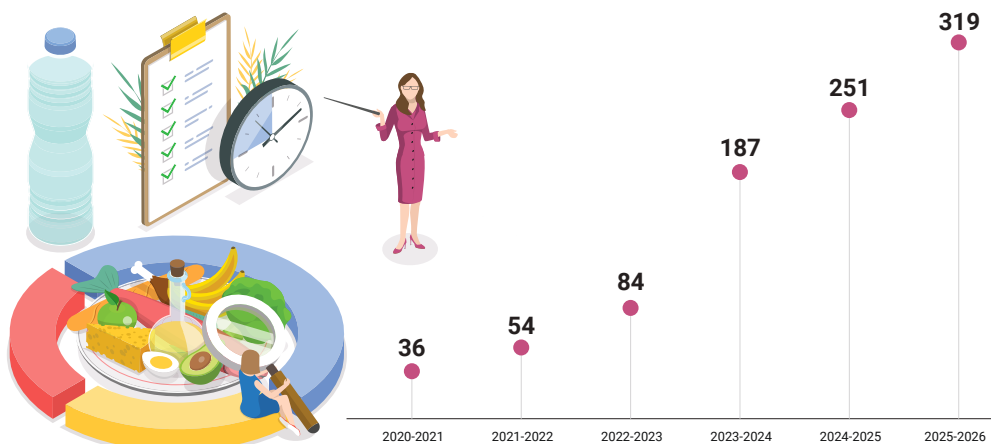
Зураг 4.50 Хоол зүйчтэй сургууль

“Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай” хууль 2019 онд батлагдаж 2020 оноос эхлэн ерөнхий боловсролын сургууль халуун хоолоор үйлчилж эхэлсэн.

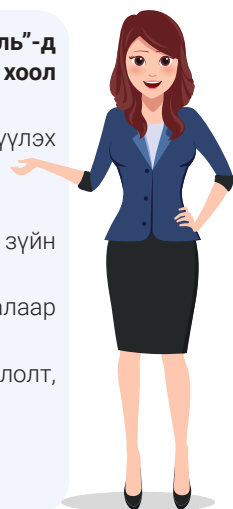
Тус хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.6 дахь заалтад “Сургуулийн хоол зүйч сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээг удирдан зохион байгуулж, суралцагч, ажилтан, эцэг эхэд мэргэжлийн зөвлөгөө өгнө.” гэж тусгасан.

Зураг 4.51 Хоол зүйчийн тоо

“Ерөнхий боловсролын хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хууль”-д сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээг удирдан зохион байгуулах хоол зүйч нь дараах эрх, үүрэгтэй:

1. Сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд зохистой дадал нэвтрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хяналт тавих;
2. Хоолны цэс боловсруулж, сургуулийн захирлаар батлуулах;
3. Хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд оролцогчдод мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөг өгөх;
4. Сургуулийн хоол үйлдвэрлэлийн хүнсний хангамжийн талаар сургуулийн захиргаанд захиалга, хүсэлт, шаардлага гаргах;
5. Суралцагчид хооллох зөв дадал, хооллох соёл; тэнцвэртэй хооллолт, шимт бодисын тухай суурь ойлголтыг эзэмшүүлэх;
6. Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хянах;
7. Давтан сургалтад хамрагдах.

4.14

ЦАХИМ БОЛОВСРОЛЫН ЧИГЛЭЛЭЭР

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт “Цахимжсан боловсрол” зорилтын хүрээнд 2.2.4.2 дугаарт “Боловсрол сургалтын үйл ажиллагаанд хиймэл оюун ухаан, дэвшилтэт технологи нэвтрүүлж, багш, суралцагч, эцэг эх, асран хамгаалагч нарт зориулсан контент, сургалтын сан, платформ, мэдээллийн технологийн хөтөлбөр, агуулгыг боловсруулж, хиймэл оюунд суурилсан цахим сурах бичгийг хөгжүүлж, хүүхэд бүрд цахим төхөөрөмж олгоно.”, 2.2.4.5 дугаарт “Сургалтын байгууллагын интернэтийн дэд бүтцийг сайжруулах, хүүхэд бүрийг компьютероор хангах санхүүгийн түрээсийн системийг нэвтрүүлнэ.” гэж тус тус заасан.

Боловсролын яамнаас өнгөрсөн хугацаанд дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор ЕБС-ийн суралцагч бие даан суралцах, мэдлэг чадвараа бататгах үйлийг дэмжих, гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн үед хичээл, сургалтын тасралтгүй байдлыг хангах, багш хичээл, сургалтыг зайнаас зохион байгуулах, дэлхийн өнцөг булан бүрд ажиллаж, амьдарч байгаа шилдэг багшийн бэлтгэсэн цахим хичээлийг суралцагч орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран насан туршдаа суралцах, цахим контентын нэгдсэн сан бүрдүүлэх зорилго бүхий MEDLE.MN сургалтын нэгдсэн платформыг боловсруулсан. Өнөөдрийн байдлаар MEDLE контентын санд ээлжит хичээл 11,265, сурах бичиг 147, теле хичээл 4,024, интерактив контент 230, Интерактив дасгал ажлын хуудас 3,500, виртуал лаборатори 805, цахим ур чадвар олгох 413 хичээл нийт 20,000 гаруй контент нээлттэй байршаад байна.

Мөн тус яамнаас ерөнхий боловсролын сургуулийн сурах бичгийн интерактив хувилбарыг бий болгох чиглэлээр Польшийн "Learnetic" компанитай хамтран ЕБС-ийн 1-5 дугаар ангийн 33 сурах бичгийг, Унгарын "Moziak" компанитай хамтран ЕБС-ийн 6-12-р ангийн 100 сурах бичиг, бүх дасгал, даалгаврыг интерактив хэлбэрт шилжүүлэх ажил хийгдэж байна. Тус ажлын үр дүнд бага ангийн 1,675 хичээл, 15,864 интерактив хуудас, 12,525 дасгал даалгавар, ахлах, дунд ангийн 800+ 3D үзүүлэн, 243 дижитал хичээл, 111 видео, 2 гарын авлага, 11 төрлийн онлайн хичээлийг монгол хэлээр байршуулж, нийт ерөнхий боловсролын сургууль суралцагч сургалтад ашиглаж эхлээд байна.

Бүлэг дүүргэлт, багшийн хүрэлцээгүй байдлаас шалтгаалан хөдөөгийн сургуулийн ахлах ангийн суралцагчдын дунд үүсдэг бэрхшээлийг арилгах, тэдэнд сонгон судлах хичээлээ судлах тэгш боломж олгох зорилгоор дээрх платформд тулгуурлан Мэдлэг ахлах ангийн сонгон судлах хичээлийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулах үйл ажиллагааг 2022-2023 оны хичээлийн жилд туршилтаар Боловсролын мэдээллийн технологийн төв УТҮГ /БМТТ/-ын дэргэд эхлүүлсэн бөгөөд 2025-2026 оны хичээлийн жилд ахлах ангийн 449 сургуулийн 12,326 сурагчид 16 төрлийн судлагдахууны хичээлийг 16,587 хичээл сонголтоор 764 ангид хуваарилагдан нийт 289 багш сургалт зохион байгуулж байна.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуульд цахим платформд суурилсан олон улсын жишигт нийцсэн цахим хөтөлбөр хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд англи хэлний хичээл дээр "Pearson" хөтөлбөрийг 2022-2023 оны хичээлийн жилээс, математикийн хичээл дээр "Eduten" хөтөлбөрийг 2023-2024 оны хичээлийн жилээс тус тус хэрэгжүүлж байна. 2025-2026 оны хичээлийн жилийн байдлаар англи хэлний "Pearson" хөтөлбөрийг нийт сургуулийн III-VIII ангид, туршилтаар 38 сургуулийн IX-XII ангид хэрэгжүүлж, нийт 424,319 сурагчийг хамруулж байгаа бол "Eduten" цахим системийг нийт сургуулийн I-VI ангид, сургуулийн сонголтоор VII-IX ангид тус тус хэрэгжүүлж, нийт 700 сургуулийн 510,543 суралцагч хэрэглэж байна.

Дээрх контентын сан, нээлттэй материал, цахим сургалт болон олон улсын жишигт нийцсэн цахим хөтөлбөр хэрэгжүүлж буй туршлагад үндэслэн Боловсролын яамнаас төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын цахим сургуулийг Боловсролын ерөнхий хуульд нийцүүлэн байгуулах бэлтгэл ажлыг ханган Засгийн газрын 2025 оны 10 дугаар сарын 15-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн Монгол Улсын Засгийн газрын 2025 оны "Ерөнхий боловсролын цахим

4. ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛ

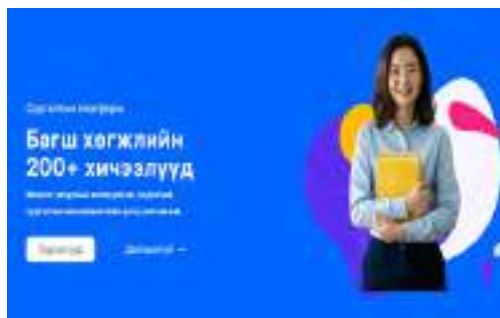
сургууль байгуулах тухай" 130 дугаар тогтоолоор батлагдаж, Төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын цахим сургууль байгуулагдсан.

Боловсролын салбарт өдрийн байдлаар төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуульд нийт 1,600 гаруй багш дутагдалтай байна. Энэхүү нөхцөл байдал нь боловсролын хүртээмж, тэгш бус байдал гэх тулгамдсан асуудлыг үүсгэж байгаа тул Ерөнхий боловсролын цахим сургууль байгуулагдсанаар тус асуудлыг шийдвэрлэх боломж бүрдэж байна.

Үндсэн болон төрөлжсөн сургалтыг цахим хэлбэрт шилжүүлж "Багшийн хөгжил" платформ хөгжүүлж, нэвтрүүлсэн бөгөөд ашиглалтад орсноос хойш нийт 330 цахим

хичээл, 5,974 агуулга байршуулж, 47,149 багш суралцсан байна. 2025 оны үндсэн сургалтад Багш платформоор ЕБС-ийн 3,813, СӨБ-ын 2,068 багш, ажилтан амжилттай суралцаж, сургалтын батламжийг цахим хэлбэрээр олгоод байгаа бол төрөлжсөн сургалтад Багш платформоор ЕБС-ийн 28,303, СӨБ-ын 8,254 багш хамрагдаж байна.

Мөн Багш платформыг Боловсролын ерөнхий хуультай нийцүүлэн шинэчлэх ажлыг хийж "Багшийн хөгжлийн бүлэг, төвийн удирдлагын модуль" болон "Санхүүгийн модуль"-ийг шинээр хөгжүүлж, нэвтрүүлсэн. Цаашид хиймэл оюунд суурилсан багшийн виртуал туслахыг хөгжүүлж, нэвтрүүлэхээр төлөвлөж багаа бөгөөд эхний элжинд Google-ийн Gemini хиймэл оюуны загварыг ашиглан Багш платформд багшийн виртуал туслах чатботыг хөгжүүлж хэрэглээнд нэвтрүүлэхээр ажиллаж байна.

2022 онд Монгол Улс анх удаа Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага (OECD)-аас зохион байгуулдаг PISA (Programme for International Student Assessment) сурлагын амжилтын олон улсын үнэлгээнд оролцсон бөгөөд энэхүү үнэлгээний үр дүнд Монгол Улсын хүүхдүүдийн математикийн ур чадвар 425 оноо (OECD-ийн орнуудын дундаж 472 оноо, Азийн дундаж 451 оноо), унших чадварын хувьд 378 оноо (OECD-ийн орнуудын дундаж 476 оноо, Азийн дундаж 427 оноо), байгалийн ухааны ур чадвар 412 оноо (OECD-ийн орнуудын дундаж 485 оноо, Азийн дундаж 449 оноо) байсан зэрэг үр дүнг Засгийн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн хуралдаанд танилцуулсан. Тус үзүүлэлтээр Монголын 15 настай сурагчдын 65.7% нь уншаад ойлгох чадвараараа доод түвшинд үнэлэгдсэн.

Аж үйлдвэрийн 4 дүгээр хувьсгал, технологийн дэвшлийн нөлөө нь нийгмийн бүхий л салбарт төдийгүй иргэдийн өдөр тутмын амьдралын тогтсон хэв маяг, ажиллах уламжлалт арга, хэлбэрийг өөрчилж байгаа нь дижитал технологид суурилсан үйлчилгээг хөгжүүлэх, хүн бүрд тэгш боломж олгох хэрэгцээг урьд урьдаас илүү нэмэгдүүлж байна.

Боловсролыг зөвхөн танхимын сургалтаар эзэмшүүлдэг гэсэн хэвшмэл ойлголт, хандлагыг өөрчилж, орон зай, байршлаас үл хамаарч хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг цахим технологи ашиглан үргэлжлүүлж болдгийг өнгөрсөн хугацааны туршлага, сургамж бидэнд харуулсан.

Боловсролын системийг үндсээр нь өөрчлөн шинэчлэх гол шийдэл бол суралцахуйн хувьсгал хийх явдал юм. Багш төвтэй суралцахуйгаас суралцагч төвтэй суралцахуй руу шилжиж байна.

Үүнтэй холбоотойгоор сургалтын байгууллага бол суралцагчийн суралцахуйг бүх талаас дэмжиж цахим сургалтын дэд бүтэц бүхий сурах орчныг бүрдүүлсэн байх шаардлага үүсээд байгаа бөгөөд түүнийг бүрдүүлэхийн тулд орчин үеийн бүх төрлийн сургалтын зориулалттай технологийг ашиглахаас гадна хиймэл оюуны тусламжтай суралцах үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх шаардлагатай байна.

Ерөнхий боловсролын сургуульд багшийн хичээл сургалтын үйл ажиллагаанд ашиглагдаж буй 32,454 цахим тоног төхөөрөмж байгаагаас суурин компьютер 1,772, зөөврийн 28,506 компьютер, 2,176 таблет байгаа бол суралцагчийн сургалтын хэрэглээнд ашиглагдаж буй 70,219 цахим тоног төхөөрөмж байгаагаас суурин компьютер 11,336, зөөврийн 23,011 компьютер, 35,872 таблет ашиглагдаж байна. Энэ үзүүлэлтээр тооцвол III-XII ангийн нийт 602,325 суралцагчтай харьцуулахад нэг цахим төхөөрөмжид ноогдох хүүхдийн тоо 10 буюу 1:10 байна.

Боловсролын яамнаас 2025 оноос төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн цахим дэд бүтцийн бэлэн байдлыг хангах, интернэт урсгалын хурд, хүртээмж, чанарыг сайжруулах зорилгоор аймаг, нийслэлийн боловсролын газруудад ерөнхий боловсролын сургуулийн интернэт үйлчилгээ үзүүлэгч хувийн хэвшлийн байгууллагыг сонгох, гэрээ байгуулах, хамтран ажиллах талаар холбогдох чиглэл хүргүүлсэн. Тус чиглэлийн дагуу ерөнхий боловсролын сургууль интернэт үйлчилгээ үзүүлэх оператор компанийг өөрөө сонгож үйлчилгээ авч, үйлчилгээний төлбөрийг улсын төсвөөс санхүүжүүлж эхэлсэн. Тус үйл ажиллагааг зохион байгуулснаар ерөнхий боловсролын сургуулийн

интернэтийн дундаж хурд 2024 оны 12 сард 38 Mbps байсан бол 2025 оны 12 сарын байдлаар 124,39 Mbps буюу 3 дахин өссөн байна.

Цаашид Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан “Хүүхэд бүрд цахим төхөөрөмж олгох” зорилтыг хэрэгжүүлж, нэг цахим төхөөрөмжид ноогдох III-XII ангийн нийт суралцагчийн харьцааг 1:1 болгохын тулд Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хууль, Мэдээллийн технологийн үйлдвэрлэлийг дэмжих тухай хуульд нийцүүлэн Монгол Улсын томоохон уул уурхайн чиглэлийн аж ахуйн нэгж байгууллага, олон улсын байгууллагуудын дэмжлэгийг авах, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд санхүүгийн түрээсийн тогтолцоог бий болгох, дотоодод цахим төхөөрөмж үйлдвэрлэхийг дэмжих шаардлагатай байна.

05

МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛ

2025 ОНЫ ОНЦЛОХ АЖИЛ:

Боловсролын багц хуулийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл, шалгуур, шаардлага, загварыг шинэчлэн батлуулж үндэсний хэмжээнд мөрдөж эхлэв.

1. "Мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллага болон хөтөлбөрийг магадлан итгэмжлэх, магадлан итгэмжлэл хийх журам", "Мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллага болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх, магадлан итгэмжлэл хийх шинжээчид тавих шаардлага"-ын Боловсролын сайдын 2025 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/559 дүгээр тушаалаар батлуулав. 2025 оны байдлаар олон улсад 1, дотоод 44 сургалтын байгууллага, 64 сургалтын хөтөлбөр магадлагдав.
2. Сургалтын хөтөлбөрт тавих шаардлага, сургалтын хөтөлбөрийн загварыг 2025 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн А/562 дугаар тушаалаар батлуулж 2026 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс эхлэн 69 сургалтын байгууллага бүх хөтөлбөрийн шинэчлэлийг эхлүүлнэ.
3. "Хосмог сургалт зохион байгуулах журам"-ыг Боловсролын сайдын 2025 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн А/544 дүгээр тушаалаар батлуулан Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлд 7423 дугаарт бүртгүүлэв. Хосмог сургалтыг 2024-2025 оны хичээлийн жилээс эхлүүлж өнөөдрийн байдлаар 60 гаруй компанийн захиалгаар 1200 орчим суралцагч тус сургалтад хамрагдаж байна.

Боловсролын багц хууль, "Багшийн гурван тулгуур" тулгуурт цогц арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багшийн хөгжил, багшийн албан тушаалын нийтлэг шаардлагыг шинэчлэв.

1. "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн сургалтын менежер, багш, арга зүйчийн албан тушаалд тавих нийтлэг шаардлага"-ыг Боловсролын сайдын 2025 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдрийн А/405 дугаар тушаалаар батлуулж 2025-2026 оны хичээлийн жилээс төрийн өмчийн 42 сургалтын байгууллагын 1852 албан хаагчийн албан тушаалын тодорхойлолт шинэчлэгдэн мөрдөгдөж байна.
2. Мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн багш, удирдах ажилтанд мэргэшлийн зэрэг олгох, хүчингүй болгох журам"-ыг боловсруулан Боловсролын сайдын 2025 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдрийн А/423 дугаар тушаалаар "Журам шинэчлэн батлах тухай"-г батлуулав. 2025 онд мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын 17 багшид зөвлөх, 52 багшид тэргүүлэх, 6 багш зөвлөх зэргээ бататгах, 29 багш тэргүүлэх зэргийг олгосон бөгөөд нийт 104 багшид зэрэг олгов.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын зөвшөөрлийг 2025 онд бүрэн цахимжуулав.

Зөвшөөрлийн цахим систем /<https://license.mn/>-д тусгай зөвшөөрөл, шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх энгийн зөвшөөрөл олгох, сунгахтай холбоотой үйл ажиллагааг 2025 онд бүрэн цахимжуулж, 2025 онд 2 сургалтын байгууллагад сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, 31 сургалтын байгууллагад 74 энгийн зөвшөөрлийг олгов.

Хүснэгт 5.1 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын үндсэн үзүүлэлт, 2025-2026

Үзүүлэлт	Нийт	Нийслэл	Орон нутаг	Төрийн өмчийн	"Хувийн өмчийн"
СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА					
Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын тоо	70	36	34	42	28
Мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв	27	18	9	8	19
Политехник коллеж	40	16	24	31	9
Бусад	3	2	1	3	-
СУРАЛЦАГЧ					
Суралцагчдын тоо	41,584	20,622	20,962	29,531	12,053
Үүнээс: эрэгтэй	27,616	13,919	13,697	20,407	7,209
эмэгтэй	13,968	6,703	7,265	9,124	4,844
Техникийн боловсрол	5,670	3,192	2,478	4,192	1,478
Мэргэжлийн боловсрол	35,324	17,055	18,269	24,764	10,560
Мэргэжлийн сургалт	590	375	215	575	15
Малчин өрхөөс суралцагч	9,093	2,819	6,274	7,278	1,815
Хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч	633	385	248	406	227
Үүнээс:эрэгтэй	376	219	157	243	133
эмэгтэй	257	166	91	163	94
Төгсөх ангид суралцагч	20,846	9,957	10,889	14,212	6,634
Үүнээс:эрэгтэй	13,191	6,561	6,630	9,518	3,673
эмэгтэй	7,655	3,396	4,259	4,694	2,961
ШИНЭЭР ЭЛСЭГЧ					
Шинээр элсэгчдийн тоо	20,989	9,925	11,064	14,223	6,766
Үүнээс:эрэгтэй	13,235	6,471	6,764	9,480	3,755
эмэгтэй	7,754	3,454	4,300	4,743	3,011
Техникийн боловсрол	2,004	1,130	874	1,454	550
Мэргэжлийн боловсрол	18,682	8,707	9,975	12,481	6,201
Мэргэжлийн сургалт	303	88	215	288	15
Малчин өрхөөс суралцагч	4,359	1,292	3,067	3,156	1,203
БАГШ, АЖИЛТАН					
Нийт багш, ажилтны тоо	3,878	1,370	2,508	3,114	764
Үүнээс:эрэгтэй	1,333	467	866	1,073	260
эмэгтэй	2,545	903	1,642	2,041	504
Үндсэн багшийн тоо	2,163	855	1,308	1,717	446
Үүнээс:эрэгтэй	763	290	473	619	144
эмэгтэй	1,400	565	835	1,098	302

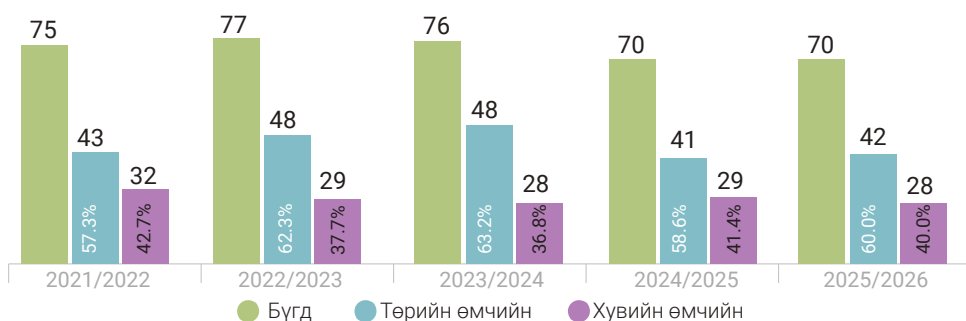
5.1

МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН
БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА

Монгол Улсын хэмжээнд 2025-2026 оны хичээлийн жилд мэргэжлийн боловсрол, техникийн боловсролын түвшинд сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй **70** сургалтын байгууллага сургалтын үйл ажиллагаа явуулж байна.

Сургалтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын **42** буюу **60.0** хувь нь төрийн өмчийн, **28** буюу **40.0** хувь нь хувийн өмчийнх байна.

Зураг 5.1 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын тоо, өмчийн хэлбэрээр, хувиар

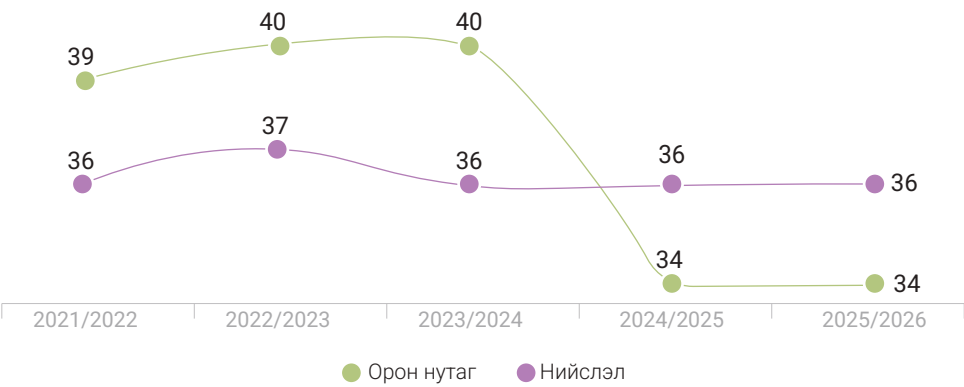
Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагаас төрийн өмчийн / БШУЯ-ны харьяа/ **31**, төрийн өмчийн их, дээд сургуулийн харьяа **8**, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны харьяа **1**, "УБТЗ ХНН"-ийн харьяа **1**, ШШГЕГ-ын харьяа **1**, хувийн өмчийн **28** сургалтын байгууллага 2025-2026 оны хичээлийн жилд сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

Хүснэгт 5.2 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага, хэв шинж, байршлаар

Үзүүлэлт		2024-2025 оны хичээлийн жил			2025-2026 оны хичээлийн жил		
		Нийт	Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн	Нийт	Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн
Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага		70	41	29	70	42	28
Хэв шинж	Мэргэжлийн боловсролын сургууль	28	7	21	27	8	19
	Политехник коллеж	39	31	8	40	31	9
	Бусад	3	3	-	3	3	0
Байршил	Үүнээс: Нийслэлд	36	13	23	36	12	24
	Орон нутагт	34	29	5	34	30	4

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагаас **27** буюу **38.6** хувь нь мэргэжлийн боловсролын сургууль, **40** буюу **57.1** хувь нь политехник коллеж, **3** буюу **4.3** хувь нь бусад хэв шинж бүхий сургалтын байгууллага байна /Сэргээн Засалт, Сургалт Үйлдвэрлэлийн Төвийн Мэргэжлийн Боловсрол, Ур Чадвар Олгох Сургууль, Монгол Улсын консерватор, Монгол Улсын консерваторын харьяа Завхан аймаг дахь Хөгжим бүжгийн коллеж/.

Зураг 5.2 Нийслэл, орон нутаг дахь мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын тоо

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын **34** буюу **48.6** хувь нь орон нутагт, **36** нь буюу **51.4** хувь нь нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж байна.

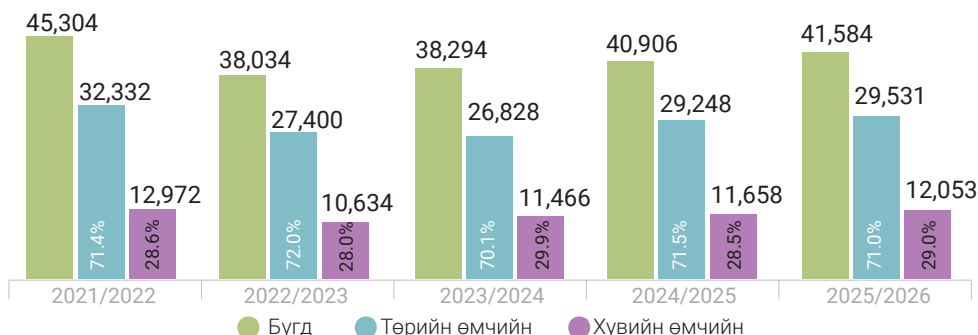
Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 306 дугаар тогтоолоор төрийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын **18** сургалтын байгууллагыг өөрчлөн зохион байгуулж дараах **10** сургалтын байгууллага болгосон. 2025-2026 оны хичээлийн жилээс нэгтгэсэн зохион байгуулалтын хэлбэрээр сургалтын үйл ажиллагаа явуулж байна.

Засгийн газрын 306 дугаар тогтоолоор өөрчлөн зохион байгуулагдсан сургалтын байгууллагууд	
Өөрчлөн зохион байгуулагдахаас өмнөх сургалтын байгууллага	Өөрчлөн зохион байгуулагдсан сургалтын байгууллага
Булган аймаг дахь МСҮТ	Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн харьяа Булган аймаг дахь Политехник коллеж
Булган аймаг дахь ХАА МСҮТ	
Сэлэнгэ аймаг дахь МСҮТ	Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн харьяа Сэлэнгэ аймаг дахь Политехник коллеж
Сэлэнгэ аймгийн Шаамар суман дахь МСҮТ	
Төв аймгийн Заамар суман дахь МСҮТ	Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн харьяа Төв аймаг дахь Политехник коллеж
ХҮИС-ийн дэргэдэх МСҮТ	
ШУТИС-ҮТС-ийн дэргэдэх МСҮТ	Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн харьяа политехник коллеж
ШУТИС-МТС-ийн дэргэдэх МСҮТ	
Өмнөговь аймаг дахь политехник коллеж	Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн Өмнөговь аймаг дахь Технологийн дээд сургуулийн харьяа политехник коллеж
Хөвсгөл аймаг дахь политехник коллеж	
ҮБХИС-ийн харьяа Батлан хамгаалахын мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв	Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн харьяа Батлан хамгаалахын политехник коллеж
Дархан-Уул аймаг дахь "Дархан Өргөө" политехник коллеж	
Дархан-Уул аймаг дахь политехник коллеж	Дархан-Уул аймаг дахь "Дархан" политехник коллеж
Дархан-Уул аймаг дахь Уул уурхай эрчим хүчний политехник коллеж	
Орхон аймаг дахь МСҮТ	Орхон аймаг дахь Политехник коллеж
Орхон аймаг дахь ХАА-н МСҮТ	
Дорнод аймаг дахь политехник коллеж	Дорнод аймаг дахь политехник коллеж
Дорнод аймаг дахь МСҮТ	

5.2

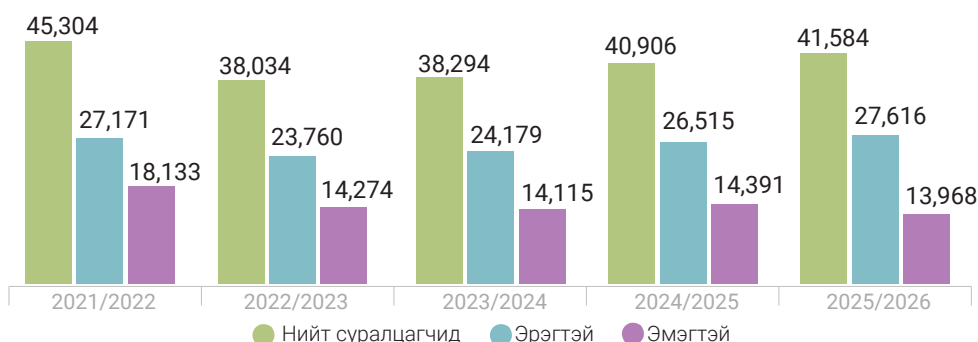
МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН СУРАЛЦАГЧ

Зураг 5.3 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт суралцагч, өмчийн хэлбэр, хувиар

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын түвшинд сургалтын үйл ажиллагаа явуулж буй сургалтын байгууллагад 2025-2026 оны хичээлийн жилд **41,584** суралцагч суралцаж байгаагаас **29,531** буюу **71.0** хувь нь төрийн өмчийн, **12,053** буюу **29.0** хувь нь хувийн өмчийн сургалтын байгууллагад суралцаж байна.

Зураг 5.4 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагч, хүйсээр

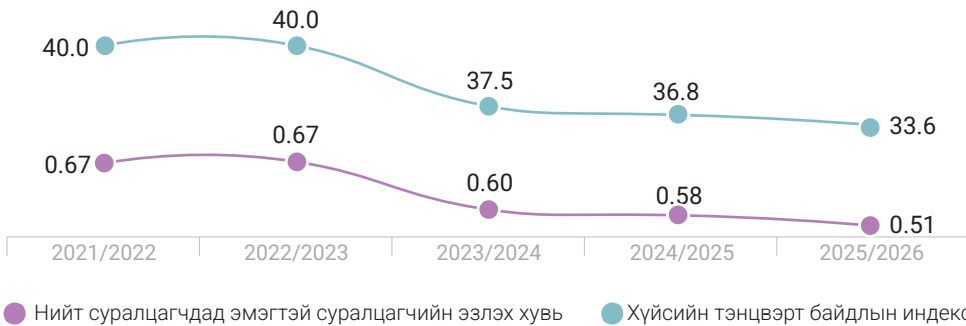

Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын суралцагчдыг хүйсээр авч үзвэл, нийт суралцагчдын **13,968** буюу **33.6** хувийг эмэгтэй, **27,616** буюу **66.4** хувийг эрэгтэй суралцагч эзэлж байна.

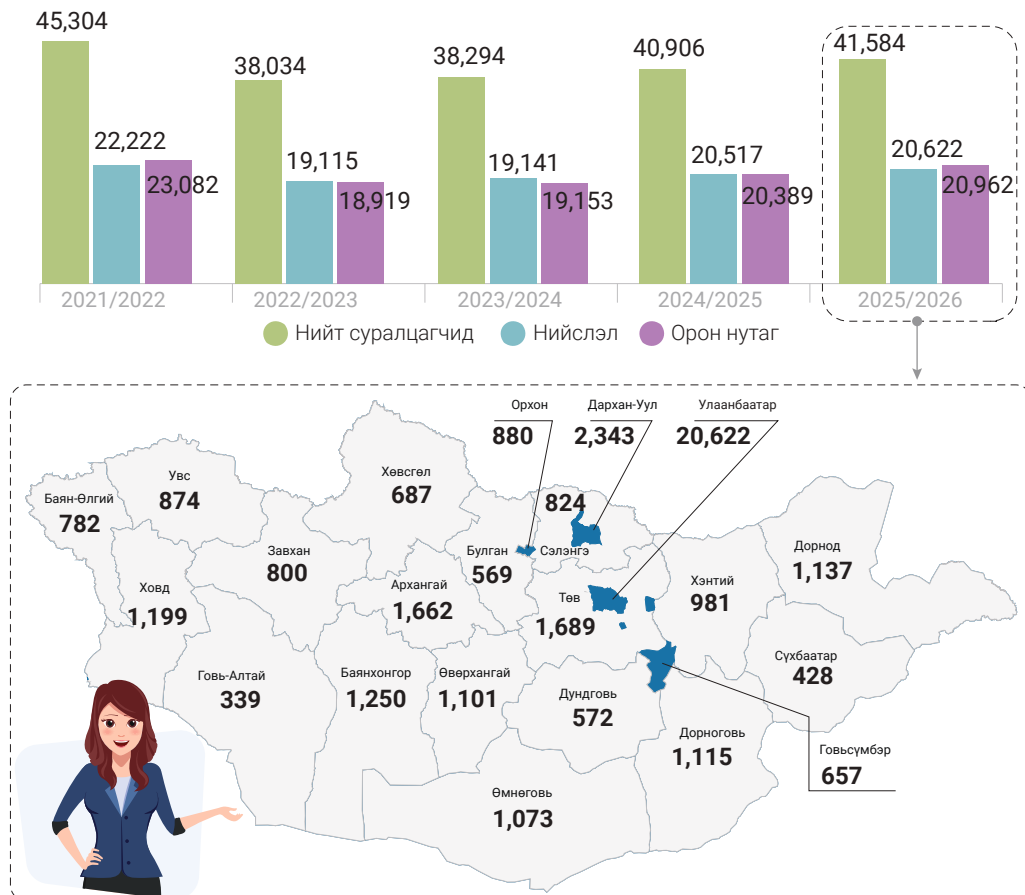
Жендерийн тэнцвэрт байдлын индекс буюу 100 эрэгтэй суралцагч тутамд ногдох эмэгтэй суралцагчийн тоо **51** болж өмнөх хичээлийн жилээс **0.04**-оор пунктээр буурсан байна.

Зураг 5.5 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын салбарын суралцагчдын хүйсийн тэнцвэрт байдлын индекс, хувиар

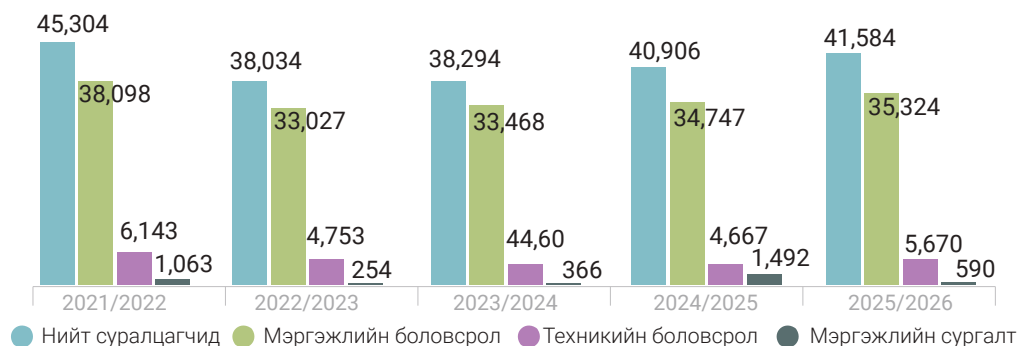

Зураг 5.6 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчдын тоо, нутаг дэвсгэрийн байршлаар

Нийт суралцагчийн **20,622** буюу **49.6** хувь нь Улаанбаатар хотын **36** сургалтын байгууллагад, **20,962** буюу **50.4** хувь нь орон нутгийн **34** сургалтын байгууллагад суралцаж байна. Аймгаар авч үзвэл, 2025-2026 оны хичээлийн жилд хамгийн олон суралцагчтай нь Дархан-Уул аймгийн сургалтын **1** байгууллагад **2,343**, хамгийн цөөн суралцагчтай нь Говь-Алтай аймгийн сургалтын **1** байгууллагад **339** суралцагч суралцаж байна.

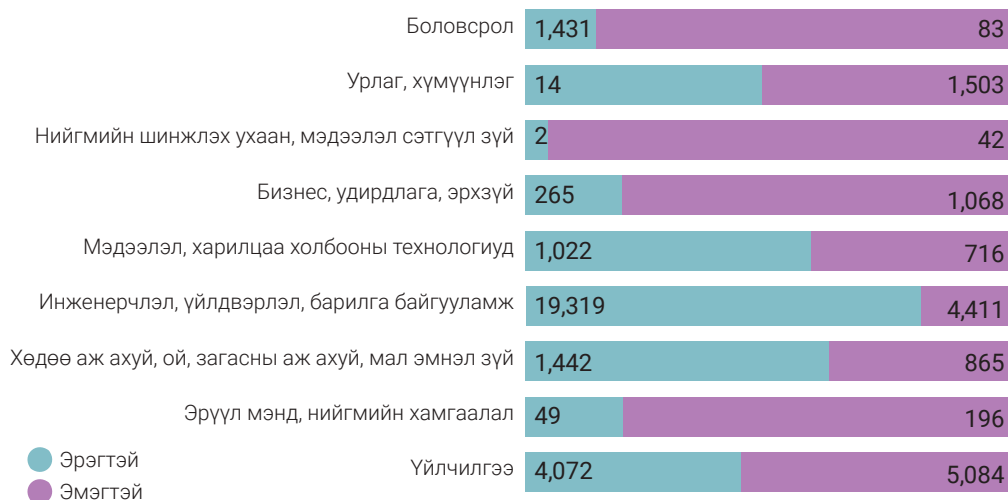
Зураг 5.7 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт суралцагчид, оноор

Хүснэгт 5.3 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид, хөтөлбөрөөр, 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхний хагас жилд

Д/д	Ерөнхий чиглэл	Хөтөлбөрийн тоо	Нийт суралцагчид	Үүнээс:			Хувь
				Техникийн боловсрол	Мэргэжлийн боловсрол	Мэргэжлийн сургалт	
1	Боловсрол	2	97	20	77	0	0.2%
2	Урлаг, хүмүүнлэг	21	2,934	368	2,566	0	7.1%
3	Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүй	1	44	0	44	0	0.1%
4	Бизнес, удирдлага, эрхзүй	5	1,333	76	1,257	0	3.2%
5	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологиуд	6	1,738	214	1,509	15	4.2%
6	Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламж	44	23,730	3,165	20,412	153	57.1%
7	Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй	9	2,307	525	1,782	0	5.5%
8	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал	4	245	0	245	0	0.6%
9	Үйлчилгээ	14	9,156	1,302	7,432	422	22.0%
Дүн		104	41,584	5,670	35,324	590	100.0%

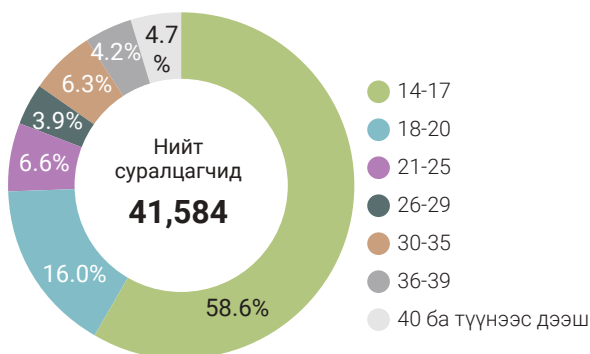
Зураг 5.8 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид, хөтөлбөрөөр, хүйсээр, 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхний хагас жилд

Нийт суралцагчдыг мэргэжлийн салбараар авч үзвэл, 2025-2026 оны хичээлийн жилд инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламжийн мэргэжлээр хамгийн их буюу **44** мэргэжлийг нийт суралцагчдын **57.1** хувь нь, үйлчилгээний **14** мэргэжлийг нийт суралцагчдын **22.0** хувь нь тус тус сонгон суралцаж байгаа бол хамгийн бага суралцагчтай нь нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүйн салбарын Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн мэргэжлийг нийт суралцагчдын **0.1** хувь нь тус тус сонгож суралцаж байна.

Зураг 5.9 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид, насаар, 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхний хагас жилд

Нийт суралцагчдын 24,370 буюу 58.6 хувийг 14-17, 6,660 буюу 16.0 хувийг 18-20, 2,639 буюу 6.3 хувийг 21-25, 1,603 буюу 3.9 хувийг 26-29, 2,627 буюу 6.3 хувийг 30-35, 1,747 буюу 4.2 хувийг 36-39, 1,938 буюу 4.7 хувийг 40 ба түүнээс дээш насныхан эзэлж байна.

Нийт **41,584** суралцагчаас **18** хүртэлх насны суралцагчид **24,370** байна. **18** хүртэлх насны суралцагчаас хагас өнчин **2,377** буюу нийт суралцагчийн **5.7** хувийг, бүтэн өнчин **259** буюу нийт суралцагчийн **0.6** хувийг эзэлж байна. Энэ хичээлийн жилд хөгжлийн бэрхшээлтэй нийт **633** суралцагч сурч байгаа нь нийт суралцагчийн **1.5** хувийг эзэлж байна.

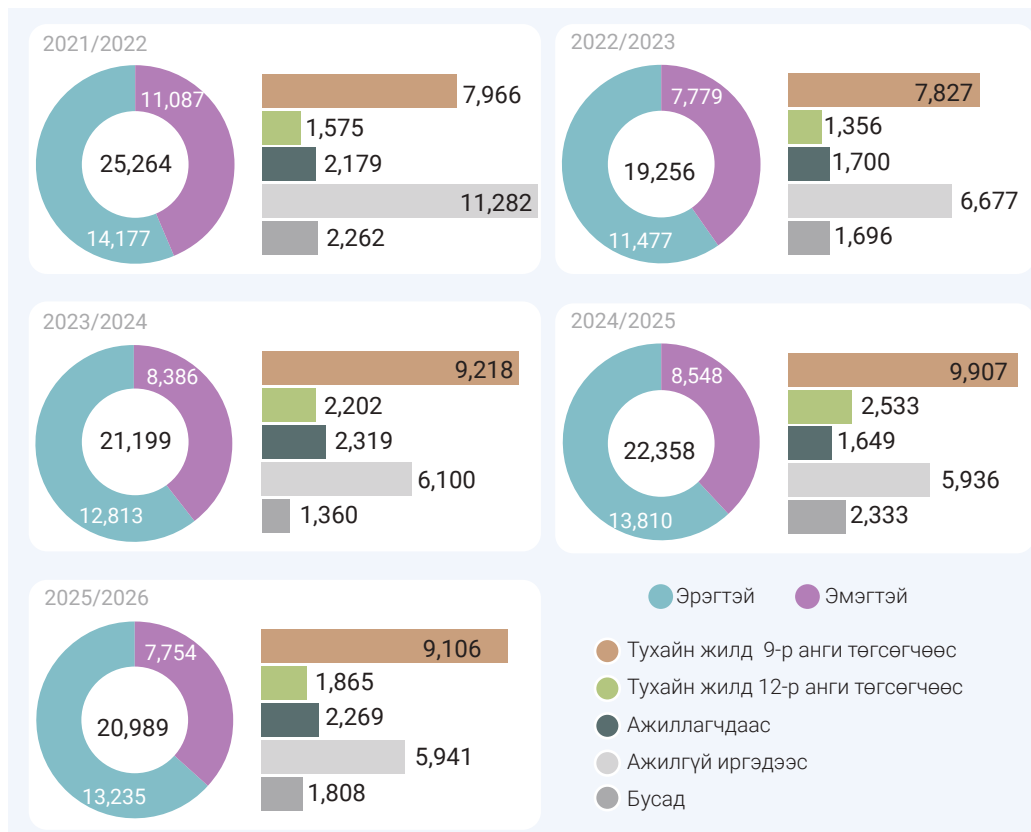
Зураг 5.10 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад суралцаж буй нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид, хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөр, 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхний хагас жилд

Шинээр элсэгчид. Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхний хагас жилд **20,989** суралцагч шинээр элссэн байна. Нийт шинээр элсэгчдийн **7,754** буюу **36.9** хувь нь эмэгтэй, **13,235** буюу **63.1** хувь нь эрэгтэй суралцагч байна. Жендерийн тэнцвэрт байдлын индекс буюу шинээр элсэгч 100 эрэгтэй тутамд ногдох эмэгтэй шинээр элсэгчийн тоо **58** байна.

Хүснэгт 5.4 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт элсэгчдийн тоо

Үзүүлэлт	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	2025/ 2026
Нийт шинээр элсэгч	25,264	19,256	21,199	22,358	20,989
Үүнэс: Эмэгтэй	11,087	7,779	8,386	8,548	7,754
Эрэгтэй	14,177	11,477	12,813	13,810	13,235
Шинээр элсэгчдийн дотор тухайн жилд 9-р анги төгсөгчийн тоо	7,966	7,827	9,218	9,907	9,106
Шинээр элсэгчдийн дотор тухайн жилд 12-р анги төгсөгчийн тоо	1,575	1,356	2,202	2,533	1,865
Ажиллагчдаас	2,179	1,700	2,319	1,649	2,269
Ажилгүй иргэдээс	11,282	6,677	6,100	5,936	5,941
Бусад	2,262	1,696	1,360	2,333	1,808

Зураг 5.11 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт элсэгчид, хүйсээр

Шинээр элсэгчдийн **9,106** буюу **43.4** хувь нь тухайн жилд ерөнхий боловсролын 9 дүгээр ангийг төгссөн суурь боловсрол эзэмшигчээс, **1,865** буюу **8.9** хувь нь тухайн жилд ерөнхий боловсролын 12 дугаар анги төгссөн бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчээс, **5,941** буюу **28.3** хувь нь ажилгүй иргэдээс, **2,269** буюу **10.8** хувь нь ажиллагчдаас, **1,808** буюу **8.6** хувь нь бусад хүрээнээс элссэн байна.

Хүснэгт 5.5 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын шинээр элсэгч, суралцагч, төгсөх ангид суралцагчид, хөтөлбөрөөр, хүйсээр, 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхний хагас жилд

№	Ерөнхий чиглэл	Шинээр элсэгчид		Техникийн боловсрол		Мэргэжлийн боловсрол		Мэргэжлийн сургалт	
		Бүгд	Эм	Бүгд	Эм	Бүгд	Эм	Бүгд	Эм
1	Боловсрол	97	14	20	12	77	71	0	0
2	Урлаг, хүмүүнлэг	1,161	598	109	51	1,052	512	0	0
3	Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүй	44	2	0	0	44	42	0	0
4	Бизнес, удирдлага, эрхзүй	901	193	50	43	851	665	0	0
5	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологиуд	797	441	66	22	716	323	15	11
6	Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламж	11,186	8,757	1,124	197	9,909	2,210	153	22
7	Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй	1,726	1,040	213	76	1,513	610	0	0
8	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал	233	39	0	0	233	194	0	0
9	Үйлчилгээ	4,844	2,151	422	221	4,287	2,378	135	94
Дүн		20,989	13,235	2,004	622	18,682	7,005	303	127

№	Ерөнхий чиглэл	Суралцагчид		Техникийн боловсрол		Мэргэжлийн боловсрол		Мэргэжлийн сургалт	
		Бүгд	Эм	Бүгд	Эм	Бүгд	Эм	Бүгд	Эм
1	Боловсрол	97	83	20	12	77	71	0	0
2	Урлаг, хүмүүнлэг	2,934	1,503	368	206	2,566	1,297	0	0
3	Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүй	44	42	0	0	44	42	0	0
4	Бизнес, удирдлага, эрхзүй	1,333	1,068	76	68	1,257	1,000	0	0
5	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологиуд	1,738	716	214	78	1,509	627	15	11
6	Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламж	23,730	4,411	3,165	543	20,412	3,846	153	22
7	Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй	2,307	865	525	172	1,782	693	0	0
8	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал	245	196	0	0	245	196	0	0
9	Үйлчилгээ	9,156	5,084	1,302	687	7,432	4,271	422	126
Дүн		41,584	13,968	5,670	1,766	35,324	12,043	590	159

№	Ерөнхий чиглэл	Төгсөх ангид суралцагчид		Техникийн боловсрол		Мэргэжлийн боловсрол		Мэргэжлийн сургалт	
		Бүгд	Эм	Бүгд	Эм	Бүгд	Эм	Бүгд	Эм
1	Боловсрол	54	48	0	0	54	48	0	
2	Урлаг, хүмүүнлэг	1,104	560	184	105	920	455	0	0
3	Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүй	18	16	0	0	18	16	0	
4	Бизнес, удирдлага, эрхзүй	787	620	18	17	769	603	0	0
5	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологиуд	755	375	105	36	635	328	15	11
6	Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламж	11,070	2,444	1,758	295	9,159	2,127	153	22
7	Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй	1,639	664	199	60	1,440	604	0	0
8	Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал	176	139	0	0	176	139	0	
9	Үйлчилгээ	5,243	2,789	745	391	4,076	2,272	422	126
Дүн		20,846	7,655	3,009	904	17,247	6,592	590	159

5.3

МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ТӨГСӨГЧИД

Техникийн болон мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллагын техникийн боловсрол, мэргэжлийн боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг 2024-2025 оны хичээлийн жилд нийт **20,681** суралцагч төгсөж, өмнөх оны төгсөгчдөөс **2151-аар** буюу **11.6** хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Мэргэжлийн боловсролын **3** жилийг **6,566** суралцагч, **1** жилийн ангийг **9,120** суралцагч, техникийн боловсролын **1.5** жилийн ангийг **1,711**, **3** жилийн ангийг **448**, мэргэжлийн сургалт буюу богино хугацаат сургалтыг **2,836** суралцагч тус тус төгссөн байна.

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын салбарын 2023-2024 оны хичээлийн жилд төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгааг 2025 оны 05-06 сард Боловсролын ерөнхий газар болон Боловсролын яамны Цахим боловсрол, статистик мэдээллийн хэлтэс хамтран зохион байгууллаа.

Төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгааны зорилго нь мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллага төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, ажлын байранд зуучлагдаж буй хэлбэр, хугацаа, түүнчлэн дараагийн боловсролын түвшинд элссэн төгсөгчийн элссэн боловсролын түвшин зэргийг тодорхойлох, салбарын бодлого боловсруулагчид, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагыг төгсөгчийн хөдөлмөр эрхлэлтийн талаарх тоон мэдээллээр хангахад оршино.

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагаар мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх мэргэжлийн нэр, индекс, сургалтын хөтөлбөрийг олон улсын жишигт нийцүүлэн сургалтад олон улсын Пийрсон, Эсэл, Коосэн хөтөлбөрүүдийг судлан нэвтрүүлж, мэргэжлийн боловсролын 2,5 жилийн сургалтын хугацааг 3 жил болгон стандарт, хөтөлбөр, агуулгын шинэчлэлийг хэрэгжүүлээд байна. Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол,

сургалтын 70 байгууллагад 2025- 2026 оны хичээлийн жилд 41584 суралцагч суралцаж байгаагаас 29531 буюу 71,0 хувь нь төрийн өмчийн, 12053 буюу 29,0 хувь нь хувийн өмчийн сургалтын байгууллагад суралцаж байна. Нийт суралцагчдыг мэргэжлийн салбараар авч үзвэл, 2025-2026 оны хичээлийн жилд инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламжийн мэргэжлээр хамгийн их буюу 44 мэргэжлийг нийт суралцагчдын 57,1 хувь нь, үйлчилгээний 14 мэргэжлийг нийт суралцагчдын 22,0 хувь нь тус тус сонгон суралцаж байгаа бол хамгийн бага суралцагчтай нь нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүйн салбарын Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн мэргэжлийг нийт суралцагчдын 0.1 хувь нь тус тус сонгож суралцаж байна.

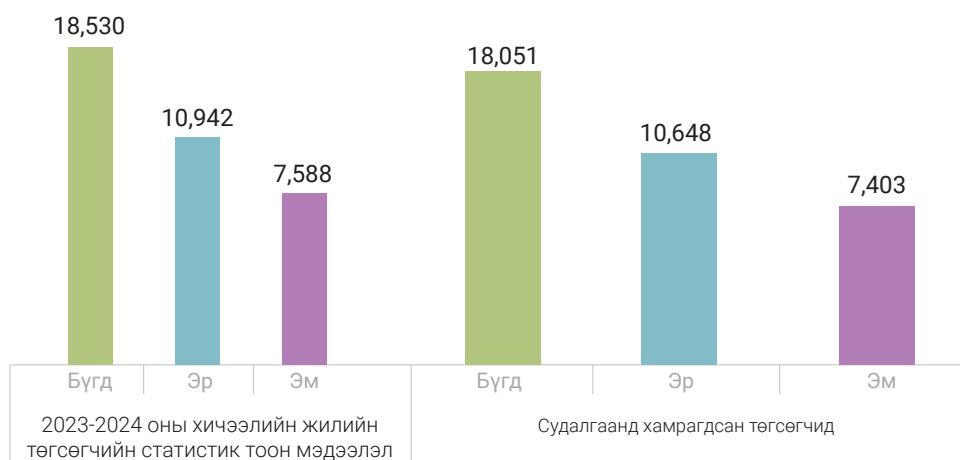
2023-2024 оны хичээлийн жилд Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын 70 байгууллагын 18530 суралцагч 9 салбарын 92 мэргэжлээр ур чадвар эзэмшин төгссөн ба 12758 суралцагч буюу 68,9 хувь нь ажлын байртай болсон байна.

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн барометрийн судалгааны 2024 оны тайланд, ажиллах хүчний нийт эрэлт Судалгааны үр дүнгээр улсын хэмжээнд 2025 онд нийт 83.7 мянган ажлын байранд ажилтан авах хэрэгцээ бий болох бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн дүнгээс буурах төлөвтэй байна.

Ажиллах хүчний эрэлт нь 2025 онд хамгийн их байх салбар нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, барилга, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбар болж байна. Бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт жилийн нийт эрэлтийн 37.2 хувь буюу 31.1 мянган ажиллах хүчний эрэлт, барилгын салбарт 15.0 хувь буюу 12.5 мянга нь, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт 7.7 мянга буюу нийт эрэлтийн 9.2 хувь бий болох төлөвтэй байна. Барилга болон боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарын ажиллах хүчний эрэлт өмнөхөөс буурах төлөвтэй бөгөөд харин бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарын ажиллах хүчний эрэлт өсөх төлөвтэй байна.

Энэ оны /2025/ хөдөлмөрийн зах зээлд бий болох хүлээгдэж буй ажиллах хүчний нийт эрэлтийн 60.2 хувь буюу 50.4 мянга нь Улаанбаатар хотод, 39.8 хувь нь орон нутагт бий болох төлөвтэй бөгөөд үүний 49.0 хувь нь шинэ ажлын байр байна. Орон нутгийн ажиллах хүчний эрэлтэд голлох хувийг эзэлж буй 3 салбарын эрэлт мөн гол нөлөөг үзүүлж байна. Тухайлбал, бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт орон нутгийн ажиллах хүчний эрэлтийн 35.1 хувь, барилгын салбарт 20.2 хувь, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт 8.6 хувь нь тус тус бий болох төлөвтэй байна.

Зураг 5.12 2023-2024 оны хичээлийн жилийн төгсөгчид, судалгаанд оролцогчдын тоо

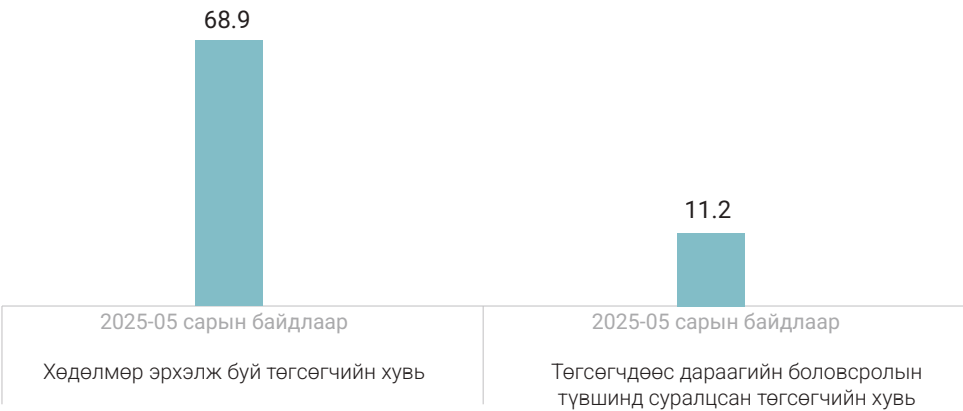
2023-2024 оны хичээлийн жилд Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын 70 байгууллагын 18530 суралцагч 9 салбарын 92 мэргэжлээр ур чадвар эзэмшин төгссөн байна.

2024 онд төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлт нь 1 жилийн дараа буюу 2025 оны 05 сарын байдлаар нийт төгсөгчдийн **80.1** хувь нь ажлын байртай болсон болон дараагийн боловсролын түвшинд элсэн суралцаж байна. Үүнээс **68.9** хувь нь хөдөлмөр эрхэлж, **11.2** хувь нь дараагийн боловсролын түвшинд элсэн суралцсан байна.

2024 онд төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлт өмнөх оны хөдөлмөр эрхэлж байгаа төгсөгчдөөс **5.7** хувиар өссөн байна.

Зураг 5.13 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын 2023-2024 оны хичээлийн жилийн төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлт, дараагийн боловсролын түвшинд суралцсан төгсөгч /хувиар/

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын **12,758** төгсөгч буюу **68.9** хувь нь ажил хөдөлмөр эрхэлж байна. Тухайлбал, мэргэжлээрээ ажиллаж байгаа **7,621 (59.7%)**, эзэмшсэн мэргэжлээс өөр ажил эрхэлж байгаа төгсөгч **4,253 (33.3%)**, өөртөө ажлын байр бий болгон ажиллаж байгаа төгсөгч **743 (5.8%)**, гадаад улсад ажил хөдөлмөр эрхэлж байгаа төгсөгч **141 (1.1%)** байна. .

Эх үүсвэр: ХНХЯ, Хөдөлмөрийн зах зээлийн тойм 2024 оны III улирал

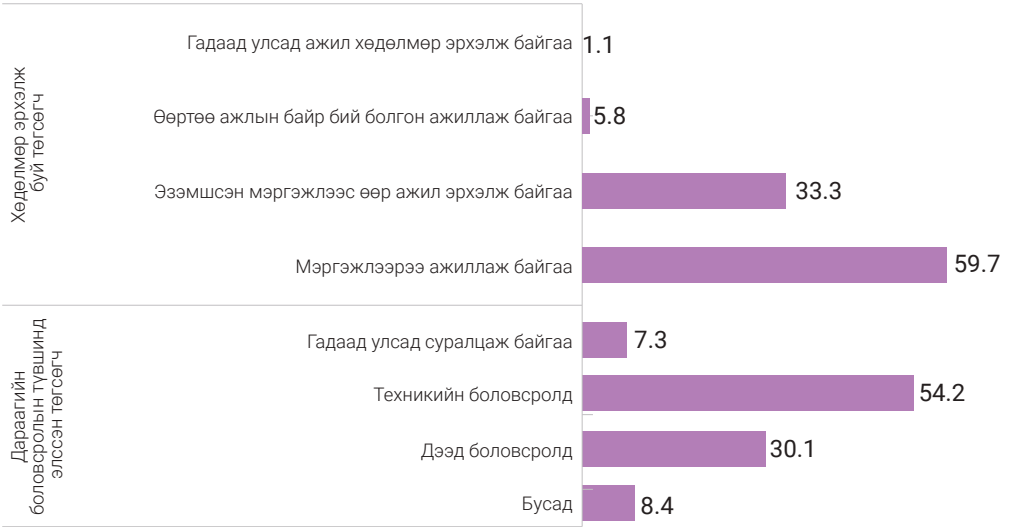
Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөөд дараагийн боловсролын түвшинд буюу дээд сургуульд **797 (32.1%)**, техникийн боловсролд **976 (39.3%)**, гадаадад **200 (8.0%)**, бусад **512 (20.6%)** төгсөгч байна.

Хүснэгт 5.6 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын 2024-2025 оны хичээлийн жилийн төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгаа, сургалтын байгууллагын өмчийн хэлбэрээр, 2025 оны 5 дугаар сарын байдлаар

Үйл ажиллагаа явуулсан сургалтын байгууллага эсэх /2025 оны 5-р сарын байдлаар/		Судалгаанд хамрагдсан төгсөгчийн тоо	Ажлын байртай болсон төгсөгч						Дараагийн боловсролын түвшинд элссэн төгсөгч				
			Бүгд	Мэргэжлээрээ ажиллаж байгаа төгсөгч	Эзэмшсэн мэргэжлээс өөр ажил эрхэлж байгаа төгсөгч	Өөртөө ажлын байр бий болгон ажиллаж байгаа төгсөгч	Гадаадын улсад ажил хөдөлмөр эрхэлж байгаа төгсөгч	Бүгд	Дээд боловсрол	Техникийн боловсрол	Гадаадын улсад суралцаж байгаа төгсөгч	Бусад	
Бүгд	69	18051	12758	7621	4253	743	141	2083	628	1128	152	175	
Төрийн өмчийн коллеж	31	10431	7324	4516	2267	468	73	1359	383	780	100	96	
Төрийн бус өмчийн коллеж	8	3199	2335	1519	760	27	29	440	92	278	21	49	
Төрийн өмчийн МБС-9	7	1264	726	310	363	44	9	39	11	23	0	5	
Төрийн бус өмчийн МБС-21	20	2941	2280	1226	841	192	21	143	63	45	19	16	
Төрийн өмчийн бусад хэв шинж бүхий сургалтын байгууллага	3	216	93	50	22	12	9	102	79	2	12	9	

Зураг 5.14 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын 2024-2025 оны хичээлийн жилийн төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлт, дараагийн боловсролын түвшинд суралцсан төгсөгч, хувиар

ТӨГСӨГЧИД БА ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРЭЛТ

Хүснэгт 5.7 Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын төгсөгчид, 2024-2025 оны хичээлийн жилд

Мэргэжлийн чиглэл	Нийт төгсөгчид
Нийт	20,681
Боловсрол	0
Урлаг, хүмүүнлэг	1,167
Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл сэтгүүл зүй	17
Бизнес, удирдлага, эрхзүй	792
Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологиуд	389
Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, барилга байгууламж	12,366
Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй	1,470
Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал	174

Хүснэгт 5.8 Эрэлттэй мэргэжил, хувиар

Д/д	ISCO код	Ажил мэргэжлийн нэр	Дүнд эзлэх хувь
1	932912	Үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан	11.0
2	143914	Худалдааны төвийн менежер	8.1
3	811120	Операторч, төмрийн хүдрийн уурхайн машины	3.9
4	311721	Төмөрлөгийн үйлдвэрийн мастер, цувигч, бусад ажилтан	3.5
5	832111	Жолооч, хүн тээвэрлэх зориулалт бүхий хөдөлгүүрт хэсгийн	3.2
6	122111	Дарга, эрхлэгч /менежер/, алба, хэлтэс, тасгийн /борлуулалтын/	2.9
7	512011	Тогооч	2.1
8	833212	Операторч, хүнд даацын автомашины	2.1
9	522313	Дэлгүүрийн туслах ажилтан	2.1
10	811112	Операторч, уурхайн суурь төхөөрөмжийн	2.0
11	911211	Цэвэрлэгч/үйлчлэгч, албан тасалгааны	1.9
12	513111	Зөөгч	1.8
13	214211	Инженер, барилга байгууламжийн, бүтээцийн технологийн	1.8
14	524511	Үйлчилгээний цэгийн худалдаачин	1.6
15	541416	Хамгаалалтын /албаны ажилтан	1.5
16	215111	Инженер, цахилгааны	1.5
17	241112	Нягтлан бодогч	1.4
18	711511	Барилга угсралтын мужаан	1.3
19	931311	Туслах ажилтан, барилга угсралтын	1.2
20	721214	Гагнуурчин	1.2

Хүснэгт 5.9 Эрэлттэй мэргэжил, оноор

2025 онд эрэлттэй байх ажил мэргэжил		2024 онд эрэлттэй байх ажил мэргэжил	
ISCO код	Ажил мэргэжлийн нэр	ISCO код	Ажил мэргэжлийн нэр
932912	Үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан	932912	Үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан
143914	Худалдааны төвийн менежер	931211	Туслах ажилтан, барилгын туслах
811120	Операторч, төмрийн хүдрийн уурхайн машины	521111	Мухлаг /лангууны худалдагч
311721	Төмөрлөгийн үйлдвэрийн мастер, цувигч, бусад ажилтан	911211	Цэвэрлэгч, албан тасалгааны
832111	Жолооч, хүн тээвэрлэх зориулалт бүхий хөдөлгүүрт хэсгийн	832211	Жолооч, машины
122111	Дарга, эрхлэгч /менежер/, алба, хэлтэс, тасгийн /борлуулалтын/	753311	Оёдолчин, зөөлөн эдлэлийн
512011	Тогооч	712311	Засалчин, шаварчин
833212	Операторч, хүнд даацын автомашины	343411	Тогооч
522313	Дэлгүүрийн туслах ажилтан	122111	Дарга, эрхлэгч /менежер/, алба, хэлтэс, тасгийн /борлуулалтын/
811112	Операторч, уурхайн суурь төхөөрөмжийн	522312	Худалдаачин /бөөний газрын/
911211	Цэвэрлэгч /үйлчлэгч, албан тасалгааны	241117	Нягтлан бодогч, тооцооны
513111	Зөөгч	752222	Нарийн мужаан
214211	Инженер, барилга байгууламжийн, бүтээцийн технологийн	721214	Гагнуурчин
524511	Үйлчилгээний цэгийн худалдаачин	513111	Зөөгч
541416	Хамгаалалтын /албаны ажилтан	214112	Инженер, байгууламжийн
215111	Инженер, цахилгааны	741111	Цахилгаанчин
241112	Нягтлан бодогч	712619	Сантехникч, сантехникийн системийн эд анги, зангилааг бэлтгэх
711511	Барилга угсралтын мужаан	225011	Малын эмч
931311	Туслах ажилтан, барилга угсралтын	142016	Менежер, бөөний худалдааны /захиалгаар үйлчлэх дэлгүүрийн
721214	Гагнуурчин	731121	Засварчин, багажийн /нарийн/
Эх үүсвэр: ХНХЯ, ХСИ, "Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн барометрийн судалгааны 2024 оны үр дүнгийн тайлан"			

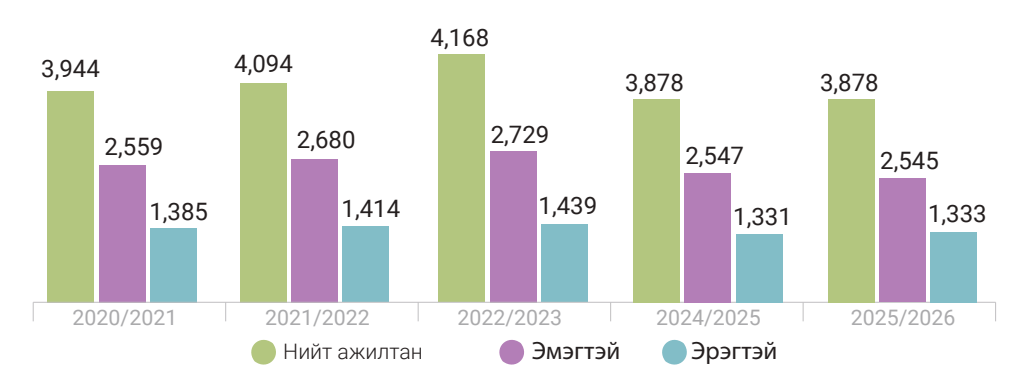
5.4 МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ, АЖИЛТАН

Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад 2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт **3,878** ажилтан байгаагаас төрийн өмчийн сургалтын байгууллагад **3,114**, хувийн өмчийн сургалтын байгууллагад **764** багш, ажилтан ажиллаж байна.

Хүснэгт 5.10 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт багш, ажилтан, хүйс, албан тушаалаар

Үзүүлэлт	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	2024/ 2025
Нийт ажилтан	3,944	4,094	4,168	3,878	3,878
эмэгтэй	2,559	2,680	2,729	2,547	2,545
эрэгтэй	1,385	1,414	1,439	1,331	1,333
Үндсэн багш	2,124	2,252	2,351	2,140	2,163
Бусад ажилтан	1,649	1,686	1,660	1,484	1,569
Захирал	97	81	81	75	74
Сургалтын албаны дарга	74	75	76	73	72

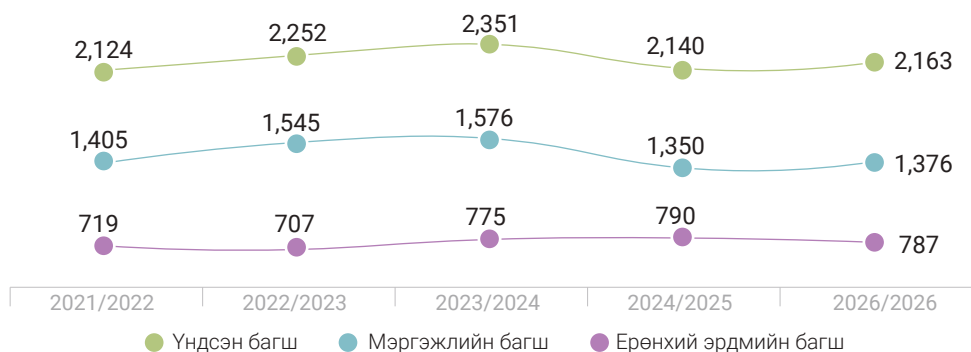
Зураг 5.15 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт багш, ажилтан, хүйс, албан тушаалаар

Нийт ажилтны **2,545** буюу **65.6** хувь нь эмэгтэй, **1,333** буюу **34.4** хувь нь эрэгтэй ажилтан байна. Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын нийт ажилтны дотор үндсэн багш **2,163** буюу **55.8** хувь, захирал болон дэд захирал **74** буюу **1.9** хувь, сургалтын менежер **72** буюу **1.9** хувь, бусад ажилтан **1,569** буюу **40.5** хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 5.16 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт үндсэн багш

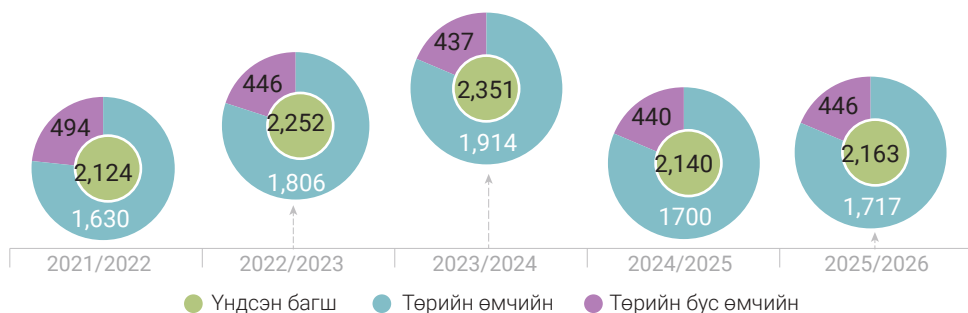
2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт ажилтны **2,163** буюу **55.8** хувийг үндсэн багш эзэлж байна.

Үндсэн багшийн **1,376** буюу **63.6** хувь нь мэргэжлийн, **787** буюу **36.4** хувь нь ерөнхий эрдмийн багш байна.

Нийт багшийн **1,400** буюу **64.7** хувь нь эмэгтэй, **763** буюу **35.3** хувь нь эрэгтэй багш байна.

Зураг 5.17 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багш, өмчийн хэлбэрээр

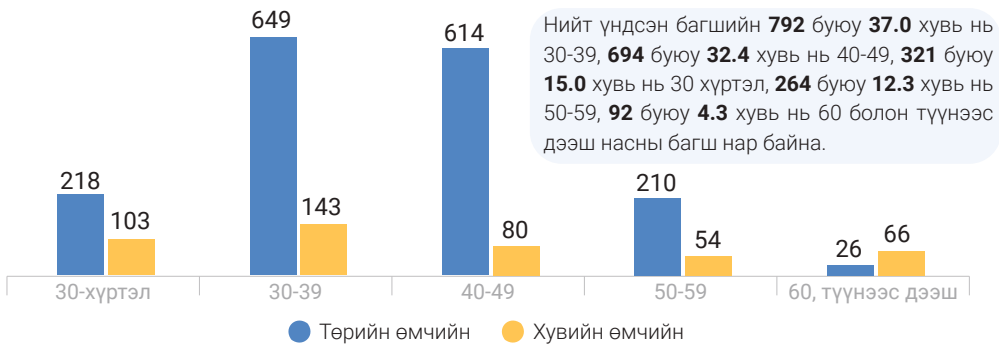
Нийт үндсэн багшийн **1,717** буюу **79.4** хувь нь төрийн өмчийн, **446** буюу **20.6** хувь нь хувийн өмчийн техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын үндсэн багш байна.

Хүснэгт 5.11 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багшийг нас, өмчийн хэлбэрээр, 2025-2026

Багшийн нас	Үндсэн багш	Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага	
		Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн
Сургалтын байгууллага	70	41	29
Үндсэн багш	2163	1717	446
30 хүртэл	321	218	103
30-39	792	649	143
40-49	694	614	80
50-59	264	210	54
60, түүнээс дээш	92	26	66

Зураг 5.18 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багшийн нас, өмчийн хэлбэрээр, 2025-2026

Хүснэгт 5.12 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багшийн боловсролын түвшин, өмчийн хэлбэрээр, 2025-2026

Багшийн нас	Үндсэн багш	Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын байгууллага	
		Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн
Сургалтын байгууллага	70	41	29
Үндсэн багш	2,163	1,717	446
Доктор	19	10	9
Магистр	932	754	178
Бакалавр	1,081	856	225
Диплом	108	82	26
Бусад *	23	15	8
Багшлах эрхтэй багш	2,008	1,621	387

* Бусад гэсэн хэсэгт Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалын сайдын 2021 оны А/71 дүгээр тушаалаар батлагдсан "Багшлах эрх олгох, хасах журам"-ын 3.1.2-д "Үйлдвэрлэлийн зохих дадлага, туршлагатай, мэргэжлийн өндөр зэрэгтэй" багшийг оруулан тооцсон.

Зураг 5.19 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багшийн боловсролын түвшин

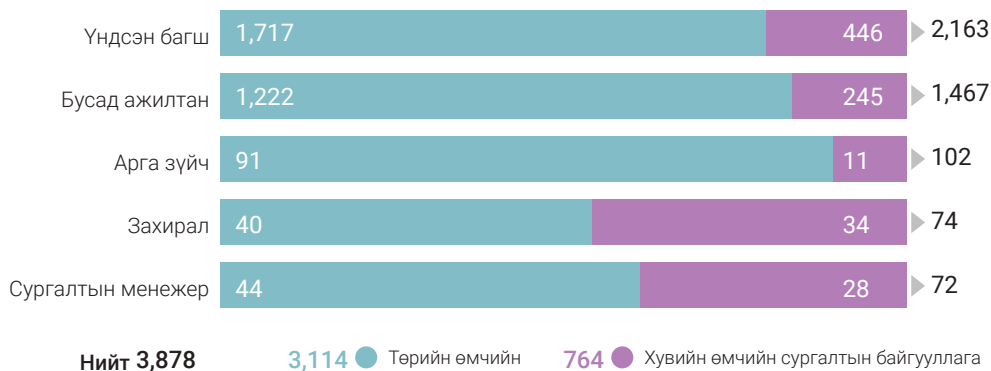

Үндсэн багшийн **1,081** буюу **50.0** хувь нь бакалавр, **932** буюу **43.1** хувь нь магистр, **108** буюу **5.0** хувь нь диплом, **1.1** хувь нь бусад, **19** багш буюу **0.9** хувь нь докторын зэрэгтэй байна.

Нийт үндсэн багшийн **2008** буюу **92.8** хувь нь багшлах эрхтэй.

Зураг 5.20 Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын нийт багш, ажилтан, албан тушаалаар, 2025-2026

06

ДЭЭД БОЛОВСРОЛ

2025 ОНЫ ОНЦЛОХ АЖИЛ:

Улсын Их Хурлын чуулганы 2024 оны 5 дугаар сарын 16-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар Дээд боловсролд хамаарах эрдмийн зэргийг хүлээн зөвшөөрөх тухай дэлхий дахины конвенцыг соёрхон батлуулснаар Нэгдсэн үндэстний байгууллагаас дээд боловсролын салбарыг хамарсан анхны дэлхийн хэмжээний гэрээнд нэгдсэн 34 дэх улс боллоо. Энэхүү конвенц нь нэгдэн орсон улс орнуудын их, дээд сургуулиудын боловсрол, сургалтын үр дүн, зэрэг, цолыг ил тод, шударгаар хүлээн зөвшөөрөх, суралцагчдад бусад орны их, дээд сургуулиудад үргэлжлүүлэн суралцах, хөдөлмөр эрхлэх, зайн хэлбэрээр суралцаж, эзэмшсэн мэргэшлээ хүлээн зөвшөөрүүлэх боломжийг манай улсын иргэдэд олгож байгаа юм.

Ирэх 4 жилд бид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний дотор “Техникийн болон дээд боловсролын шаталсан тогтолцоо бүхий сургалт, эрдэм шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн цогцолбор их сургууль, төрөлжсөн коллежийг бүсүүдэд хотхон хэлбэрээр хөгжүүлэх” арга хэмжээ тусгагдсан нь онцлогтой.

Хүснэгт 6.1 Дээд боловсролын үндсэн үзүүлэлт, 2025-2026

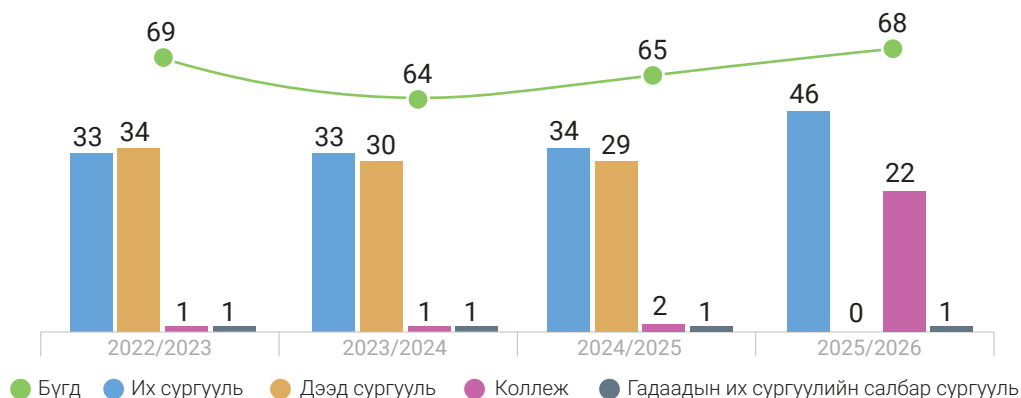
Үзүүлэлт	Бүгд	Нийслэл	Орон нутаг	Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн	Олон нийтийн/шашны өмчийн
СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА						
Нийт их, дээд сургууль, коллеж	68	63	5	18	47	3
Үүнд: Коллеж	22	18	4	3	19	0
Дээд сургууль	0	0	0	0	0	0
Их сургууль	46	45	1	15	28	3
Магадлан итгэмжлэгдсэн сургууль	49	46	3	12	35	2
Үүнд: Коллеж	9	7	2	0	9	0
Дээд сургууль	0	0	0	0	0	0
Их сургууль	40	39	1	12	26	2
СУРАЛЦАГЧ						
Нийт суралцагч	161,891	150153	11,738	90,545	61,990	9,356
Үүнээс: эрэгтэй	62,408	58793	3,615	35,453	23,360	3,595
эмэгтэй	99,483	91360	8,123	55,092	38,630	5,761
Диплом	2,748	2153	595	1,810	938	-
Үүнээс: эрэгтэй	737	655	82	372	365	-
эмэгтэй	2,011	1498	513	1,438	573	-
Бакалавр	125,750	117080	8,670	69,325	49,522	6,903
Үүнээс: эрэгтэй	49,920	46954	2,966	28,317	18,920	2,683
эмэгтэй	75,830	70126	5,704	41,008	30,602	4,220
Магистр	27,450	25021	2,429	15,232	9,882	2,336
Үүнээс: эрэгтэй	9,265	8709	556	5,006	3,397	862
эмэгтэй	18,185	16312	1,873	10,226	6,485	1,474
Доктор	5,943	5899	44	4,178	1,648	117
Үүнээс: эрэгтэй	2,486	2475	11	1,758	678	50
эмэгтэй	3,457	3424	33	2,420	970	67
ШИНЭЭР ЭЛСЭГЧ						
Нийт шинээр элсэгч	32506	32078	428	21344	9514	1648
Үүнээс: эрэгтэй	11601	11397	204	7994	2972	635
эмэгтэй	20905	20681	224	13350	6542	1013
Диплом	759	759	0	487	272	0
Бакалавр	27199	26810	389	18145	7762	1292
Магистр	4220	4181	39	2432	1432	356
Доктор	328	328	0	280	48	0
БАГШ, АЖИЛТАН						
Нийт багш, ажилтан	10382	9975	407	6105	3887	390
Үүнээс: эрэгтэй	3585	3437	148	2077	1375	133
эмэгтэй	6797	6538	259	4028	2512	257
Үндсэн багш	5266	5118	148	3112	1972	182
Үүнээс: эрэгтэй	2024	1981	43	1197	745	82
эмэгтэй	3242	3137	105	1915	1227	100

6.1

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН
БАЙГУУЛЛАГА

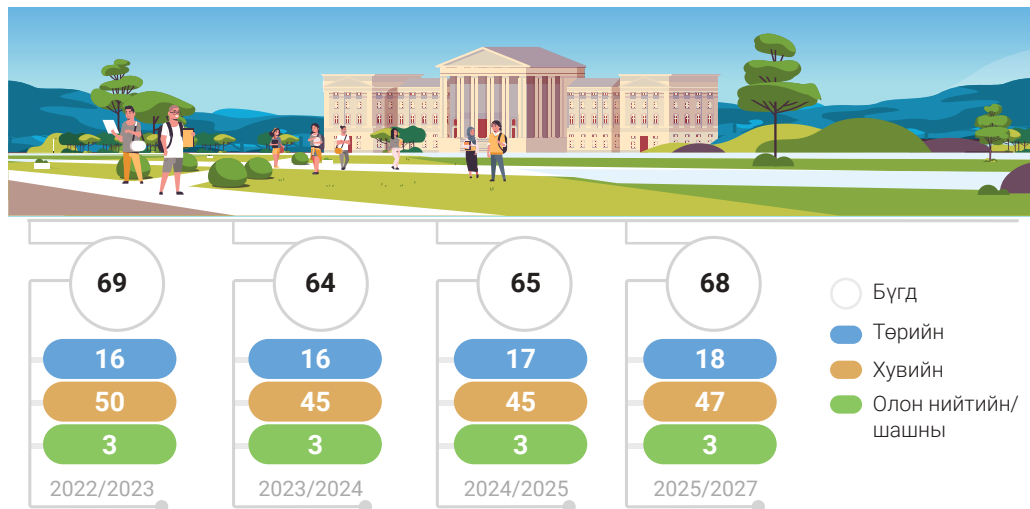
Монгол Улсын хэмжээнд 2025-2026 оны хичээлийн жилд дээд боловсролын сургалтын **68** байгууллагад **161,891** оюутан суралцаж, **10,382** багш, ажилтан ажиллаж байна.

Зураг 6.1 Дээд боловсролын сургалтын байгууллага, ангиллаар

Дээд боловсролын сургалтын **68** байгууллагаас **46** буюу **67.6** хувь нь их сургууль, **22** буюу **32.4** хувь нь коллеж байгаа бол гадаадын их сургуулийн салбар сургууль нэг байна.

Зураг 6.2 Дээд боловсролын сургалтын байгууллага, өмчийн хэлбэрээр

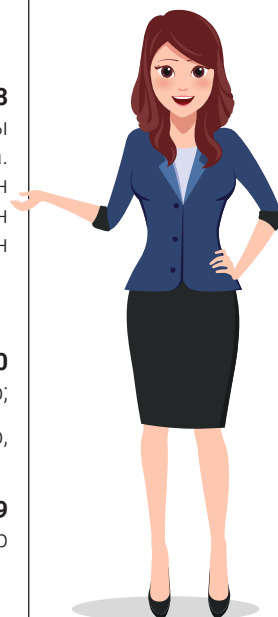
Их дээд сургууль, коллежийн **47** буюу **69.1** хувь нь хувийн өмчийн, **18** буюу **26.5** хувь нь төрийн өмчийн, **3** буюу **4.4** хувь нь олон нийтийн/шашны өмчийн сургууль байна.

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын **63** буюу **92.6** хувь нь Улаанбаатар хотод, **5** буюу **7.4** хувь нь орон нутагт сургалтын үйл ажиллагаа явуулж байна.

МАГАДЛАН ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ХӨТӨЛБӨР 2025-2026 ОНЫ ХИЧЭЭЛИЙН ЖИЛИЙН БАЙДЛААР

Дээд боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа явуулж буй нийт **68** их, дээд сургууль, коллежийн **49** буюу **72.1** хувь нь 2025-2026 оны хичээлийн жилд магадлан итгэмжлэл нь идэвхтэй төлөвт байна. 2026 оны 01 дүгээр сарын байдлаар **11** их сургууль, коллежийн магадлан итгэмжлэлийн үйл ажиллагаа хийгдэж байна. Магадлан итгэмжлэл нь 2025-2026 онд идэвхтэй байгаа нийт **49** сургуулийн **40** буюу **81.6** хувь нь их сургууль, **9** буюу **18.4** хувь коллеж байна.

- 2025-2026 оны хичээлийн жилийн эхэнд:
- Олон улсын магадлан итгэмжлэлд: **16** сургуулийн **110** хөтөлбөр, 2023 онд шинээр нэмэгдсэн 1 сургуулийн **3** хөтөлбөр;
- Дотоодын магадлан итгэмжлэлд: **49** сургуулийн **533** хөтөлбөр, 2024 онд шинээр нэмэгдсэн **12** сургуулийн **44** хөтөлбөр;
- Урьдчилсан магадлан итгэмжлэлд: **39** сургуулийн **209** хөтөлбөр, 2024 онд шинээр **15** сургуулийн **23** хөтөлбөр магадлан итгэмжлэгдсэн байна

6.2

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГАД СУРАЛЦАГЧИД

Хүснэгт 6.2 Нийт суралцагчид, боловсролын зэрэг, хүйсээр

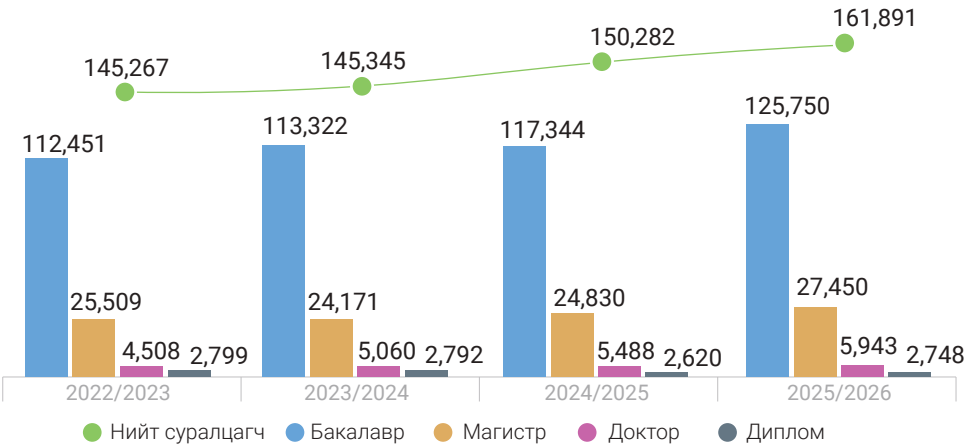
Үзүүлэлт	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Нийт суралцагч	145,267	145345	150282	161,891
Үүнээс: Эмэгтэй	88,823	88601	92261	62,408
Эрэгтэй	56,444	56744	58021	99,483
Диплом	2,799	2792	2620	2,748
Үүнээс: Эмэгтэй	578	2170	2108	737
Эрэгтэй	2,221	622	512	2,011
Бакалавр	112,451	113322	117344	125,750
Үүнээс: Эмэгтэй	67,258	67885	70797	49,920
Эрэгтэй	45,193	45437	46547	75,830
Магистр	25,509	24171	24830	27,450
Үүнээс: Эмэгтэй	16,742	15616	16199	9,265
Эрэгтэй	8,767	8555	8631	18,185
Доктор	4,508	5060	5488	5,943
Үүнээс: Эмэгтэй	2,602	2930	3157	2,486
Эрэгтэй	1,906	2130	2331	3,457

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад нийт **161,891** оюутан суралцаж байгаа нь өмнөх оны хичээлийн жилээс **11,609** буюу **7.7** хувиар өссөн байна.

Суралцагчдыг өмнөх хичээлийн жилтэй харьцуулахад дипломын боловсролд суралцагчид **128**, бакалаврын зэрэгт **8,406**, магистрантурт **2,620**, докторантурт **455**-аар суралцагчдын тоо тус тус өссөн байна.

Зураг 6.3 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид, боловсролын түвшнээр

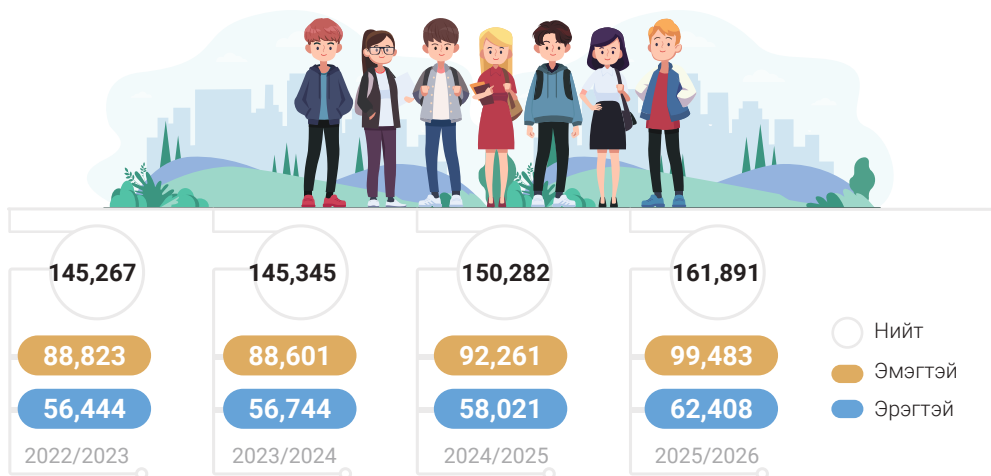

Их, дээд сургууль, коллежийн суралцагчдыг боловсролын зэргээр авч үзвэл, нийт суралцагчдын **2,748** буюу **1.7** хувь нь диплом, **125,750** буюу **77.7** хувь нь бакалавр, **27,450** буюу **17.0** хувь нь магистр, **5,943** буюу **3.7** хувь нь докторын хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж байна.

2025-2026 оны хичээлийн жилд суралцагчдын тоо өмнөх оноос өссөн байна.

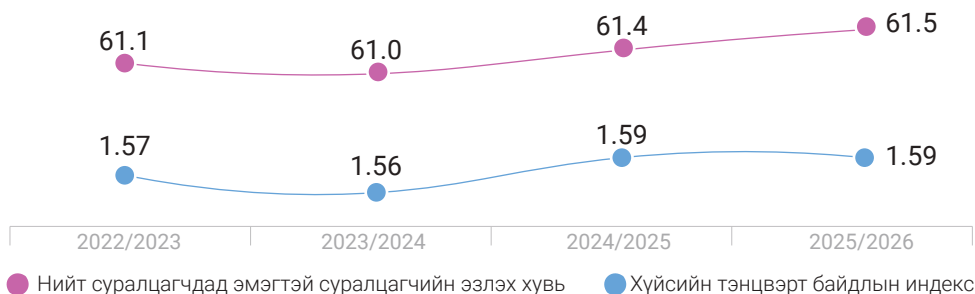

Зураг 6.4 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид, хүйсээр

Их, дээд сургууль, коллежид суралцагчдыг хүйсээр авч үзвэл, нийт суралцагчдын **99,483** буюу **61.5** хувь нь эмэгтэй, **62,408** буюу **38.5** хувь нь эрэгтэй байна. Жендерийн тэнцвэрт байдлын индекс буюу **100** эрэгтэй суралцагч тутам ногдох эмэгтэй суралцагчийн тоо **159** байна.

Зураг 6.5 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдын хүйсийн тэнцвэрт байдлын индекс, хувиар

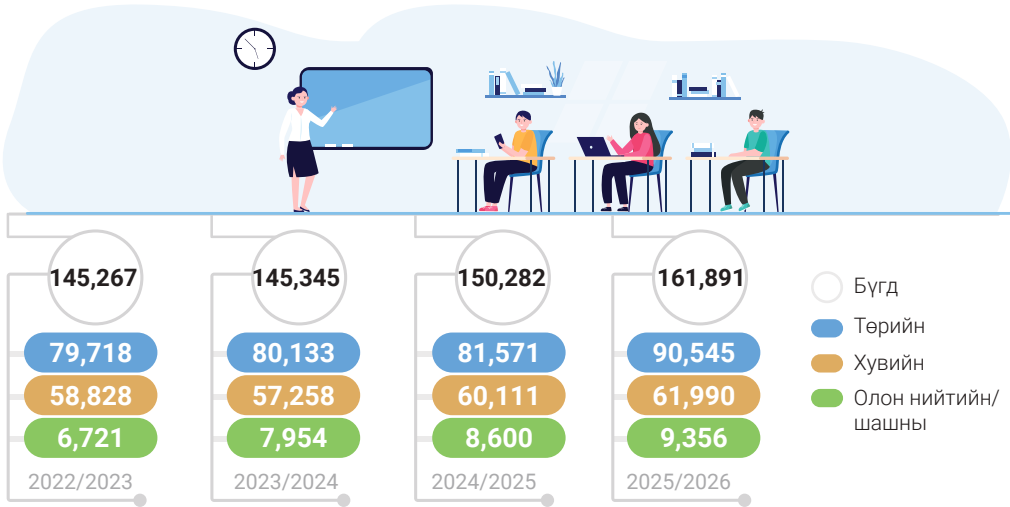

Хүснэгт 6.3 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид, ангиллаар

		2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
	Дээд сургууль	12,528	11,143	12,303	-
	Коллеж	33	37	64	7,637
	Их сургууль	132,595	134,165	137,915	154,254
	Гадаадын их сургуулийн салбар сургууль	111	80	88	81
	Нийт суралцагч	145,267	145,345	150,282	161,891

Нийт суралцагчдын **154,254** буюу **95.3** хувь нь их сургуульд, **7,637** буюу **4.7** хувь коллежид суралцаж байгаа бол **81** оюутан гадаадын их сургуулийн салбар сургуульд суралцаж байна.

Зураг 6.6 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид, өмчийн хэлбэрээр

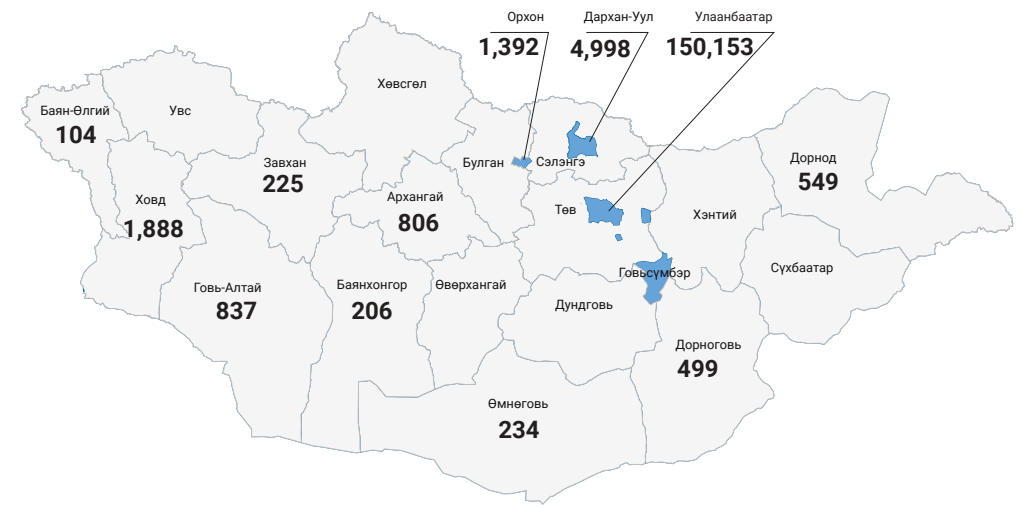
Их, дээд сургууль, коллежид суралцагчдыг өмчийн хэлбэрээр авч үзвэл, 2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт суралцагчдын **90,454** буюу **55.9** хувь төрийн өмчийн, **61,990** буюу **38.3** хувь нь хувийн өмчийн, **9,356** буюу **5.8** хувь нь олон нийтийн/шашны өмчийн сургуульд суралцаж байна.

Их, дээд сургууль, коллежид суралцагчдын **150,153** буюу **92.7** хувь нь Улаанбаатар хотод, 11,738 буюу 7.3 хувь нь орон нутагт суралцаж байна.

Аймгаар авч үзвэл, 2025-2026 оны хичээлийн жилд хамгийн олон оюутантай нь Дархан-Уул аймаг **4,998** буюу нийт суралцагчдын **3.1** хувийг, хамгийн цөөн суралцагчтай нь Баян-Өлгий аймагт **104** суралцагч байна.

Зураг 6.7 Нийт суралцагчид, сургалтын байгууллагын байршлаар /салбар сургууль/ 2025-2026

Монгол Улсын хүн амын 18-24 насны нийт хүн ам **305,197** байгаагийн **125,750** буюу **41.2** хувь нь бакалаврын боловсролд суралцагчид байна.

Тайлбар: ҮСХ-ны 2023 оны суурин хүн амын тоог нас дэвшүүлэх аргачлалаар тооцсон. Олон улсад бакалаврын зэргийн боловсрол олгох насны бүлгийг 18-24 нас гэж үздэг.
Эх үүсвэр: Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын тодорхойлолтоос, OECD iLibrary (oecd-ilibrary.org)

Хүснэгт 6.4 Нийт суралцагчид, боловсролын түвшин, мэргэжлийн ерөнхий чиглэлээр, 2025-2026

Мэргэжлийн ерөнхий чиглэл	Нийт суралцагчид	Дипломын боловсрол	Бакалаврын боловсрол	Магистрын боловсрол	Докторын боловсрол
Бүгд дүн	161,891	2,748	125,750	27,450	5,943
Боловсрол	22,172	-	15,650	5,358	1,164
Урлаг, хүмүүнлэг	12,729	-	10,499	1,205	1,025
Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл, сэтгүүл зүй	11,072	-	9,096	1,443	533
Бизнес, удирдахуй, хууль, эрх зүй	40,697	-	28,790	10,545	1,362
Байгалийн шинжлэх ухаан, математик, статистик	4,243	-	3,110	795	338
Мэдээлэл, харилцааны технологи	8,024	84	7,444	451	45
Инженер, үйлдвэрлэл, барилга угсралт	22,021	353	19,927	1,567	174
Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэлэг	2,231	-	1,326	700	205
Эрүүл мэнд, нийгмийн халамж	29,395	2,311	21,937	4,535	612
Үйлчилгээ	8,817	-	7,481	851	485
Ерөнхий суурь хөтөлбөр	490	-	490	-	-

Зураг 6.8 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид, хүйс, мэргэжлийн ерөнхий чиглэл, нийт суралцагчдын тоонд эзлэх хувь, 2025-2026

Нийт суралцагчдыг мэргэжлийн ерөнхий чиглэлээр авч үзвэл 2025-2026 оны хичээлийн жилд **40,697** буюу **25.1** хувийг бизнес, удирдахуй, хууль, эрх зүйн мэргэжлийн чиглэлд хамгийн олон суралцагч, нийт суралцагчийн **2,231** буюу **1.4** хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэлгийн салбарын мэргэжлийг хамгийн цөөн тооны суралцагч сонгон суралцаж байна.

Зураг 6.9 Багш мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа явуулж буй дээд боловсролын сургалтын байгууллага, өмчийн хэлбэрээр, 2025-2026

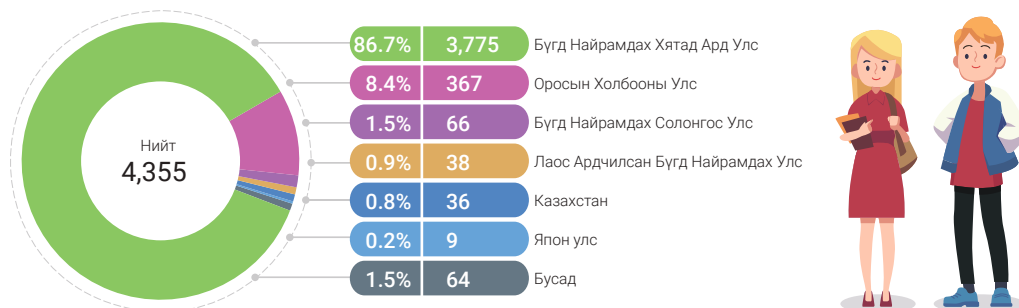

Зураг 6.10 Дотуур байранд амьдарч буй нийт суралцагч, хүйс, дотуур байрын хангалтын хувь, 2025-2026

Дотуур байранд амьдарч байгаа нийт суралцагчдын **4,067** буюу **91.7** хувь нь бакалаврын боловсролын хөтөлбөрөөр суралцагчид, **70** буюу **1.6** хувь нь дипломын боловсролын хөтөлбөрөөр суралцагчид байна.

Зураг 6.11 Монгол Улсад суралцаж буй нийт гадаад оюутан, улсаар, дүнд эзлэх хувиар, 2025-2026

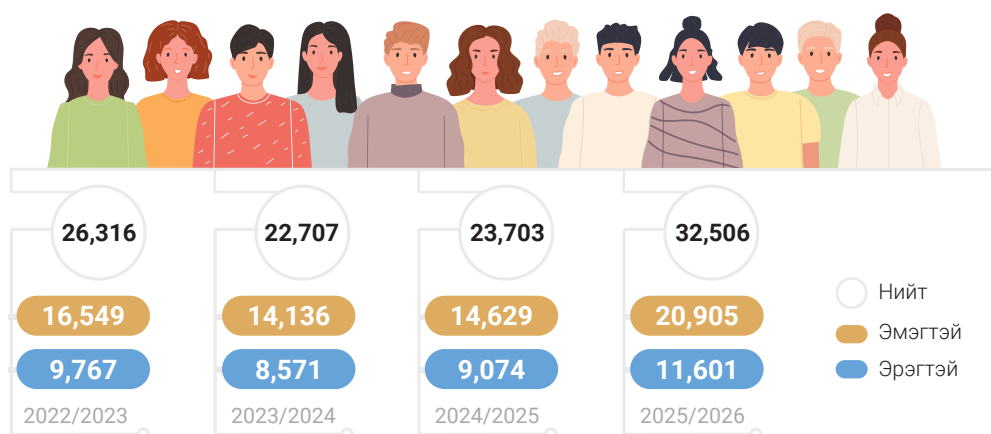

Монгол Улсын их, дээд сургууль, коллежид нийт **4,355** гадаад оюутан суралцаж байгаагаас хамгийн их буюу 86.7 хувь нь Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын оюутнууд эзэлж байна..

6.3

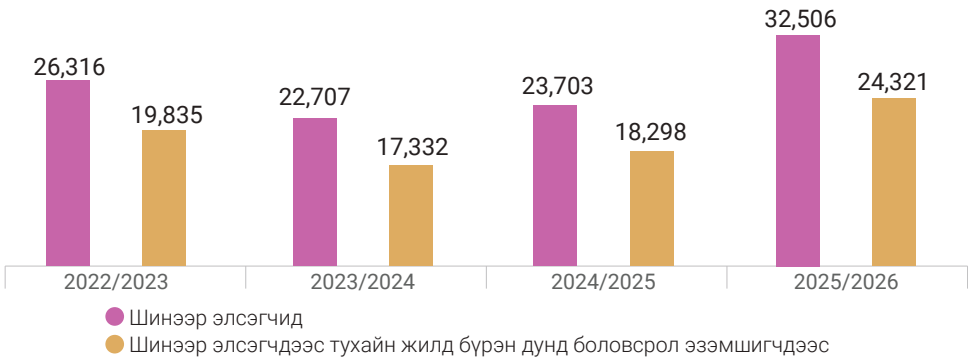
ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГАД ЭЛСЭГЧИД

Зураг 6.12 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад элсэгчид, хүйсээр

Элсэгчид 2025-2026 оны хичээлийн жилд **32,506** болж өмнөх оны хичээлийн жилээс **8,803-аар** өссөн ба шинээр элсэгчдийн **64.3** хувь нь эмэгтэй суралцагч, **35.7** хувийг эрэгтэй суралцагчид эзэлж байна.

Зураг 6.13 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад элсэгчид, тухайн жилд бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчдээс элссэн байдал

Элсэгчдийн дотор тухайн жилд бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчдийн эзлэх хувь 2025-2026 оны хичээлийн жилд **74.8** хувь болж, өмнөх жилээс **2.4** пунктээр өссөн байна.

Тухайн жилд буюу 2025 онд бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчид **44,104** байгаагийн **55.1** хувь нь дээд боловсролын сургалтын байгууллагад элсэн суралцаж байна.

Хүснэгт 6.5 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад элсэгчид, 2025-2026 он

	Элсэгчид	Эзлэх хувь
Тухайн жилд бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчдээс	24,321	74.8
Тухайн жилд техникийн болон мэргэжлийн боловсрол эзэмшигчдээс	218	0.7
Тухайн жилд бакалаврын боловсрол эзэмшигчдээс	5,943	18.3
Бусад	2,024	6.2

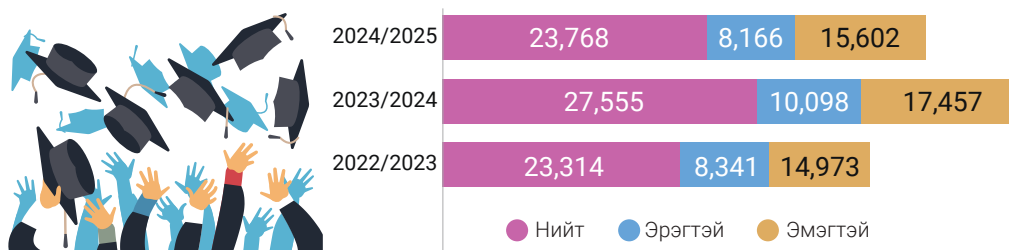
2025-2026 оны хичээлийн жилд элсэгчдийн **24,321** буюу **74.8** хувь нь тухайн жилд бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчдээс, **5,943** буюу **18.3** хувь нь тухайн жилд бакалаврын боловсрол эзэмшигчдээс, **218** буюу **0.7** хувь нь тухайн жилд мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшигчдээс тус тус элссэн байна.

6.4

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН
БАЙГУУЛЛАГЫГ ТӨГСӨГЧИД

Зураг 6.14 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид, хүйсээр

Их, дээд сургуулийг 2024-2025 оны хичээлийн жилд **23,768** суралцагч төгсөж өмнөх оны хичээлийн жилээс **3,787** буюу **13.7** хувиар өссөн бөгөөд нийт төгсөгчдийн **15,602** буюу **65.6** хувь нь эмэгтэй, **8,166** буюу **34.4** хувь нь эрэгтэй төгсөгчид байна.

Хүснэгт 6.6 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид, боловсролын зэргээр

		2022-2023	2023-2024	2024-2025
	Нийт төгсөгч	23,314	27,555	23,768
	Диплом	1,102	1,087	1,130
	Бакалавр	17,260	20,906	19,283
	Магистр	4,860	5,421	3,210
	Доктор	92	141	145

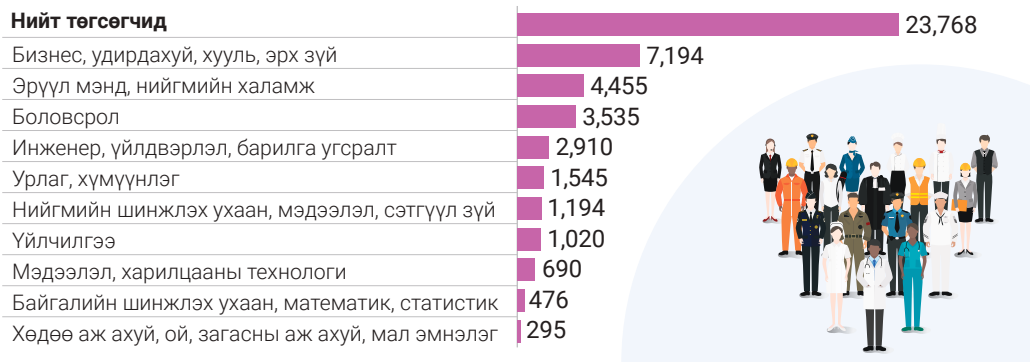
Нийт төгсөгчдийг боловсролын зэргээр авч үзвэл, 2024-2025 оны хичээлийн жилд **19,283** буюу **81.1** хувь нь бакалавр, **3,210** буюу **13.5** хувь нь магистр, **1,130** буюу **4.8** хувь нь диплом, **145** буюу **0.6** хувь нь докторын зэрэг эзэмшсэн байна.

Ажиллах хүчний судалгааны 2025 оны 3 дугаар улирлын байдлаар ажилгүй иргэдийн тоо 80.6 мянга байгаагийн 46.8 (58.1%) мянга нь эрэгтэйчүүд, 33.8 (41.9%) мянга нь эмэгтэйчүүд байна. Ажилгүй хүн өмнөх оны мөн үеэс 7.4 (8.5%) мянгаар, өмнөх улирлаас 14.8 (22.4%) мянгаар буурсан байна. Уг өөрчлөлтийг насны бүлгээр авч үзэхэд өмнөх оны мөн үеэс 15-29, 40-49, 55-аас дээш насны бүлэгт 0.1-4.4 мянгаар, өмнөх улирлаас 15-19, 45-49, 65-аас дээш насны бүлэгт 0.1-2.0 мянгаар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Ажилгүй хүмүүсийг боловсролын түвшнээр нь авч үзвэл тодорхой мэргэжил эзэмших түвшний буюу техникийн болон мэргэжлийн, түүнээс дээш боловсролтой ажилгүй хүмүүс нийт ажилгүйчүүдийн 68.6 хувь байгаа бол үлдсэн 27.4 хувь нь суурь болон бүрэн дунд, 4.0 хувь нь суурь боловсрол эзэмшээгүй иргэд байна. Хөгжиж буй ихэнх орнуудад гол төлөв боловсрол доогуур буюу боловсролгүй хүн ам ажилгүй байдаг бол манай улсад боловсролтой иргэд илүү ажилгүй байх хандлагатай байна.

Эх үүсвэр: УСХ, 1212 статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сангаас

Зураг 6.15 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид, мэргэжлийн чиглэлээр, 2024/2025

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг 2024-2025 оны хичээлийн жилд нийт төгсөгчдийн хамгийн их нь буюу **6,433** буюу **27.1** хувь нь бизнес, удирдлага, эрх зүйн салбарын мэргэжлүүдээр, хамгийн бага нь буюу **255** буюу **1.1** хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэлзүй салбарын мэргэжлүүдээр төгссөн байна.

Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, зохион бүтээлт, Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи, үйлчилгээний салбарын мэргэжлүүдээр эрэгтэйчүүд илүү төгссөн бол Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал, боловсрол, нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл, сэтгүүлзүй, урлаг, хүмүүнлэг, соёл урлаг болон бусад мэргэжлээр эмэгтэйчүүд илүү төгссөн байна.

Зураг 6.16 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид, хүйс, мэргэжлийн чиглэлээр, хувиар, 2024/2025

6.5

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН
БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ, АЖИЛЛАГЧИД

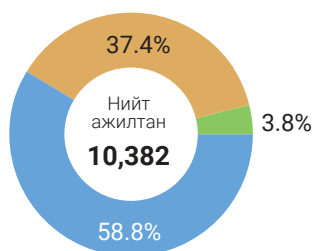
Хүснэгт 6.7 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын нийт үндсэн багш, ажилтан, хүйсээр

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Нийт ажиллагчид	11,923	11,664	11,403	10,382
Үүнээс: Эмэгтэй	7,573	7,457	7,345	6,797
Эрэгтэй	4,350	4,207	4,058	3,585
Үндсэн багш	5,169	5,112	5,151	5,266
Үүнээс: Эмэгтэй	3,169	3,141	2,008	3,242
Эрэгтэй	2,000	1,971	3,143	2,024
Нийт ажиллагчдын дүнд үндсэн багшийн эзлэх хувь	43.3	43.8	45.2	50.7

Их, дээд сургууль, коллежийн ажиллагчид 2025-2026 оны хичээлийн жилд **10,382** болж өмнөх оны хичээлийн жилээс **1,021** буюу **9.0** хувиар буурсан байна. 2025-2026 оны хичээлийн жилд дээд боловсролын сургалтын байгууллагад ажиллаж буй нийт ажилтны **6,794** буюу **65.5** хувь нь эмэгтэй, **3,585** буюу **34.5** хувь нь эрэгтэй байна.

Зураг 6.17 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багш, ажилтан, өмчийн хэлбэрээр, 2025-2026

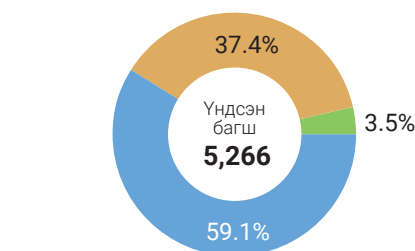

Төрийн өмчийн

Хувийн өмчийн

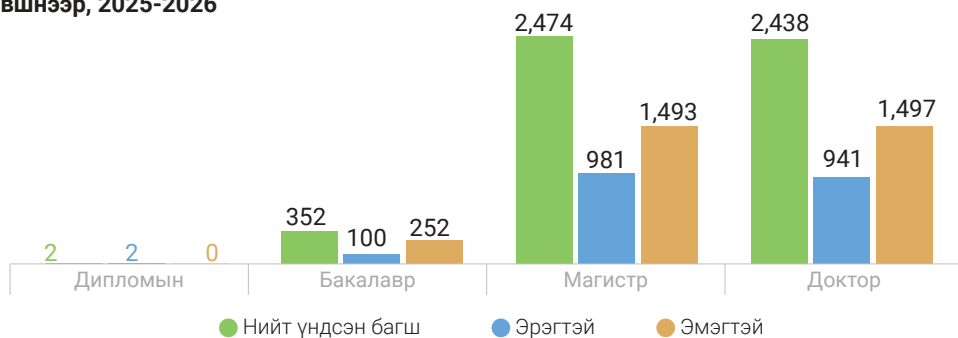
Олон нийтийн/ шашны өмчийн

Өмчийн хэлбэрээр авч үзвэл, 2025-2026 оны хичээлийн жилд ажиллаж байгаа нийт ажиллагчдын **6,105** буюу **58.8** хувь нь төрийн өмчийн сургуульд, **3,887** буюу **37.4** хувь нь хувийн өмчийн сургуульд, **390** буюу **3.8** хувь нь олон нийтийн/шашны өмчийн сургуульд ажиллаж байна.

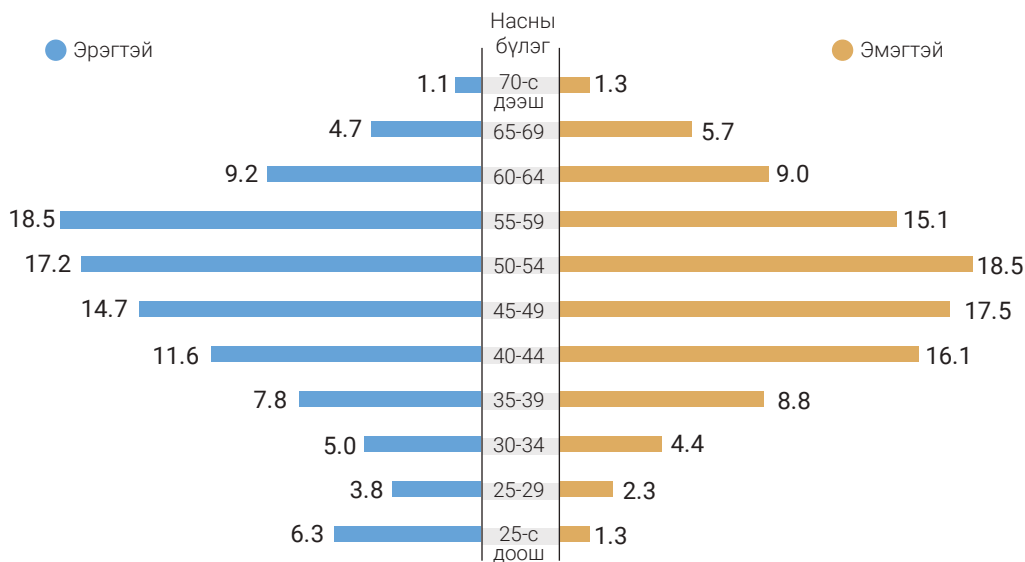
Өмчийн хэлбэрээр авч үзвэл харахад, 2025-2026 оны хичээлийн жилд ажиллаж байгаа нийт үндсэн багшийн **3,112** буюу **59.1** хувь нь төрийн өмчийн сургуульд, **1,972** буюу **37.4** хувь нь хувийн өмчийн сургуульд, **182** буюу **3.5** хувь нь олон нийтийн/шашны өмчийн сургуульд ажиллаж байна.

Зураг 6.18 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багш, боловсролын түвшнээр, 2025-2026

Их, дээд сургууль, коллежид ажиллаж буй үндсэн багшийн **2,474** буюу **47.0** хувь нь магистр, **2,438** буюу **46.3** хувь нь доктор, **352** буюу **6.7** хувь нь бакалавр, **2** буюу **0.04** хувь нь дипломын боловсролтой байна.

Зураг 6.19 Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын нийт үндсэн багш, нас хүйсийн суварга, дүнд эзлэх хувь

Нийт **5,266** үндсэн багш ажиллаж байгаагийн **3,242** буюу **61.6** хувь нь эмэгтэй, **2,024** буюу **38.4** хувь нь эрэгтэй байна. Насны хувьд үндсэн багшийн **344** буюу **6.5** хувь нь **30** хүртэлх насны, **1,343** буюу **25.5** хувь нь **30-40** насны, **1,814** буюу **34.4** хувь нь **40-50** насны, **1,201** буюу **22.8** хувь нь **50-60** насны, **564** буюу **10.7** хувь нь **60** ба түүнээс дээш насны багш нар тус тус эзэлж байна.

Улсад ажилласан жилээр нь үндсэн багш нарыг ангилж үзэхэд **31.9** хувь нь **1-5** жил, **12.5** хувь нь **6-10** жил, **13.4** хувь нь **11-15** жил, **30.6** хувь нь **16-20** жил, **11.6** хувь нь **21** болон түүнээс дээш жил ажиллаж байгаа үндсэн багш нар байна.

Их, дээд сургууль, коллежид ажиллаж буй үндсэн багш 2025-2026 оны хичээлийн жилд **5,266** болж өмнөх хичээлийн жилээс **115** буюу **2.2** хувиар өссөн байна. 2025-2026 оны хичээлийн жилд нийт суралцагчийн тоо өссөнтэй холбоотойгоор, мөн дээд боловсролын **3** сургалтын байгууллага нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор үндсэн багшийн тоо өссөн байна.

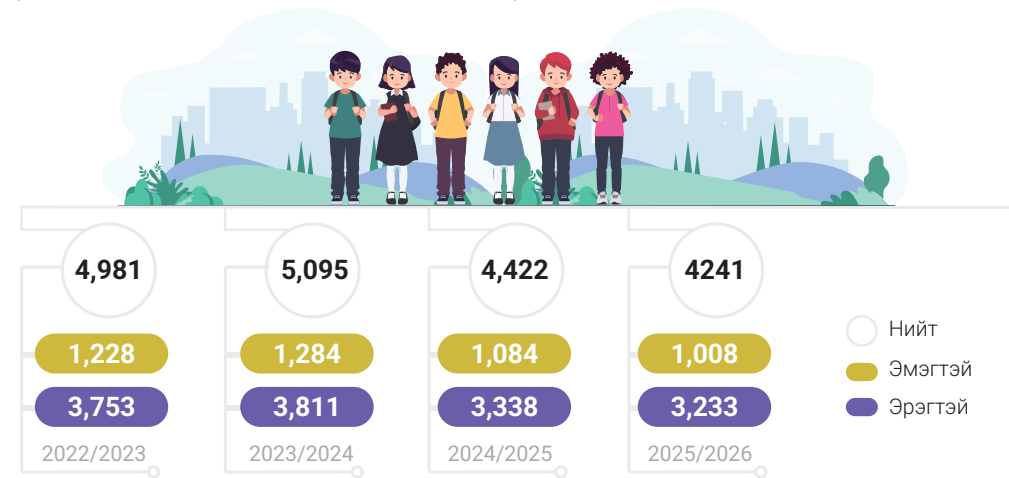

07

НАСАН ТУРШИЙН БОЛОВСРОЛ

7.1 БОЛОВСРОЛ НӨХӨН ОЛГОХ ХӨТӨЛБӨРӨӨР* СУРАЛЦАГЧ, ТӨГСӨГЧИД

Зураг 7.1 Боловсрол нөхөн олгох хөтөлбөрөөр суралцагчдын тоо

Зураг 7.2 Боловсрол нөхөн олгох хөтөлбөрөөр төгсөгчид, 2024/2025

Хүснэгт 7.1 Боловсрол нөхөн олгох хөтөлбөрөөр төгсөгчид, аймгаар, боловсролын түвшнээр, 2024/2025

Аймаг	Бүгд											
		Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бага	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Суурь	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүрэн дунд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Бүгд	2,023	1,532	491	146	103	43	766	621	145	1111	808	303
Баруун бүс	605	487	118	40	30	10	216	179	37	349	278	71
Баян-Өлгий	85	63	22	2	2		36	27	9	47	34	13
Говь-Алтай	81	64	17	4	3	1	13	13		64	48	16
Завхан	82	62	20	4	3	1	26	22	4	52	37	15
Увс	194	167	27	15	11	4	89	79	10	90	77	13
Ховд	163	131	32	15	11	4	52	38	14	96	82	14
Хангайн бүс	507	416	91	23	20	3	187	154	33	297	242	55
Архангай	67	54	13	0			39	30	9	28	24	4
Баянхонгор	176	143	33	7	5	2	65	52	13	104	86	18

Тайлбар: **Сургуульд элсэх хуулийн насандаа сургуульд ороогүй эсвэл сургуульд сурч байгаад завсардсан хүүхдэд бага, суурь, бүрэн дунд боловсролыг нөхөн эзэмшүүлэх* хөтөлбөр юм.

Аймаг	Бүгд			Бага			Суурь			Бүрэн дунд		
		Эрэгтэй	Эмэгтэй		Эрэгтэй	Эмэгтэй		Эрэгтэй	Эмэгтэй		Эрэгтэй	Эмэгтэй
Булган	21	15	6	2	2		5	3	2	14	10	4
Орхон	27	19	8	2	2		17	12	5	8	5	3
Өвөрхангай	97	77	20	6	5	1	29	26	3	62	46	16
Хөвсгөл	119	108	11	6	6		32	31	1	81	71	10
Төвийн бүс	288	196	92	29	19	10	119	90	29	140	87	53
Говьсүмбэр	8	6	2	0			3	3		5	3	2
Дархан-Уул	44	29	15	10	7	3	20	12	8	14	10	4
Дорноговь	13	9	4	3	2	1	6	6		4	1	3
Дундговь	17	14	3	2	2		10	8	2	5	4	1
Өмнөговь	16	7	9	0			0			16	7	9
Сэлэнгэ	78	52	26	11	6	5	28	20	8	39	26	13
Төв	112	79	33	3	2	1	52	41	11	57	36	21
Зүүн бүс	52	36	16	4	2	2	29	22	7	19	12	7
Дорнод	24	13	11	2	1	1	9	4	5	13	8	5
Сүхбаатар	20	17	3	2	1	1	18	16	2	0		
Хэнтий	8	6	2	0			2	2		6	4	2
Улаанбаатар	571	397	174	50	32	18	215	176	39	306	189	117
Багануур	11	7	4	3	2	1	2	1	1	6	4	2
Багахангай	6	2	4	1		1	2	1	1	3	1	2
Баянгол	84	39	45	0			24	13	11	60	26	34
Баянзүрх	52	29	23	9	6	3	18	13	5	25	10	15
Налайх	45	29	16	13	5	8	9	9		23	15	8
Сонгинохайрхан	90	52	38	18	15	3	26	13	13	46	24	22
Сүхбаатар	58	42	16	2	1	1	16	13	3	40	28	12
Чингэлтэй	192	179	13	4	3	1	111	108	3	77	68	9
Хан-Уул	33	18	15	0			7	5	2	26	13	13
Бусад	0	0	0	0			0			0		
Төрийн	2,016	1,529	487	146	103	43	766	621	145	1,104	805	299
Хувийн	7	3	4	0			0			7	3	4

[illegible]

[illegible]

Blank lined area for notes.

[illegible]

Blank lined area for notes.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Blank lined area for notes.